

Bibliatanulmányok

A prédikátor könyve

Írta: James W. Zackrison

2007. január, február, március

Copyright © James W. Zackrison, 2006

Copyright © Élet és Egészség Könyvkiadó, 2006

Felelős kiadó: *Dr. Szilvási András*

Felelős szerkesztő: *Zarkáné Teremy Krisztina*

Fordította: *Zarkáné Teremy Krisztina*

Kiadja a Hetednapi Adventista Egyház és az
Élet és Egészség Könyvkiadó Kft.

1171 Budapest, Borsfa u. 55.

Tel./fax: (06-1) 256-5205

E-mail: EEK@EEK.hu

Felelős vezető: *Jakus-Nagy Mária* ügyvezető igazgató

Nyomdai munkálatok: Szöllősy műhely, Debrecen

ISBN 963-9577-48-0

ISBN 978-963-9577-48-0

TARTALOM

Előszó	4
1. tanulmány: Salamon házának felemelkedése és bukása	6
2. tanulmány: Nincs új a nap alatt?	14
3. tanulmány: „Amit megkívánt a szemem”	22
4. tanulmány: Az élet és az idő	30
5. tanulmány: Ilyen az élet „a nap alatt”	38
6. tanulmány: Gazdag ember, szegény ember	46
7. tanulmány: A lélek gyötrelme	54
8. tanulmány: Mi történt a tökéletes teremtés után?	62
9. tanulmány: Borúlátás	70
10. tanulmány: „Valamit hatalmadban van cselekedni”	78
11. tanulmány: Gondolatok, szavak és tettek	86
12. tanulmány: „A szélnek útja”	94
13. tanulmány: „A dolognak summája”	102
Reggeli dicséret	110

Ajánlott internetes oldalak:

Élet és Egészség Könyvkiadó Kft:

◦ www.eek.hu

Reménység Evangélizációs Központ (REK):

◦ www.felfedezesek.hu

◦ www.bli.hu

◦ www.remeny.info

FÁJDALMAS KIÁLTÁS

A Biblia több könyve is határozott, Istenre mutató kijelentéssel kezdődik, mint pl. „Az Úrnak igéje lőn...”. A *prédikátor könyve* viszont az élet értelmetlensége miatti fájdalmas kiáltással nyit: „Felette nagy hiábavalóság... Minden hiábavalóság!” Ez a szokatlan kezdet jobban emlékeztet a mai világi írók hangnemére, mint az élő Isten prófétájának szavára. Keresztényként mégis hisszük, hogy *A prédikátor könyve* azért került bele a Szentírásba, mert Isten üzen valamit általa.

Sokat vitatkoztak a könyv egészéről – üzenetéről, sőt még keletkezéséről is. Számos teológus állítja, hogy szerzője nem lehetett Salamon király. Természetesen azok a kutatók vélekednek így, akik Dániel könyvének keletkezési idejét a Kr. e. II. századra teszik, vagy úgy gondolják, hogy Mózes első könyvét nem is Mózes írta. Érveiket nem nehéz cáfolni. Mi azonban azt az álláspontot fogadjuk el, hogy Salamontól származik a könyv. A keresztény és a zsidó hagyomány, a könyvben található bizonyítékok, valamint Ellen White kijelentései egyaránt alátámasztják nézetünket. „A *prédikátor könyvét* Salamon írta idős korában, miután félreérthetetlenül megbizonyosodott róla, hogy minden földi gyönyör mulandó, üres, nem adhat igazi megelégedettséget. Bemutatja, hogy a világi hívságok nem csillapíthatják maradandóan a lélek vágyódását. Azzal zárta gondolatait, hogy a bölcs ember képes hálat adva élvezni Isten ajándékait, és helyesen él, mint aki tudja: Isten minden tettünket megítéli majd” – (Ellen G. White megjegyzései, *The SDA Bible Commentary*. 1164. old.).

Aki viszont olvasta már *A prédikátor könyvét*, tudja, hogy időnként bizony komoly fejtörést okoz. Némely szöveg kissé homályos, nem könnyű megérteni. Csak-hogy nem is mindig azzal a szöveggel a legnehezebb megbirkózni, aminek nem értjük a jelentését, inkább azzal, amit nagyon is jól értünk! Néhány alapvető szempont tehát különösen sokat segíthet tanulmányaink közben.

Először is, Salamon élete alkonyán írta ezt a könyvet. Akkoriban tele volt keserűséggel és haraggal, ami életmódja és amiatt nehezedett rá, hogy elfordult Istentől. A könyv egyedi hangvételt adja, hogy Salamon szavai helyenként tükrözik Istentől való eltávolodását. A modern írókhoz hasonlóan kertelés nélkül közli gondolatait. Most az ő „szemével” tekintünk a világra.

Érdeemes azért megfogadni az Adventista Bibliakommentár tanácsát: „Ne úgy értsük, hogy a Lélek gondolatát és akaratát fejezik ki *A prédikátor könyvének* azok a részei, amelyek [Salamonnak] az Istentől távol töltött éveire jellemző tapasztalatait és érvelését fejezik ki. Ezzel együtt ez a könyv is ihletett beszámoló arról, amit Salamon abban az időszakban gondolt és tett (lásd Ellen G. White: *Próféták és királyok*. 2. kiad. Budapest, 1995, Advent Kiadó. 51. old.). Szavait komoly figyelmezte-

tésként vehetjük, amelyek óva intenek a helytelen, rossz gondolatoktól és cselekedetektől... Az ilyen szakaszokat nem szabad erőszakosan a szövegösszefüggéssel ellentétes értelemben magyarázni, hogy mindenképpen valamilyen, általunk feltételezett igazságot próbáljunk meg kihozni azokból, amikor nem egyeznek a Szentlélek által ihletett tanítással” – (*The SDA Bible Commentary*, 3. köt. 1060. old.).

Honnan tudhatjuk, mely szakaszok tartoznak ide? Ez a kérdés vezet el *A prédikátor könyve* tanulmányozásának másik fontos elvéhez: mindig a Szentírás egészével összefüggésben kell olvasnunk, tehát azzal összevetve, hogy mi az Ige alapvető üzenete az életről, a halálról, életünk céljáról. Ha *A prédikátor könyvének* valamilyik része ellentmondani látszik a Biblia tanításának, biztosra vehetjük, hogy ott Salamon az Úrtól elfordult, elidegenedett ember szempontjából írt. Természetesen nem tekinthetjük e szakaszokat teológiánk alapjának. Érezzük inkább figyelmeztetésnek, hogy milyen következménnyel jár, ha szem elől tévesztjük Istent – a Teremtőt, a Megváltót.

Végeredményben éppen ez a könyv lényege. Az Úr meg akarta mutatni, hogy milyen kilátástalan, keserű és üres az élet Isten ismerete nélkül. Reméljük, hogy nekünk sikerül megszívlelni ezt a tanulságot *A prédikátor könyvét* tanulmányozva, így nem kell a saját keserű tapasztalatainkból okulnunk, mint a könyv írójának, Salomonnak.

James W. Zackrison a Hetednapi Adventista Egyház Generál Konferenciájának Szombatiskolai és Belmissziós Osztályát vezeti.

Néhány megjegyzés a magyar kiadáshoz

Szombatiskolai tanulmányunkban a bibliai idézeteket általában a Károli-féle fordításban közöljük. Amikor máshonnan idézünk, zárójelben olvasható a forrás megjelölése. A bibliai könyvek neve és rövidítése, valamint a Bibliában szereplő nevek a Magyar Bibliatársulat megbízásából, a Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadójában, Budapesten, 2002-ben kiadott bibliafordítás szerint szerepelnek. A továbbiakban ezt így rövidítjük: új prot. ford.

Ha az idézetben egy, az oldalon már ismertett műre hivatkozunk, akkor használjuk az i. m. (idézett mű) rövidítést.

Néhány helyen a magyarul megjelent könyvekből vett idézetek szövegén pontosítani kellett. Erre utalunk zárójelben, az idézett mű megjelölése után. Amennyiben túl sokat kellett változtatni az idézeten, forrásként az eredeti angol címet jelöltük meg.

Zarkáné Teremy Krisztina
a magyar változat szerkesztője

Salamon házának felemelkedése és bukása

**E HETI TANULMÁNYUNK: 2Krónika 6:1–42; 2Krónika 7:1–4;
1Királyok 3:16–28; 11:1–43**

„És valakinek sokat adtak, sokat követelnek tőle” (Lk 12:48).

Van egy vers, *Richard Cory* a címe, ami az irigy szegény ember szemszögéből nézve fogalmaz. A szegény irigyli Coryt azért, mert gazdag és jóképű. Irigyli mindenért, ami miatt szívesen cserélné vele minden ember. A vers azzal ér véget, hogy egy este Richard Cory hazamegy, és golyót röpít a fejébe.

Salamon nem lett öngyilkos, legalábbis fizikailag nem. Az már más kérdés, hogy lelkileg mit tett magával. Megkapott mindent, amit a világ kínál, sőt a mennytől is elnyerte a legjobbat. *„Megerősödék királyságában Salamon, a Dávid fia; és az Úr az ő Istene vele volt, és őt igen felmagasztalá” (2Krón 1:1).*

Mi történhetett? Mi lehet a magyarázata annak, hogy aki először olyan közel volt Istenhez, akit az Úr elhalmozott földi és égi ajándékaival, élete végén megkeseredett, kiábrándult és meggyötört lett?

Bárki könnyen így járhat. Nem számít, ki vagyok, mit mondhatok a magamé-
nak vagy mennyire kerültem Istenhez közel, végeredményben én is csak bűnös
ember vagyok, akinek romlott a természete. Ha naponként nem adom át magam
Istennek (Lk 9:23), bűnös természetem mindenképpen romlásba dönt.

Mielőtt rátérnénk *A prédikátor könyve* magyarázatára, vizsgáljuk meg köze-
lebbről Salamon életét. Ilyen módon könnyebben megérthetjük, miért is így ír-
ta meg könyvét a király, méghozzá a Szentlélek irányítása alatt.

SALAMON BÖLCSESSÉGE

Mit tudhatunk meg az alábbi szövegekből a fiatal Salamon természetéről és jelleméről?

1Kir 3:28 _____

1Kir 4:29–34 _____

1Kir 10:23 _____

Mt 12:42 _____

Salamon rendkívüli értelemmel és bölcsességgel megáldott ember volt. Természetesen az értelem és a bölcsesség nem egy és ugyanaz. A világ leggonoszabb emberei között akadtak kimagasló értelmi képességekkel rendelkezők is, csak a bölcsesség, az igazi bölcsesség hiányzott belőlük.

A Biblia szerint a bölcsességnek legalább két fajtája van: a világi bölcsesség (1Kor 3:19) és az Istentől jövő bölcsesség (Jób 28:28; Zsolt 111:10).

Hogy foglalhatnánk össze, miből ered a kétféle bölcsesség közötti különbség?

Vitathatatlan, hogy a világi bölcsességen túl Salamonban megvolt az Istentől jövő bölcsesség: „*És az Isten adott bölcsességet Salamonnak és igen nagy értelmet és mély szívet, mint a fövény, mely a tenger partján van*” (1Kir 4:29).

Ha tehát „*a bölcsesség kezdete az Úrnak félelme*”, akkor abból a „félelemből” fakadó minden bölcsesség és tudás alapja szükségképpen Isten létének, hatalmának és jóságának elismerése. Az igazi bölcsesség Istentől ered. Az az értelmi képesség, ami nem erről az alapról indul, lehet ismeret, de semmiképp sem nevezhető bölcsességnek. Milyen szomorú, hogy annyi értelmes, tanult, jó fel-fogású embernek fogalma sincs az igazi bölcsességről!

Egy képzett, értelmes, kiváló szakembert valaki egyszer bűnösnek nevezett. A férfi hevesen tiltakozott: „Ugyan milyen bűnt követtem el? Nem vagyok én bűnös!” Milyen szempontból mondhatjuk, hogy ez is egy példája a bölcsesség nélküli tudásnak? Más példákat is találunk? Milyen tanulságot vonhatunk le a világi ismeret és az Istentől jövő bölcsesség közötti különbségről?

SALAMON HITÉLETE

Salamon születésétől fogva kimagasló értelmi képességekkel rendelkezett, ez azonban még mindig nem magyarázza bámulatos bölcsességét, amiről már uralkodása korai szakaszában híressé vált.

Olvassuk el 1Kir 3:16–28 verseit. Mit ölel fel az „Isten bölcsessége” kifejezés?

Salamont Isten tette bölccsé, Ő tette képessé arra, hogy igazságosan ítéljen, bölcsessége tehát felülről jövő ajándék volt. Ez azonban nem véletlen. Salamon az Úrral járt, azaz szoros kapcsolatban állt Istennel. Hittel és engedelmesen az Úrnak adta szívét. Isten csak ilyen feltétellel tehetette bölccsé, amire szüksége volt ahhoz, hogy Izráel földjén igazsággal ítéljen.

Olvassuk el 1Kir 3:3–14 verseit. Milyen elemeket fedezhetünk fel Salamon szavaiban Istennel való kapcsolatát illetően?

Ez a történet mutatja Salamon sikerének a kulcsát. A 9. versben találjuk a magyarázatot. Salamon a legfontosabb dolgot kérte: bölcsességet, hogy jó király lehessen. Már a kérés is mutatta, hogy az egy egész ország felett uralkodó fiatalember megértette: szüksége van Isten vezetésére. Őszinte alázattal fordult Istenhez Salamon, Izráel királya. Szavaiban nyoma sincs annak, hogy csak önmagában bízott volna. Tudta, hogy szüksége van egy erősebb hatalomra. Ameddig megvolt benne ez a lelkület, addig az Úr nagyszerű dolgokat vihetett végbe általa.

Nem szabad azonban elfeledkeznünk még valamiről. Olvassuk el ismét azt a részt, ahol Salamon az Úrral beszélget. Szavaiból kiderül, mi is volt a szíve mélyén. Persze a szó kevés. Még milyen bizonyítékát kellett adnia, hogy valóban igazi hit kapcsolja Istenhez? A kérdésre a választ a 14. versben találjuk: „*És ha az én útaimon járandasz...*” Nagyszerű példa ez a hit és a cselekedetek közötti szoros kapcsolatra. Isten addig cselekedhet Salamon által, és csak addig képes hitét megjutalmazni, amíg Salamon hite megmutatkozik engedelmisségében.

Mennyire tükrözik cselekedeteink a hitünket? Mit árulnak el hitünkről tetteink? Mi az, amin változtatnunk kell?

SALAMON ISTEN TEMPLOMÁBAN

A Salamonnak megadatott kiváltságok közül talán az volt a legnagyobb, hogy ő építhette fel a templomot Istennek, az ég és a föld Teremtőjének (Jel 10:6) Jeruzsálemben (2Krón 6:6), az Úr kiválasztott városában. Dávid szeretne volna elvégezni ezt a feladatot, ami mégis fiára, Salamonra maradt.

Olvassuk el Salamon imáját, amit a templom felszenteléskor mondott el (2Krónika 6). Mit tartunk a legfontosabbnak szavaiban? Milyen elveket figyelhetünk meg az imában, amelyek nélkülözhetetlen részei úgy egyéni, mint közösségi hitéletünknek?

Rengeteg fontos szempontot találunk Salamon szavaiban. Figyeljük meg pl. a 18. verset, amelyben a király a hatalmas világegyetemet megteremtő Isten fel-foghatatlan nagyságáról szól.

Salamon világosan látta, amint imája is utal rá, hogy a népnek fontos megőriznie Isten iránti engedelmisségét. Az Izráelnek szóló szövetségi áldások mind feltételhez köttettek.

Az egész imádság talán legfontosabb része a bűnbocsánat ígérete. Ha Izráel a bűn útjára tér, majd elszenved a bűnök büntetését, Isten meghallgatja könyörgésüket „lakóhelyéről”, a mennyből, és megbocsát nekik. Figyeljük meg, hogy a bűnbocsánat csak a bűnök megvallása és a megtérés után következik!

Olvassuk el 2Krón 6:36-ot. Hogyan értelmezzük az evangéliumok fényében azt a kijelentést, hogy „mert nincsen ember, aki nem vétkeznék”? Mire célzott Salamon?

Salamon imájában szembeállítja az emberi gyengeséget Isten szeretetből fakadó bűnbocsánatával. 2Krón 7:1–3 verseiben látjuk, milyen feltűnő jelét adta az Úr, hogy elfogadta Salamon áldozatát.

„Nincsen ember, aki nem vétkeznék”. Miért olyan fontos tehát megérteni, hogy Krisztus mindannyiunkért meghalt? Miért mondjuk, hogy egyedül Jézus által reménykedhetünk az örök életben?

SALAMON BUKÁSA

„Aki tehát azt gondolja, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék!” (1Kor 10:12, új prot. ford.)

Salamon elnyerte Isten számos áldását, élvezte kegyét, mégis idővel eltért az Úrtól. Ellen White egyértelműen fogalmazott: „Salamon fokozatosan adta fel hitét, és mire ennek tudatára ébredt, már messzire elhajolt Istentől. Szinte észrevétlenül csökkent az isteni vezetés és a menny áldása iránti bizalma. Saját erejében kezdett bízni. Lassanként megtagadta Istentől azt a rendíthetetlen engedelmességet, amely Izráelt különleges néppé tette, és egyre jobban alkalmazkodott a környező népek szokásaihoz. Engedett a sikerrel és magas tisztséggel járó kísértéseknek, elfeledkezve eredményessége Forrásáról” – (Ellen G. White: *Próféták és királyok*. 2. kiad. Budapest, 1995, Advent Kiadó. 35. old.).

A Szentírás szerint valójában mi okozta Salamon erkölcsi és lelki hanyatlását (1Kir 11:1–4)? Milyen rendelkezést hágott át a király (5Móz 17:17)?

Tulajdonképpen nemcsak az volt a baj, hogy Salamonnak annyi idegen felesége volt, akik nem ismerték az Urat. Az volt legrosszabb, hogy kapcsolatai befolyásolták. Feleségei sokkal közelebb álltak hozzá, mint népe tagjai közül bárki, így végül miattuk fordult el az Úrtól. 1Kir 11:4-ben az áll, hogy Salamon szívét idős korában „hajtották el” feleségei. Más szóval, ahogy Ellen White is írja, nem egyik pillanatról a másikra következett be a hitehagyás. A folyamat egy vétséggel kezdődött, amit önmagában nem is érzett olyan rossznak. Ez a „kis lépés” azután nagy ugrásnak bizonyult a hitehagyás felé.

Mi mindent követett el Salamon, miután elfordult az Úrtól (1Kir 11:4–9)?

Szinte felfoghatatlan! Akit az *Úr kiválasztott pogány isteneket imád és szolgál?* Ha ez megtörténhetett Salamonnal, bárkivel megeshet!

Lehet, hogy a mi életünkben is van néhány dolog, ami Istentől elfordít? Legyünk őszinték önmagunkkal, még ha fájdalmas is! Mit tegyünk, hogy megszabaduljunk a rossztól, ha igen a válasz?

január 4.

SALAMON ÉLETE ALKONYA

Természetesen az Úr nem nézte tétlenül, amint Salamon elfordul a hittől. Isten, aki nem akarja, hogy „*némelyek elvesszenek, hanem hogy mindenki megtérésre jusson*” (2Pt 3:9), bizonyára mindent megtett, és hatott egykor hűséges szolgálója szívére.

Mit mondott az Úr Salamonnak? Mi mutat rá ebben a szakaszban is, hogy jó és rossz tetteink egyaránt hatnak másokra? Még miben mutatkozott meg Isten kegyelme Salamon iránt (1Kir 11:11–13)?

A bűnök miatt milyen próbát engedett meg az Úr Salamon életében (1Kir 11:14–43)?

Még ha a Szentírásból nem is derül ki egyértelműen, Ellen White világosan leírja, hogy élete végén Salamon belátta balgaságát, és megtért. Sokat tanult rettenetes hibájából, így végül „írásba foglalta eltékozolt éveinek történetét és a benne rejlő elrettentő tanulságokat a későbbi nemzedékek számára” – (E. G. White: *Próféták és királyok*. 2. kiad. Budapest, 1995, Advent Kiadó. 51. old.).

Olvassuk el Préd 1:1, 16; 2:4–10 verseit. Miért mondhatjuk e szövegek alapján, hogy valóban Salamon volt *A prédikátor könyvének* írója?

Salamon szomorú esetéből számos tanulságot levonhatunk. Először is, bármilyen magasra emelkedik az ember, soha nem élvez automatikus védettséget a bűn veszélyével szemben. Másodszor, bűnével nemcsak önmagára, de másokra is szenvedést zúdított Salamon. Végezetül pedig, *A prédikátor könyvét* olvasva láthatjuk, hogy mennyi keserűség és szenvedés érte Salamont a rossz döntések következtében.

Salamon valóban messze elhajlott Istentől, az Úr mégsem mondott le róla. Mire következtethetünk ebből mi, akik minden bizonnyal szintén megbotlottunk és elestünk már, talán többször is?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Próféták és királyok*. 2. kiad. Budapest, 1995, Advent Kiadó. 17-39. old.

„Salamon hosszú évekig Istennek szentelte életét. Becsületesség, elvhűség és az Isten parancsolatai iránti szigorú engedelmesség jellemezte. Ő maga irányított minden fontos vállalkozást, és bölcsen intézte a birodalom hivatalos ügyeit. Gazdagsága és bölcsessége, az uralkodás első éveiben épített paloták és középületek, szóban és tettben megmutatkozó határozottsága, kegyessége, méltanyossága és nagylelkűsége kiváltotta alattvalói hűségét, valamint sok ország uralkodóinak csodálatát és tiszteletét” – (i. m. 21. old.).

„Salamon azonban kezdte szem elől téveszteni hatalmának és hírnevének Forrását. Amint hajlamai befolyásolták értelmét, önbizalma nőtt, és az Úr szándékát a maga választotta úton igyekezett végrehajtani. Úgy okoskodott, hogy ha politikai és kereskedelmi szövetséget köt a környező népekkel, azok megismerik az igaz Istent. A nemzetekkel egymás után lépett szentségtelen szövetségre, melyeket sok esetben pogány hercegnőkkel kötött házasságokkal pecsételt meg. Jahve parancsait félretéve, elfogadta a környező népek szokásait” – (i. m. 34–35. old.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1. Említsünk meg más ismert vezetőket is, akik Salamonhoz hasonlóan szintén rettenetes hibákat követtek el. Milyen párhuzamot vonhatunk közöttük? Mi a tanulság ebből önmagunkra nézve?**
- 2. Természetesen Salamon helyzete különbözik a miénktől. Mégis milyen területen fenyegethet minket is a veszély, hogy lassanként eltávolodunk az Úrtól, és nem rá hagyatkozunk? Hogyan segíthetünk azoknak, akik kezdenek a hittől elhajolni? Mi a felelősségünk ilyen esetben? Mit tegyünk, hogy szavaink ne ítélezésnek tűnjenek?**
- 3. Ismerünk valakit, aki eltávolodott Istentől? Mit tehet csoportunk azért, hogy segítsen neki visszatalálni az Úrhoz? Mivel mutathatjuk be legjobban Isten rendíthetetlen szeretetét? Talán a gyülekezeten kívüli baráti összejövetelek megfelelő alkalmat adhatnak.**

„És világosítsa meg értelmek szemeit, hogy tudhassátok, hogy mi az Ő elhívásának a reménysége, mi az Ő öröksége dicsőségének a gazdagsága a szentek között” (Efézus 1:18).

Isten ismeretéből fakad minden igazi ismeret és fejlődés. Bárhová is forduljunk, úgy fizikai, mint szellemi vagy lelki téren, a bűn átkát kivéve bármit is figyeljünk, ez a tudás mutatkozik meg. Mindegy, mely területen folytatjuk vizsgálódásainkat, de ha az az őszinte szándék vezérel, hogy az igazsághoz akarunk eljutni, kapcsolatba kerülünk a láthatatlannal, azzal a hatalmas értelemmel, ami mindenben és minden által munkálkodik. Az ember gondolata Isten gondolatához, a véges a Végtelenhez kapcsolódik. Felbecsülhetetlen a hatása ennek az összeköttetésnek mind a testre, mind a lélekre, mind a szellemre. E kapcsolatban elérhetővé válik a legmagasabb rendű képzés. Istennek ez a módszere a fejlődésre vonatkozóan: „*Légy bizalommal Istenhez, békülj meg vele*” (Jób 22:21, új prot. ford.). Ezt üzeni az embernek az Úr.

Miközben az ember tanulmányozza azokat a kérdéseket, amelyekbe angyalok kívánnak betekinteni, és azokon elmélkedik, angyalok szegődnek társaiul... Így lehet, hogy ebben a világban élünk, ugyanakkor élvezhetjük a menny légkörét, amelyből a földön élő szomorú és kísértések között hányódó ember reménység gondolatait és szentség utáni vágyat nyerhet. Így egyre szorosabb kapcsolat fűzi a Láthatatlanhoz... Amikor azután a kapuk kitérnének, és a hívó be is léphet oda, nem érzi majd idegennek ott magát. Azoknak a szent lényeknek a hangja köszönti majd, akik láthatatlanul ugyan, de kísérői voltak a földön, akiknek a hangját már felismeri és szereti. Ha földi életünk során összeköttetésben állunk a Mennyel Isten Igéje által, otthon érezzük majd magunkat a mennyei körökben.

Isten Lelke minden igazságra elvezeti azt, aki hajlandó irányítását követni. – Ellen G. White: *My Life Today*, 264. old.

Nincs új a nap alatt?

E HETI TANULMÁNYUNK: Prédikátor 1:1–2:1

„Ami volt, ugyanaz, ami ezután is lesz, és ami történt, ugyanaz, ami ezután is történik; és semmi nincs új dolog a nap alatt” (Préd 1:9).

A görög filozófusról, Diogenésről kering az anekdota, miszerint kezében lámpást tartva róttá Athén utcát, hogy legalább egy becsületes embert találjon. A történet egyik változata szerint azután rá is bukkant valakire, akiről azt gondolta, hogy elvárásainak megfelel. Sajnos végül mégis kiderült, hogy tévedett. A férfi ellopta tőle a lámpását, így a szegény filozófusnak sötétben kellett hazabotorkálnia.

Akár igaz ez a történet, akár nem, jól példázza, milyen könnyű borús képet festeni az életről, mindent a negatív oldaláról figyelni, ami természetesen bizonyos értelemben érthető is. A világ könnyen keserűvé, pesszimiztává, kiábrándulttá teheti az embert. Gondoljunk csak Salamonra, akitől származnak *A prédikátor könyve* 1. fejezetében feljegyzett gondolatok is. Körülnéz a természet világában, és bőven lel okot a csüggedésre; keresi a bölcsességet, amit végeredményben elkeserítőnek talál; elgondolkodik az élet értelmén, de teljességgel értelmetlennek látja. Aki az élet értelmét, célját keresi, nem tudja egykönnyen elfogadni azt, amire jutott. Talán ezért válnak igen sokan depresszióssá még a fejlett ipari országokban is, ahol pedig nagy a gazdagság. Ugyan mi más lenne a magyarázata annak, hogy olyan sok millió dollárt költenek kedélyjavító gyógyszerekre?! Valóban boldogok az emberek?

Az 1. fejezet a könyv bevezetése. Az Isten nélküli élet értelmetlenségének, hiábavalóságának témáját veti fel.

A PRÉDIKÁTOR JERUZSÁLEMBEN

„*A prédikátornak, Dávid fiának, Jeruzsálem királyának beszédei*” (Préd 1:1).

A prédikátor könyvének címe a héberben „*Kohelet*”, ami a héber „kahal” gyökéből származik, és azt jelenti, hogy „gyülekezni”, „összegyűlni”, „összegyűjteni”. A zsidók a szerzőt és a könyvet is ezzel a szóval jelölték.

Az évszázadok folyamán sok vitát kiváltott, hogy pontosan mit is jelent a *kohelet* szó. Vajon a király azért hívta össze az embereket, hogy eléjük tárhasa ismereteinek gazdag tárházát? Vagy inkább arra utalna a cím, hogy a király igyekezett minél nagyobb bölcsességre szert tenni, amint saját szavai is utalnak rá (Préd 1:13, 16–17)? Várnunk kell, amíg a mennybe érünk, hogy pontosan megtudjuk a választ.

Olvassuk el *A prédikátor könyve* 1. fejezetét. Hogyan foglalhatjuk össze Salamon szavainak lényegét? Figyeljünk a fejezet üzenetének fő mondanivalójára, hangvételére. Mit akart a király kifejezni, és hogyan értelmezhetjük azt keresztény szempontból? Olvasás közben gondoljunk arra, hogy ki is írta le mindezt, mikor és miért!

Első látásra azt mondhatjuk, hogy egy megkeseredett, kiábrándult, borúlátó ember szavait olvassuk. Bármerre tekint, mindenütt csak a dolgok monoton ismétlődését, eredménytelenségét, az élet értelmetlenségét látja. Könyvének ez a része olyan, mint sok mai ateista filozófus szavai, akik a lét értelmetlenségén és hiábavalóságán keseregnek. Természetesen ezt már nem mondhatjuk el Salamonról. Könyvét a Biblia egészének fényében vizsgálva az Istentől elszakadt, az Istennek nem engedelmeskedő ember keserűségének és cinizmusának kifejeződéseként értelmezhetjük. Salamon csak a közvetlen földi élvezeteknek élt, és elfeledkezett az Isten szerinti élet szélesebb köréről, az üdvösség ígérteréről. Ha ebben az összefüggésben vizsgáljuk, elmondhatjuk, hogy szavai tökéletesen illenek a Szentírás tartalmának egészéhez, még ha a megközelítés egészen eltérő is.

Mennyi a keserűség, a cinizmus az életünkben? Mi lehet ennek az oka? Hogyan szabadulhatunk meg ezektől, mielőtt lelki életünket teljesen megmérgeznék?

MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

„Felette nagy hiábavalóság, azt mondja a prédikátor; felette nagy hiábavalóság! Minden hiábavalóság!” (Préd 1:2)

A legtöbb fordítás a „hiábavalóság” szót használja. A *hebel* a héberben azt jelenti szó szerint, hogy „pára” vagy „lehelet”, de az „üresség”, „értelmetlenség”, „hiábavalóság” értelmét is hordozza. A *prédikátor könyvében* számtalan alkalommal előfordul.

Mi jut eszébe az embernek a „pára” vagy „lehelet” szavakról? Miért ezzel a képpel élt Salamon, általánosságban az életről gondolkodva? Lásd még Zsolt 144:4!

Megint csak gondoljunk arra, hogy milyen szemszögből is közelítette meg a témát Salamon. A lehetőségekkel, ígéretekkel teljes éveit olyasmire fecsérelte el, ami nem tartós, aminek nincs állandó értéke. Amikor az ember élete javát ilyen „pára” teszi ki, végül az egész élet „pára”-nak tűnik, hiszen gyorsan elillan, és értelmetlen dolgokkal telt el.

Keressük ki a következő verseket. Mire utalnak az iménti gondolattal kapcsolatban?

Ézs 52:3 _____

Mt 6:19-20 _____

Mk 8:36 _____

Jak 4:14 _____

Salamon szavainak az ad igazi nyomatékot, hogy annak az embernek a szájából hangzottak el, aki a világon mindent megkapott. Talán bárki másnál több jutott neki a világi élvezetekből, amint később meg is fogalmazta. Megszerzett mindent, amire csak vágyott (Préd 2:11), végül mégis értelmetlennek, elillanó „párának” vagy „leheletnek” érezte életét. Tanulság ez arra nézve, hogy mi igazán fontos az életben, és mi nem!

Tegyük mérlegre az életünket. Mit mondhatunk „párának”? Mi az, amire igazán vágyunk? Mit tartunk valóban fontosnak? Előfordulhat, hogy ha az ember eléri, amire annyira vágyott, végül azt is „párának” ítéli?

ÚJBÓL FÖLKEL A NAP

Fiatal korában Salamon nagy buzgalommal tanulmányozta a természet világát, és vizsgálódásaiból számos lelki tanulságot levont (lásd pl. Péld 1:17–19; 6:6–9; 17:12; 26:1–3, 11; 31:10). Későbbi éveiben is figyelte a természetet, de abban már nem lehetünk egészen biztosak, hogy milyen következtetésre is jutott.

Olvassuk el Préd 1:4–11 verseit. Mit akart Salamon kifejezni? Milyen következtetésre jutott?

Salamon a „természet teológiájával” foglalkozott, így kutatta az igazságot Istenről, a valóságról és az életről. Ez rendjén is van, hiszen a természetet Isten „második könyvének” is nevezhetnénk. Lásd pl. Zsolt 19:2–8; Ézs 40:26; Zsid 11:3!

Mit tudhatunk meg Istenről a természet világából? Hol a határa a természetből megszerezhető ismereteknek? Gondoljunk itt arra, hogy körülöttünk minden a bűn jegyeit viseli magán.

Valóban bámulatos e „második könyvnek”, a természet világának a bizonygatója, de ezzel kapcsolatban is megeshet – mint amikor a legérdekesebb, legfrappánsabb szöveget tesszük valaki elé, aki nem tud olvasni –, hogy az ember nem ért belőle semmit. Mindegy, mit mutatunk fel, ha valaki nem kész azt elfogadni, netalán elfordul, akkor biztosan nem fogadja el, amit a szövegben, ill. a természetben lát. Sőt az is előfordulhat, hogy helytelen következtetést von le belőle. Salamon itt az életéről gondolkodva kesereg, és olyan tanulságot fogalmaz meg, amit nem feltétlenül kell elfogadnunk. A saját megkeseredett, kiábrándult szemléletét vetíti ki a természet világára.

Bárki könnyen beleeshet ebbe a csapdába. Egy XVIII. századi író azzal érvelt, hogy mivel maga a természet pusztít, pl. éhínségek, járványok, árvizek által, ezért „az ember a természet hatására belemerül az öldöklésbe”. Tehát ezt úgy is mondhatnánk, hogy mivel a természet pusztít, mi is gyilkolhatunk. Íme a helytelen következtetés egy példája. Ebből is láthatjuk, hogy milyen könnyű a saját, hibás szemléletünk szerint magyarázni azt, ami körülvesz bennünket.

Mennyire képes az ember a tárgyilagos vizsgálódásra? Milyen gyakran fordul elő, hogy rossz hangulatunk, borúlátásunk rányomja bélyegét szavainkra és tetteinkre? Mit tehetünk, nehogy a helytelen megközelítést más dolgokra is kivetítsük? Miért olyan fontos megszabadulni az önzéstől?

AZ ÁLLANDÓ KÖRFORGÁSON TÚL

Salamon körülnézett a természet világában, és nem látott mást, csak azt, hogy vég nélkül és teljesen értelmetlen módon ismétlődik minden. A nap felkel, majd lenyugszik, a szél fúj, a folyók vize szakadatlanul áramlik. Így megy ez nemzedékről nemzedékre. Ami már korábban megtörtént, az újból előfordul; ami ezután következik, volt már a múltban is. „*Semmi nincs új dolog a nap alatt*” (Préd 1:9).

Hangsúlya viszont azt sugallja, hogy ez nincs így rendjén. A fejezet első verseiben világosan megfigyelhetjük Salamon keserűségét.

Olvassuk el újból Préd 1:1–4 verseit. Mit mond itt Salamon az emberi élet mulandóságáról, szemben a természet világának állandóan ismétlődő körforgásával?

A természet körforgása szüntelen, a mi életünk azonban véges. Az ember nem más, mint elillanó pára. Ezek a gondolatok vezetnek el az emberiség egyik alapvető, elmentmondással terhes kérdéshez: az ember képes ugyan megérteni az örökkévalóság, a természetfelettség fogalmát, azt, hogy valami nálunk is nagyobb, mégis úgy érezzük, az számunkra elérhetetlen marad. A nap, a folyók és a szél mind léteztek előttünk is, és még azután megmaradnak, hogy mi visszatérünk a porba. Az ember jön és megy, de a folyók, a nap és a szél itt maradnak. Nem csoda, hogy néha azt gondoljuk az életről, amit Shakespeare is megfogalmazott: „sok hűhó semmiért”.

A következő versekben milyen választ találhatunk arra a kérdésre, amit Salamon *A prédikátor könyve* első fejezetében érintett? 1Kor 15:26, 51–55; Zsid 2:14; Jel 21:4

Számtalan nagy gondolkodó, híres filozófus élt, akik részletesen kidolgoztak és logikusan felépítettek különféle elméleteket, amelyekkel az élet nehéz kérdésére kívántak magyarázatot adni. A halál problémáját azonban képtelenek voltak megoldani, így az élet kérdésére sem tudták megadni a választ, hiszen végezetül minden élő meghal. Egyetlen filozófusnak sem sikerült választ találnia erre a problémára (és a legtöbben már meg is haltak). Egyedül Jézus képes válasszal szolgálni, méghozzá halála és feltámadása által. Jézus bemutatta, hogy a halál még nem jelenti mindennek a végét. Egyszer majd mi is újból életre kelhetünk, azután, hogy a bűnbe süllyedt bolygón véget ér az élet megállíthatatlannak tűnő körforgása, és többé emlékezetbe sem idézik azt (Ézs 65:17). E reménység nélkül Salamon pesszimizmusát kellene elfogadnunk.

BÖLCSESSÉG „A NAP ALATT”

Préd 1:12–2:1* által még jobban megismerhetjük a könyv írójának gondolatait. Ismét megjegyzi, hogy ő a király, és bölcsessége meghaladja Jeruzsálem városában élt elődeiét. Ez is újabb bizonyítéka annak, hogy a szerző valóban Salamon volt. Annál is valószínűbbnek tűnik ez, mivel uralkodása idejét béke és nagy jólét jellemezte. Nem kellett az ellenség betörése, lázadás vagy gazdasági összeomlás miatt aggódnia, így volt ideje arra, hogy ismereteket gyűjtsön, a bölcsességet kutassa „*a nap alatt*”.

Figyeljük meg, hogy „*az ég alatt*” (13. vers) ugyanazt fejezi ki, mint amit másutt „*a nap alatt*” (3, 9, 14. vers) kifejezés takar. Kizárólag *A prédikátor könyvében* fordul elő, húsznál is többször. Mit jelent ez a fordulat? Mit akart Salamon elmondani vele?

Az ég alatt, a nap alatt – arra utal, ami itt, a földön történik. Újból csak abba ütünk, hogy Salamon mennyire hiábavalónak talált minden földi ismeretet és bölcsességet. Sem a világ, sem az abban lévő dolgok nem kínálnak magyarázatot az élet nehéz kérdéseire, sőt éppen ezek állítanak szembe azokkal. A választ tehát csak az adhatja meg, aki a világnál nagyobb, aki a világ felett áll, aki „*meggyőzte*” a világot (Jn 16:33), Jézus. Nélküle, ahogy Salamon esete is példázza, a világ idegessé, mérgessé, keserűvé teszi az embert. Salamon gyűjtötte a bölcsességet, de csak fájdalma és mind több szomorúsága származott belőle.

Arthur Schopenhauer, német filozófus megjegyzése igencsak emlékeztet Salamon szavaira: „Az életben [*a nap alatt*] minden azt mutatja, hogy a földi boldogság nem lehet zavartalan.”

Tekintsük át újból Préd 1:12-2:1 szakaszát. Mi az, amit Salamon kifejezetten zavarónak és hiábavalónak tart? Hogyan illeszkedik az itt kifejtett gondolatokhoz 2Tim 3:7?

Figyeljük meg Préd 1:15-ben: „Az egyenetlen meg nem egyenesíthető, és a fogyatkozás meg nem számlálható”. Vannak olyan „meggörbült” vagy „törött” részei az életünknek, amelyeket most semmiképp sem lehet megjavítani? Mi az, ami hiányzik, amit a világ nem adhat meg? Milyen vágyat ébreszt ez bennünk?

* Figyelem! A prédikátor könyve számozásánál több helyen is eltérés van a Károli fordítás és az új protestáns fordítás között!

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ludwig Wittgensteintől származik a mondás: „Egészen más a boldog ember világa, mint a boldogtalané”. Keressünk *A példabeszédek könyvében* olyan részeket, amelyek Salamon világgképét tükrözik, de életének másik korszakából. Milyen különbséget látunk a király gondolkodásában, belső hozzáállásában? Mit tudunk elmondani ebből a szempontból is az Istennel való jó kapcsolat fontosságáról?

„Salamon nem kesergett a természet világának szüntelen körforgása miatt, hanem párhuzamot látott az emberiség életében megfigyelhető állandó körforgással (Préd 1:4). Vajon az emberek élete nemzedékről nemzedékre állandó ismétlődés volna, még hozzá minden kecségető reménység nélkül? Nem számíthatunk arra, hogy az emberiség végül magasabb szintre jut? Mit tervez Isten az örökkévalóságra, amivel végül felváltja az emberi tevékenységek látszólagos szakadatlan körforgását?

Az ókori irodalomban páratlan az a tudományos pontosság, amellyel Salamon a légtömegek mozgását leírja. Szavaiból kitűnik, hogy tudása a természet világának törvényeit illetően messze meghaladta a legtöbb ókori emberét” – (*The SDA Bible Commentary*, 3. köt. 1064. old.).

„A világ nem ismeri Istent, mivel az emberi bölcsességre hagyatkozik. A teremtett világot szemlélve a bölcsek nem alkothatnak tökéletes képet Istenről. Balgaság a természetet és annak törvényeit a természet Istenénél inkább dicsőíteni. A természet világa olyan, mint egy nyitott könyv, amelyben megláthatjuk az Urat. Akit érdekel a természet, felismerheti benne Istent, a Teremtőt. Ám ha nem ismerjük Istent, pusztán a természetet szemlélve nem nyerhetünk teljeskörű képet róla, még ha adott is azáltal kinyilatkoztatást önmagáról Krisztusban” – (Ellen G. White: *Healthful Living*, 293. old.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Milyen kinyilatkoztatást kapunk a természetben Istenről? Mi az, amit így megtudhatunk Istenről, és mi az, amit nem? Milyen téves következtetésre juthatunk, ha csak a természet világát szemléljük? Hogyan nyerhetünk teljesebb képet Istenről?
2. Miért válhat könnyen megkeseredetté, kiábrándulttá az ember? Lehet valami előnye, ha bizonyos fokú iróniával szemléljük az életet? Végeredményben a világ bűnbe süllyedt, a pusztulás felé tart. Hogyan őrizhetjük meg tehát a kellő egyensúlyt, nehogy hatalmába kerítsen az a túlzott sötéten látás, ami *A prédikátor könyve* 1. fejezetében annyira szembetűnő?

Áprily Lajos: Imádkozom: Legyek vidám

Én Istenem, legyek vidám,
hogy házamat vidítani tudjam.
Mosolyogjak, ha bántanak
és senkire se haragudjam.

Arcom ne lássa senkisem
bánkódni gondon és hiányon.
Legyen szelíd vasárnapom,
ha mosolyog a kisleányom.

Én Istenem, legyek vidám,
ma minden gondot tűzre vessek.
Nyújtsam ki kincstelen kezem
s szegényen is nagyon szeressek.

Tudom, sokat bővölt a gyász,
a hollós téli bút daloltam.
A bátrakkal hadd mondok el:
panaszkodtam, mert balga voltam.

Én Istenem, legyek vidám,
ujjongjon újra puszta lelke,
mint rég, mikor falum felett
az első forrásvízre leltem.

Ködökbe csillanó sugár,
víg fecskeszó bolond viharban,
tudatlan gyermekhang legyek
a jajgató világzavarban.

„Amit megkívánt a szemem”

E HETI TANULMÁNYUNK: Prédikátor 2*; Példabeszédek 3:13–26

„Mert mi jut az embernek mindabból, amit fáradsággal és teljes odaadással szerzett a nap alatt...?” (Préd 2:22, új prot. ford.; a Károli fordításban a 23. vers!)

*„Ó jaj, a filozófiát,
a jog- s az orvostudományt
és – haj – a teológiát:
mind buzgón bűvároltam át.
S most mégis úgy állok, tudatlan,
mint amikor munkámba fogtam.”*

(Johann Wolfgang Goethe: *Faust*. Budapest, 1967, Európa Kiadó. 23. old.)

Tehát Faust sem lelt nagyobb meglepedettséget a bölcsesség kutatásában, mint Salamon. Még teológiai tanulmányaink is zsákutcába visznek, ha nem alázattal, őszinte tudásvágygal végezzük.

Salamon nem adta el nyíltan az ördögnek a lelkét, mint ahogy Faust tette, amikor a boldogságot és a beteljesedést kereste, mégis éppen az történhetett vele, így süllyedt olyan mélységig. Jézus azonban még lejjebb hajolt, „bűnné” lett értünk (2Kor 5:21), hogy a leginkább lecsúszott embert is felemelhesse a bűn mocsarából.

A héten tovább boncolgatjuk Salamonnak azokat a szavait, amelyek teljes elkeseredését tükrözik az élet, pontosabban: az Istentől elszakadt élet miatt. Gondolataiból értékes tanulságokat szűrhetünk le. Ugyan miért kellene nekünk is beleesnünk ugyanazokba a hibákba?

* Ebben a részben is eltér a Károli fordítás és az új protestáns bibliafordítás számozása!

A LÉLEK GYÖTRELME

Az 1. fejezet végén Salamon az évek során gyűjtött bölcsességére és tudására gondolva kesergett (Préd 1:16–2:1). Mindent értelmetlennek látott, a lélek gyötrelmének, vagy ahogy az új protestáns fordításban olvasható: „*hasztalan erőlködés*”-nek (Préd 1:17). Milyen szomorú, hogy ide jutott! Pedig a Bibliában többször is olvashatjuk, hogy életének korábbi szakaszában mennyire csodálták az emberek nagy bölcsességéért (lásd 1Kir 10:1–8; 4:29–34).

Hasonlítsuk össze Salamonnak *A prédikátor könyvében* feljegyzett gondolatait azzal, amit élete korábbi szakaszában írt a bölcsességre vonatkozóan (lásd pl. Péld 3:13–26). Vajon mi okozhatta a változást?

Az idős, megkeseredett Salamon tévútra tért, és már szinte semmit nem jelentett neki a felhalmozott ismeret és bölcsesség. A *példabeszédek könyvében* említett bölcsesség Isten ismeretén alapul, hiszen Isten a valódi tudás forrása. Még jobban kiemeli ezt a gondolatot Salamon, amikor a bölcsességet és az értelmet közvetlenül a Teremtő Istennel hozza összefüggésbe (Péld 3:19), ismét bizonyítva, hogy a bölcsesség kezdete, alapja az Isten félelme. A bölcsesség nem csupán elvont teológiai elképzelés Isten természetéről vagy a mindenhatóság korlátairól. A *példabeszédek könyvének* ezen a részén találunk még egy gyakorlati elemet is: az igazi bölcsesség szükségképpen megmutatkozik abban, hogyan él az ember. Salamon eltévelyedett, és elveszítette korábbi, igazi bölcsességét is, aminek a helyét a világ szerinti bölcsesség foglalta el. Ezért tartotta később már hiábavalónak, értelmetlennek, inkább gyötrelmenek a bölcsesség kutatását.

Új fejezet kezdődik, de szoros gondolati kapcsolatot találunk az 1. fejezet vége és a 2. fejezet eleje között. Olvassuk el Préd 1:16–2:2 verseit. Mire utal itt Salamon?

Jellemző az emberre, hogy a boldogságot, a megelégedettség érzését hajszolva az egyik világi dolog után a másikba vág bele, de hiába! Ha a saját életünkre gondolunk, mi hogyan akartuk a világ szerinti boldogságot elérni? Miért nem lehetünk így boldogok?

ÉLVEZETEK

Salamon úgy érezte, hogy hiábavaló volt a bölcsességet keresni, ezért vetette magát a földi örömök hajszolásába. Hedonizmusnak nevezzük azt, amikor valaki csak a gyönyört keresi. Az élvhajászatba merült emberek közül a legtöbben egyszerűen csak jól akarják érezni magukat, de valóban vannak olyanok is, akik úgy gondolják, hogy az élvezet a legfőbb jó, és ami földi örömet nyújt, az csak jó lehet.

Aki nem hisz Istenben, arra gondol, hogy csak egy élete van. Ha pedig a földi életen túl nincs mit várni, és ha nem létezik erkölcsi törvény, aminek alapján az embernek számot kellene adnia életéről, miért is ne engedné szabadjára a vágyait? Miért ne tenne meg mindent, amire csak kedve kerekedik, akár mások kárán is? Mit felelhetnénk ilyen érvelésre?

Hasonlítsuk össze Salamon Préd 2:2–4 verseiben feljegyzett gondolatait azal, amit Péld 6:23–29; 7:6–27; 20:1; 23:1–6 verseiben olvashatunk. Milyen különbségre figyelhetünk fel?

Ha csak az élvezeteket keressük, számolnunk kell egy furcsasággal. Miután megkaptuk, amit akartunk, és ha még élveztük is, hamarosan mégsem találjuk meg benne az igazi megalégedést. Előbb-utóbb mintha veszítene értékéből, vagy mind több és több kell belőle, hogy a közvetlen megalégedettségnek ugyanarra a fokára érjünk. Ki hamarabb, ki később döbben rá, hogy az életben a gyönyörön kívül még sok fontos dolog van; az öncélú élvezetek után az ember mindent üresnek, tartalmatlannak, értéktelennek érez, nem lesz megalégedett. Ezt Salamon a saját kárán tanulta meg.

Salamonnak – aki egykor a testi kívánságok veszélyeire figyelmeztetett – „hétszáz főrangú és háromszáz másodrangú felesége” (1Kir 11:3) volt. Fitalon még a falánkság veszélyeire figyelmeztetett, később azonban udvara az ott folyó dőzsölésről híresült el (1Kir 4:22–23 [az új protestáns fordításban 5:2–3]). Igen könnyű elesni! Milyen tanulságot vonhatunk le Salamon példájából, ami figyelmeztetésül szolgálhat?

„AMIT MEGKÍVÁNT A SZEMEM”

Az amerikai történelem egyik leghíresebb és legsikeresebb üzletembere volt Lee Iacocca, aki hosszú éveken át irányította a hatalmas Chrysler vállalatot. Ő mondta egyszer: „Megértem életem alkonyát, és még mindig azon tűnődöm, mi is az élet értelme... Annyit azért elmondhatok, hogy a hírnév és a szerencse mulandó.”

Olvassuk el Préd 2:5-12 verseit. Mi ennek a szakasznak a lényege?

Természetes, hogy Salamont bizonyos fokú meglepődéssel töltötte el a jólét (Préd 2:11), de meglepődöttsége nem volt tartós, nem kapta meg, amire lelke mélyén vágyott (12. vers). Ha valóban az anyagiakon múlna, Salamon lehetett volna a világ legboldogabb embere. A *prédikátor könyve* mégsem egy boldog ember szavait tükrözi.

Olvassuk el újból Préd 2:5–12 verseit. Mit mondhatott magáénak Salamon? Lásd még 1Kir 7; 10:10-29!

Annyi mindent megkapott, akkor miért nem volt mégsem igazán boldog?

Itt csak az anyagi természetű dolgokról esik szó. Salamon valóban megkapott mindent, hogy fizikai vágyait kielégíthesse. De az ember nem csak test – a létfontosságú szervek összessége. Lényünk része lelki, erkölcsi oldalunk is, amit anyagi természetű dolgok nem elégíthetnek ki igazán. Salamon esete is éppen ezt bizonyítja. Érdekes, hogy az úgynevezett „fejlett” világban, ahol a többség anyagi biztonságban, gazdagságban él, sokszor boldogtalanabbak, az étellel elégedetlenebbek az emberek mint ott, ahol kevesebbel kell beérni.

Olvassuk el Mt 6:33-at. Hogyan könnyíthetett volna Salamon gondján az itt kifejtett igazság? Milyen tanulsággal szolgál ez az ige kísértéseink közepette?

A BOLOND EMBER SORSA

„Azért ezt gondoltam magamban: Ha az én sorsom is az lesz, ami a bolondé, akkor mit ér az, hogy én bölcsebb vagyok? És ezt mondtam magamban: Ez is hiábavalóság!” (Préd 2:15, új prot. ford.; a Károli fordításban a 16. vers!)

Salamon rosszul érezte magát. Úgy gondolta, hogy nagy bölcsességének semmi haszna. Később a földi gyönyöröket kereste, csak a szórakozással törődött, de azt is üresnek találta. Hiába volt az ókori birodalmak egyik leggazdagabb embere, mégsem csillapította semmi a lelke mélyéről fakadó sóvárgást. Úgy érezte, hogy *„az mind hiábavalóság és a léleknek gyötrelme”* (Préd 2:12). És a helyzet csak tovább romlott.

Olvassuk el Préd 2:13–18 verseit. Miről panaszkodott Salamon? Mennyire helytálló a panasz? Keresztényként mit mondhatunk annak, aki így érez?

Jézus egyik mondása kapcsolatba hozható Salamon szavaival. Beszélt arról, hogy az Atya *„felhozza az ő napját mind a gonoszokra, mind a jókra, és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak”* (Mt 5:45). Máskor pedig ezt mondta a galileaiakról szólva, *„kiknek vérét Pilátus az ő áldozatukkal elegyítette”*: *„Gondoljátok-é, hogy ezek a galileabeliek bűnösebbek voltak valamennyi galileabelinél, mivelhogy ezeket szenvedték? Nem, mondom néktek: sőt inkább, ha meg nem tértek, mindnyájan hasonlóképpen elvesztek”* (Lk 13:1-3; lásd még 4-5. versek). Jézus mindkét helyen egyértelműen kifejtette, hogy a fájdalom és a szenvedés nemcsak a gonoszok osztályrésze. Sz szenvednek a jók is. Salamon így arra a következtetésre jutott, hogy hiábavaló minden, amit teszünk, hiszen legyünk akár balgák, akár bölcsek, végül mindannyiunknak meg kell halni. Jézus azonban egészen másra hívta fel a figyelmet: *„Ha meg nem tértek, mindnyájan, hasonlóképpen elvesztek”*. Jézus a rosszakra és a jókra közvetlenül váró sorson túlmutatva valami másra utalt.

Hogyan segít Istenbe vetett hitünk megbirkózni a minden emberre váró halál gondolatával? Soroljunk fel bibliai ígéreteket, amelyekre reménységünket alapozzuk!

HAGYATÉK

Salamon keserősége egyre mélyül. Nem elég, hogy minden földi törekvése végül semmivé válik, mindenkinek, bölcsnek és balgának egyaránt meg kell halnia, de még az is panaszra készíti, ami a halál után következik.

Miért panaszkodik Salamon Préd 2:18–27-ben?

Nagyon is valóságos, amire Salamon itt rámutat. Az embereket foglalkoztatja, hogy mi marad utánuk. Elkekerítő a gondolat, hogy az utánunk jövő lerombolja, amit egész életünk kemény munkájával építettünk fel. Tekintettel arra, ahogy trónralépése után élt, kissé ironikus, hogy éppen ő fogalmaz meg ilyen aggodalmakat. Ugyan mi lehetett volna Dávid véleménye arról, ahogy fia az örökségét kezelte? Vagy talán éppen ez ejtette gondolkodóba Salamont azzal kapcsolatban, hogy utóda vajon mit kezd majd hagyatékával?

Olvassuk el Préd 2:25–27 verseit. Mire mutatott itt rá a király?

Mintha ezt akarná kifejezni Salamon a kissé nehezen érthető versekkel: *Mivel nem szabhatom meg utódaimnak, hogy mit tegyenek, az lesz a legjobb, ha a hátralevő időmet jól töltöm el.* Nem a kicsapongásra céloz (hiszen azt már kipróbálta). Úgy tűnik, inkább a Biblia szerinti életmódra utalt: az Isten akaratával egyező élet számos földi öröm forrása, amelyek közé tartoznak fizikai élvezetek is. *„Aki füvet sarjaszt a barmoknak és növényeket az embereknek hasznára, hogy eledelt vegyenek a földből, és bort, amely megvidámítja a halandónak szívét, fényesebbé teszi az orcát az olajnál; és kenyeret, amely megerősíti a halandónak szívét”* (Zsolt 104:14–15).

Örökösök vagyunk (Róm 8:17; Gal 3:29; 4:7), mennyei Atyánktól felmérhetetlenül gazdag ajándékot kapunk: üdvösséget Jézus Krisztusban (Zsid 9:28; 1Pt 1:5). Látszik-e napi döntéseinkből, hogy nem akarjuk eltékozolni örökségünket?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *A Nagy Orvos lányomán*. 2. kiad. Budapest, 2001, Advent Kiadó. 253–254. old.

„[Salamon] által bepillantást nyerhetünk a boldogság keresésének történelmébe. Próbára tette magát szellemi téren; semmit nem tagadott meg magától, ami- ben gyönyört talált; kereskedelmi vállalkozásainak terveit megvalósította. Az udvari élet káprázatos pompája vette körül... Elefántcsontból készült trónuson ült, amelyhez hat arany oroszlánal szegélyezett, tömör arany lépcsők vezettek fel. Csodálatosan megtervezett és gondozott parkokon nyugodott meg pillantá- sa. E területek a tökéletes szépség látványával gyönyörködtették... A szivár- vány minden színében pompázó madarak szálltak ágról ágra, édes dalukkal be- töltve a tájat. Díszes ruházatú, felékszerezett ifjú szolgálók lesték az uralkodó sóhajtását is. Szórakoztatására pazar, igen költséges multságokat, zenei és sporteseményeket, játékokat rendeztek.

De...az egykor tisztaságot és értelmet tükröző arcán nyomot hagyott kicsapon- gó életmódja. Homlokára barázdákat vésett a gond és a boldogtalanság. Meg- tépázott idegei és alakjának petyhüdtsége arról árulkodott, hogy igencsak át- hágta a természet törvényeit. Saját maga bevallotta, hogy életét eltékozolta, hasztalan kergette a boldogságot” – (Ellen G. White: *My Life Today*, 167. old.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1. Egy egyetemi professzor így utasította el adventista diákja szavait: „Semmi szükségem a maga Jézusára! Híres vagyok, gyönyörű otthonom, remek állásom van. Fel tud maga mutatni valamit, ami nekem hiányzik?” Mit válaszolnánk erre?**
- 2. Beszéljünk olyan mai „Salamonokról”, gazdag és híres emberekről, akiknek látszólag minden megadatott, végül mégis kiderül, mennyire szomorú is volt az életük. Milyen tanulságot vonhatunk le ebből?**
- 3. Idézzünk fel egy esetet, amikor sóvárogva vágytunk valamilyen földi dologra, és miután megkaptuk, elmaradt az a boldogság, megelégedettség, amit reméltünk. Mire következtethetünk ebből a gazdagság féktelen hajszolásával kapcsolatban?**

Jótekonny célú koncertek – avagy városi misszió

„A 4–14 éves növendékek... december 15-én a Rákóczi-vár lovagtermében nagyszámú közönség előtt adtak számot tudásukról. A hangverseny egységét biztosította a szeretet hangulata. A zongoraszámokat és furulyaszólókat egy-egy ének és szép szavallat oldotta. A műsoron klasszikus barokk, romantikus, reneszánsz művekben és korunk zenéjében gyönyörködhetek a megjelent vendégek... Vissi Ferenc, az alapítvány elnöke meleg hangon mondott köszönetet Hidegkúti Lászlóné zenepedagógusnak az évek óta végzett munkájáért, valamint azért, hogy a rendezvény teljes bevételét az alapítvány részére ajánlotta fel. Az ünnepély tartalmát növelte az a néhány perces igeszolgálat – az ide kapcsolódó énekszám és a színes diavetítés –, amely a közelgő karácsonyra, a szeretet ünnepére utalt...” L. S.

„Hidegkúti Lászlóné megnyitó beszédében ismertette a megváltás hiteles történetét, amely az első Adventtől a második Adventig terjed...” Sz. Z.

„Nem mindennapos élményben volt részük azoknak, akik... a Rákóczi-vár színháztermében a beteg gyermekekért rendezett hangversenyen jelen voltak. A koncerten 5-15 éves korú gyermekek adtak emlékezetes műsort. A legkisebbek, a zeneóvodások kiváló, bátor fellépéssel és előadással tanúsították a zenei nevelés személyiségformáló hatását. A nagyobbak, a zongorát tanuló gyermekek a viszonylag gyenge hangú pianó mellett bizonyították tehetségüket. A költemények, az együttes furulya- és énekszámok is nagyon megnyerők voltak. Figyelemre méltó, hogy ezen a hangversenyen, ahol a műsorszámok a szeretet, tudás és segítőkészség jegyében hangzottak el, nem maradt el az Isten teremtői hatalmáról szóló két énekszám sem...” – Egy jelenlévő hallgató

Ezt követően Dr. Honti Judit, kuratóriumi elnök írása olvasható, aki mielőtt köszönetet mondott a rendezvényt szponzoráló intézményeknek, cégeknek, kifejezte elismerését Hidegkúti Lászlónékak is. Az igeszolgálatl kísért előadásokra már több mint 20 éve, évi 2 alkalommal kerül sor. A különböző koncertekről szóló cikkek a Szerencsi hírek hasábjain jelentek meg. Amint az írásokból is kitűnik, méltó és nagy-szerű alkalmaknak bizonyulnak ezek a rendezvények az Isten szeretetét hirdető üzenet megismertetésére!

Az élet és az idő

E HETI TANULMÁNYUNK: Prédikátor 3

„De arra gondoltam, hogy az igazat is, a bűnöst is megítéli az Isten, mert minden dolognak eljön az ideje, és ő ügyel minden cselekedetre” (Préd 3:17, új prot. ford.).

*„Megismertem mindet, jól ismerem már,
Ismerem az estét, a reggelt, a délutánt;
Kiskanállal mértem ki az életet”*

– T. S. Eliot: *The Love Song of J. Alfred Prufrock*

Talán nem mind kiskanállal mérjük ki az életünket, de az biztos, hogy életünk ideje szabott. A szerencsésebbek elmondhatják, hogy *„hetven esztendő, vagy ha feljebb, nyolcvan esztendő”* (Zsolt 90:10). Nem áll hosszú idő a rendelkezésünkre – jól tudja ezt mindenki, aki felett már nagyrészt elszálltak az évek. A halandó ember szempontjából ezért olyan drága kincs az idő.

A 3. fejezet minden ember számára fontos témát – az idő kérdését boncolgatja. Gyönyörű lírai sorokkal nyitva Salamon több pontot is érint, amelyek így vagy úgy kapcsolódnak az időhöz. Mennyire fontos tetteink időzítése? Mit jelent az örökkévalóság fogalma az embernek, aki csak hallomásból ismerheti az örök életet? Mikor ítéli meg Isten a világ minden bűnét és gonoszságát? Mi az alapvető különbség az emberek és az állatok között, ha életünk végén ránk is ugyanaz a sors vár?

Súlyos gondolatok ezek egyetlen fejezetbe foglalva. Amint már az eddigiekben is utaltunk rá, csak a Biblia egészével összefüggésben vizsgálva érthetjük meg igazán Salamon szavait. A Szentírás igen sokat foglalkozik ezekkel az alapvető fontosságú kérdésekkel.

január 21.

ISTEN AZ IDŐ URA

Mennyire pontos az óránk? Valószínűleg azért nem annyira, mint az atomóra, ami kb. 10^{-10} másodperc pontossággal (ez bizonyos atomok sugárzási frekvenciája) mutatja az időt. Lélegzetelállítóan pontos időzítéssel alkotta meg az Úr a természet világát!

Az Egyesült Államok területén működő NASA-Goddard Űrrepülési Központban a tudósok táblázatba foglalták a napfogyatkozások idejét kb. Kr. e. 2000 és Kr. u. 3000 között. Azért tehették ezt meg, mert olyan pontossággal működik a természet világa, hogy nem csupán a múltbeli napfogyatkozások, de még a jövőben bekövetkezők ideje is előre megállapítható.

Isten uralja az időt – tanúsítja ezt a természet világa is. Az adventisták számára ez persze nem meglepő. Különös érdeklődéssel viseltetünk a próféciák iránt, hiszen egyházunk léte és küldetésünk is számos ponton kötődik az időhöz.

Tekintsük át a következő, már beteljesedett idői próféciákat! Dán 7:25; 8:14; 9:24–27; Jel 12:14 Mit árulnak el Istennek az emberi történelemben is megmutató hatalmáról?

A Bibliában számtalan helyen olvashatunk arról, hogy Isten terveiben milyen szerepet kap az idő. Jézus megjelent Galileában, és kijelentette: „*Betelt az idő*” (Mk 1:15, új prot. ford.). Pál ezt mondta Jézus első adventjéről szólva: „*Mikor pedig eljött az időnek teljessége, kibocsátotta Isten az ő Fiát*” (Gal 4:4). A második adventre vonatkozóan pedig ezt olvashatjuk: „*a mi Urunk Jézus Krisztus megjelenéséig, amit a maga idejében megmutat*” (1Tim 6:14-15). Jánosnak angyal mondta az üzenetet: „*Be ne pecsételd e könyv prófétálásának beszédeit, mert az idő közel van*” (Jel 22:10). Láthatjuk, Isten az időt is felhasználva viszi végbe akaratát.

Előfordulhat, hogy bizonyos események időzítése gondot okoz? Ha igen, akkor a legjobb, ha letérdelünk, és elmondjuk az Úrnak: legyen úgy, ahogy Ő akarja. Bízunk rá magunkat Istenre, aki az időt is uralja! Még mit tehetünk, hogy megtanuljunk jobban bízni benne?

MINDENNEK RENDELT IDEJE VAN

Olvassuk el Préd 3:1–8 verseit. Figyeljük meg az ellentétpárokat: születés, halál; építés, rombolás; szeretet, gyűlölet stb. A kutatók vitatják ezeknek a verseknek a pontos jelentését, de úgy tűnik, hogy itt Salamon az emberi élet különböző eseményeire utal. Bizonyos dolgoknak egyszer érkezik el az ideje, míg máskor épp azok ellenkezője az időszerű.

A kulcs valószínűleg a 11. vers eleje, ahol Salamon ezt mondja Istenről: „*Mindent szépen csinált az ő idejében*”. Tehát a felsoroltak mind helyénvalóak a maguk idejében. Inkább az emberi szabadságról és az ember saját dolgainak időzítéséről van itt szó, és nem arról, hogy a gondviselés korlátok közé szorítana mindent.

Természetesen arra a legnehezebb magyarázatot találni, hogy „*ideje van a megölésnek*” (3. vers). Számos magyarázat született már ezzel kapcsolatban. Gondolnunk kell azonban arra, hogy ki is volt Salamon: egy olyan ország uralkodója, ahol a halálos ítélet bevett gyakorlat volt (lásd 2Móz 22:18–20; 3Móz 20:2, 9–16; 24:14–16; 4Móz 15:35). Azt is érdemes megjegyezni, hogy a Préd 3:3-ban szereplő héber szó más, mint ami 2Móz 20:13-ban fordul elő, és általában gyilkosságot jelent.

Hogyan világítanak rá a következő versek az időzítés fontosságára?

Zsolt 37:9 _____

Mt 5:21–24 _____

Mt 8:21-22 _____

Róm 8:25 _____

Róm 12:19 _____

1Kor 4:5 _____

Jak 1:19 _____

Lehet, hogy komoly döntés vagy fontos választás előtt állunk? Jobb elodázni a dolgot? Vagy talán hiba lenne a halogatás? Vegyük ismét fontolóra: „*Mindennek rendelt ideje van*”. Hogyan segíthet a megfelelő időben, jól dönteni, ha imádkozunk, olvassuk a Bibliát és kikérjük mások tanácsát is?

„AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGOT IS AZ EMBERI ÉRTELEM ELÉ TÁRTA”

Az idő kérdését viszi tovább Préd 3:11–15. A nem könnyen érthető rész olvasása közben figyeljük meg, hogy mi mindennel hozza összefüggésbe Salamon az időt.

Mire utalhatott Salamon ezekben a versekben? A teljes Szentírás üzenetével összhangban vizsgáljuk a szakaszt!

Salamon Isten hatalmával és erejével állítja szembe az ember gyengeségét, gyarlóságát. Nem a földi gyönyöröket féktelenül hajszoló életre buzdít, inkább azt fogalmazza meg, hogy a megfelelő időben az ember munkája megteremheti gyümölcsét már itt, ebben az életben, „*a nap alatt*” is.

„Az ember mégsem tudja felfogni Isten alkotásait elejétől végéig, amelyeket megalkotott” (Préd 3:11, új prot. ford.). Lehetséges volna, hogy Salamon is arra célt, amit Jézus mondott Mt 6:34-ben: „*Ne aggodalmaskodjatok tehát a holnap felől, mert a holnap majd aggodalmaskodik a maga dolgai felől. Elég minden napnak a maga baja*”?

Mit jelent, hogy Isten „az örökkévalóságot is az emberi értelem elé tárta”? Gondoljunk arra, hogy Salamon király boldogtalan volt, úgy érezte, nem teljes az élete. Lásd még Zsid 11:13–16; 1Jn 2:15–17!

Az embereknek és az állatoknak ugyanaz a sorsa „*a nap alatt*”. Mind meghalunk. Különbség viszont, hogy „*az örökkévalóságot is az emberi értelem elé tárta*”. Emberként fogalmat alkothatunk a saját életünkön túli létről is. Az ember tudja, hogy meghal, az idő azonban nem áll meg, az örökkévalóságon át is tart, csak mi maradunk le. Életünk minden napján szembenézünk a halállal, ami aggodalmat, félelmet, a teljesség hiányának az érzetét váltja ki bennünk. Ennek így is kell lennie, nem is szabad megelégedetten, netán közömbösen gondolnunk sorsunkra, hiszen Isten nem akarja, hogy meghaljunk. A halál Sátán műve, csak később furakodott be világunkba (Zsid 2:14; 1Jn 3:8). Éppen ez a magyarázata, hogy végső soron minden földi gyönyör üres, tartalmatlan, csak „*pára*”. Nem nyújt megoldást a halál valóságának problémájára, ami tőlünk egyetlen szívdobbanásnyira, állandóan a fejünk felett lebeg. Jézus éppen azért jött, hogy eltörölje a halált, és ezzel már most megszabadít a halál keltette általános félelemtől (Zsid 2:15).

JÉZUS ÉS AZ ÍTÉLET

Salamon tovább kutatja az idő kérdését, de már más témával kapcsolatosan. Préd 3:16–17-ben veti fel azt, ami *A prédikátor könyvében* újra és újra felbukkan: az emberi igazságtalanságnak és Isten ítéletének gondolatát.

Olvassuk el a 16. verset. Mit mond itt Salamon? Hogyan lehet „az igazságnak helyén latorság”? Milyen mai példát idézhetünk arra, hogy gonoszsgot találunk ott, ahol igazságossgnak kellene lennie, és bűnt, ahol az igazság helye volna? Milyen érzést vált ez ki az emberben? Hogy hatott ez a helyzet Salamonra? Lásd még Péld 17:23; 21:27; Jn 2:14!

Ugyan ki az, akit ne bántana az igazságtalanság és a bűn, főleg ott, ahol törvényességnek, igazságnak kellene uralkodnia?! Hozzánk hasonlóan Salamon is vágyott arra, hogy elérkezzen végre az igazságszolgáltatás ideje. Annyi minden keserűséggel töltötte el, de mégis hitt abban, hogy a megfelelő időben Isten majd igazságot tesz (Préd 3:17), „mert minden dolognak eljön az ideje, és ő ügyel minden cselekedetre”. Különösen igaz ez Isten ítéletére!

Olvassuk el Jn 12:31 versét, ahol Jézus azt mondja, hogy „most megy végbe az ítélet e világ felett” (új prot. ford.). Milyen értelemben mondhatjuk, hogy a kereszt ítélet volt mind az igazak, mind a gonoszok felett?

Felfoghatatlan igazságtalanság történt, amikor végrehajtották az ítéletet a kereszten. Isten büntelen Fia halt meg a hálátlan és gonosz világ bűneiért (Róm 5:6; 1Jn 2:2). Ugyanakkor a kereszt lett az igazság helye is, mert Jézus, akiben megvan Isten igazsága, ott volt személyesen (2Pt 1:1). Az igazság helyén egyben nyilvánult a gonoszsg is – hiszen az egész világ bűnei miatt szenvedte el a büntetést Jézus, aki „bűnné” lett értünk (2Kor 5:21). Azért mondhatjuk, hogy az igazak feletti ítélet is megtörtént a kereszten, mert Jézus halála által ott nyertünk biztosítékot a felmentő ítéletről (Róm 8:1). Ugyanakkor megpecsételődött az ítélet azok felett is, akik elvesznek, mert a kereszt fényében semmit nem hozhatnak felmentségükre (Jn 3:19).

Mit mondhatunk el Krisztus halálának a jelentőségéről?

január 25.

EMBEREK ÉS ÁLLATOK

Olvassuk el ismét Préd 3:18–22 verseit. Megint csak gondoljunk a Szentírás egészének az üzenetére, és vegyük figyelembe azt is, hogy miről írt Salamon. Mit akart kiemelni ebben a részben? Mi az, amit különösen fontos megszívlelnünk?

Bizonyos szempontból ugyan mi a különbség egy halott ember és egy kimúlt eb között? Minél hosszabb idő telik el a halál pillanata után, annál nehezebb megkülönböztetni őket, végül mindkettő csak száradt csontok halmazává válik.

Salamon tovább mereng az Isten nélküli, a pusztán evilági örömet hajszoló élet értelmetlenségén. Nem is lehet más az ilyen élet, hiszen a végén ember és állat „*egy helyre kerül, mindegyik porból lesz, és újból porrá lesz mindegyik*” (Préd 3:20, új prot. ford.). Már a keddi résznél is utaltunk rá, hogy a legtöbb embert nyugtalanítja ez a gondolat, aminek a következtében csak „párának”, vagy még annyinak sem nevezhető mindaz, ami a halál előtt történik velünk. Egy ateista szerző a lét „képtelenségéről” írta: az élet annak a reménységével és ígéretével kecsegtet, hogy van valami célja, de végül mi is pontosan ott végezzük, ahol az állatok.

Milyen bibliaszövegekkel felelhetünk Préd 3:18–22 verseire?

18. vers (pl. Zsolt 8:6–9) _____

19. vers (pl. Jn 3:16) _____

20. vers _____

21. vers _____

22. vers _____

Az élet még a legjobb körülmények között is lehet nehéz. Minden ember átél ilyen vagy olyan küzdelmeket. Hálásak lehetünk az öröklét reménységéért!

Idézzük fel a számunkra legkedvesebb bibliaszöveget, ami a megváltottak életét mutatja be Jézus második eljövetele után. Olvassuk el újból, és imádkozzunk. Mit üzen Isten ezzel?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 1985, Advent Kiadó. 588-602. old.

„Az igazi, kifinomult függetlenség nem riad vissza attól, hogy keresse a tapasztalt, bölcs emberek tanácsát, és tisztelettel fogadja mások javaslatát” – (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*, 4. köt. 240. old.).

„A dolgok időzítése rendkívül fontos. Gyakran megesik, hogy a győzelem a késlekedés miatt marad el. Számíthatunk rá, hogy a műben lesznek válságos időszakok. A megfelelő időben gyors, határozott fellépéssel fényes győzelem vívható ki, míg a késlekedés és a nemtörődöm magatartás szégyenletes bukáshoz vezet, ami Isten nevének gyalázatára lesz” – (i. m. 3. köt. 498. old.).

„Krisztussal úgy bántak, ahogy mi megérdemelnénk, hogy mi olyan bánásmódban részesüljünk, amelyet Ő kapott. Elítélték Őt a mi bűneinkért, amelyekben semmi része sem volt, hogy mi felmentést kapjunk az Ő igazságáért, amelyben nekünk semmi részünk nincs. Elszenvedte a mi halálunkat, hogy mi elnyerhesük az Ő életét, 'és az Ő sebeivel gyógyulánk meg' (Ésa 53:5)” – (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó. 16-17. old.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Beszéljünk a szerdai rész kérdésére adott válaszunkról. Mit tanulhatunk egymástól?
2. A rossz időben meghozott jó döntés végeredményben rossz döntésnek számít. Van a gyülekezetünkben valaki, akinek mostanában kell valamilyen fontos döntést meghoznia? Mit tehet szombatiskolai csoportunk, hogy segítsen neki jól dönteni, meghozza a megfelelő időben – persze, ha hajlandó elfogadni a tanácsot?
3. Beszélgessünk a halálról, és arról, amit a keresztény embernek jelent. Hogyan viszonyuljunk ehhez a kérdéshez? Meghalunk, mégis miben reménykedhetünk? Miért olyan fájdalmas a halálra gondolni még Isten ígéreteinek ismeretében is?
4. Milyen kirívó igazságtalanságokról hallottunk mostanában? Hogyan segít feldolgozni a rettenetes igazságtalanságok problémáját, ha tudjuk, hogy Isten egyszer és mindenkorra megítél majd mindent? Akkor tehát ne is igényeljük a földi igazságszolgáltatást?

Tóth Judit: A meglevőről

Az érett kor küszöbén
mind kevesebb az összekoccanás
az elképzelt s a meglevő közt.
Biztosabbak a felismerések.

Az ifjúkor még sokfelé kinyújtja
erdőit és árnyékait.
Hányféle ásvány, ég, eső
és mély álmában elzúgó
tűzvész vagy vízözön felé.

De gyötörtetések és távozások,
távolságok egyhelybenmaradások,
örömök és elpusztulások
szerkezetéből épül az idő.

S a millió volna és lehetne
rajokban úszik benne és alatta.
Éjszakád horgán fennakadva
fölcsobban egy
és attól fogva van.
Egyetlen és helyettesíthetetlen.
A tiéd.

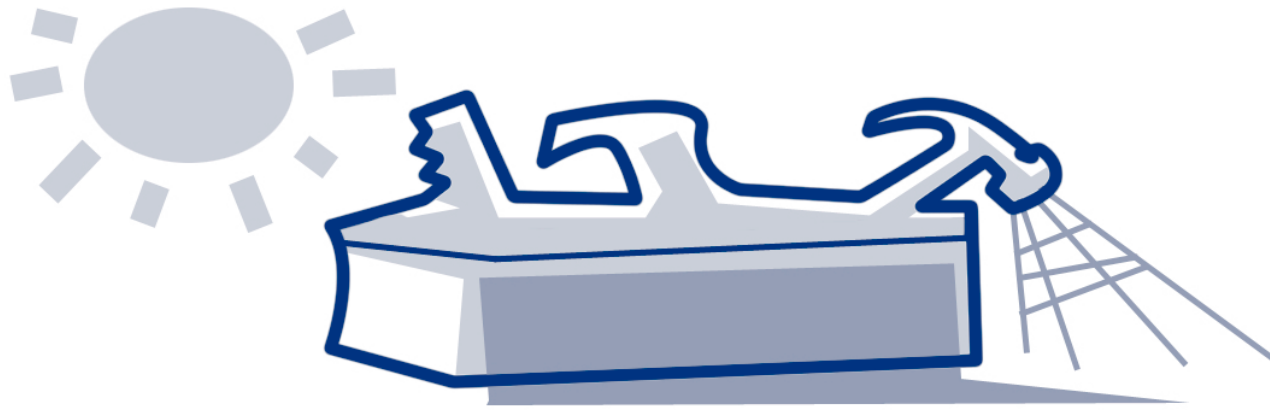
S a megvalósulásban
ez-az elmarad, leválik,
megfeketedik. Később már nélkülözhető
ami elérhetetlen.
Ami van, fontosabb.

Kezdetben kívánságaid,
később tapasztalataid héja vagy.
Egyre több rész, karéj, szelet.
Gyűlnek a megismert dolgok szilánkjai,
csillognak benned, mint a szén.
Éghető és éghetetlen tapasztalat-hegyek.
Kazán-tűzzel ég az, ami éghet.

S csak a kenyér, a kés. Te és ők.
El nem fáradó összetartozás.
Az elfogyó véletlenek közt
ugyanazok a feladatok. Ez, semmi más.
A napok árka, a hetek lépcsősora,
megmaradás és folytatás.

Szerencsi Hírek

Ilyen az élet „a nap alatt”

E HETI TANULMÁNYUNK: Prédikátor 4

„Egymás terhét hordozzátok, és úgy töltsétek be a Krisztus törvényét” (Gal 6:2).

Számos bibliamagyarázó utal arra, hogy *A prédikátor könyve* helyenként hasonlít *A példabeszédek könyvére*, ami a hétköznapi életre vonatkozó, nem mindig könnyen követhető sorrendben közölt gyakorlati tanácsok, rövid, tömör mondások gyűjteménye.

A példabeszédek könyve 6. fejezete pl. a munkával kapcsolatos gondolatokkal kezdődik: „Eredj a hangyához, te rest” (Péld 6:6). Ezt követik „a haszontalan ember”-re utaló részek (12. vers), majd a figyelmeztetés hat dologra, amit az Úr gyűlöl (16. vers), ezután jön a szülők iránti engedelmesség fontosságának kérdése (20. vers). A fejezet végen a bölcs az erkölcstelen kapcsolat veszélyeire figyelmeztet (24–35. versek).

Hasonló stílussal találkozhatunk *A prédikátor könyve* 4. fejezetében is, ahol Salamon számos témát érint, kezdve az emberek elnyomásától az élet értelmének kérdéséig, de szót ejt még az irigységről és a munka céljáról. Fontolóra veszi az emberi közösséget érintő gondolatokat. Mondatai gyakran igen élesek, lényegre törők, írásának hangvétele mégis lírai. A király nem fejtegeti hosszasan az egyes pontokat. Nagyobb kérdésköröket érint, amelyekbe különböző módon belemélyedhet az ember, és amelyek még ma is igen sokat mondanak. Lássuk, mit üzen az Úr ebben a szakaszban!

AZ ELNYOMÓK

Olvassuk el Préd 4:1–3 verseit. Fogalmazzuk meg a saját szavainkkal Salamon gondolatait.

Salamon itt is világi szempontból vizsgálja az életet „*a nap alatt*”. Mégis elég furcsának tűnnek szavai, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy ki az, aki megszólal. Egészen más lenne, ha egy szolga siránkozna, hogy milyen rossz sorban él gazdája házában, vagy egy szegény ember keseregne az elnyomás miatt. Ebben az esetben azonban a nemzet leggazdagabb, legnagyobb hatalommal bíró vezetője panaszolja, mennyire elterjedt az igazságtalanság és az elnyomás.

Hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy az elnyomás általában politikai vagy anyagi téren fordul elő. Az elnyomásnak azonban vannak más formái is, pl. a férj-feleség, ill. szülő-gyermek kapcsolatában. Azután megemlíthetjük a vallási elnyomás kérdését, amikor a vallás eszközével kényszerítik, zsákmányolják ki az embereket. Kitérhetünk a munkáltatók és munkavállalók viszonyára, és ide tartozik a szexuális zaklatás is. Még milyen formáit említhetjük meg az elnyomásnak? Előfordulhat, hogy az ember elnyomóként viselkedik, még ha nincs is tisztában vele? Keressük ki az alábbi igehelyeket. Milyen elveket találunk ezekben a részekben, amelyek megvédhetnek, nehogy akaratlanul is beleessünk ebbe a szerepbe? Mk 10:43–44; 1Kor 9:19; Fil 2:3; 2Tim 2:24; 1Jn 3:16; 4:11

A hatalom igen kényes dolog. Ha valaki helyesen él vele, nagy áldás lehet, hiszen segítségével a helyes irányba vezethet, sőt parancsolhat is másokat. De könnyű visszaélni vele. Azt is mondhatnánk, hogy a hatalom megront, a teljhatalom pedig teljesen megront. A legtöbb embernek ilyen vagy olyan módon van bizonyos hatalma mások felett. A döntő kérdés: hogyan élünk vele.

Tartsunk önvizsgálatot! Mit kezdünk hatalmunkkal? Mennyire követjük a mai részben felsorolt igékben rejlő elveket? Mi az, amin változtatnunk kell, nehogy visszaéljünk helyzetünkkel?

VAN ÉRTELME AZ ÉLETNEK?

„Ezért boldogabbnak tartom a halottakat, akik már régen meghaltak, az élők-nél, akik még életben vannak. De mindkettőjük-nél jobb annak, aki meg sem született, mert nem látja azokat a gonosz dolgokat, amelyeket elkövetnek a nap alatt” (Préd 4:2–3, új prot. ford.).

„Van azonban egy igazán komoly filozófiai probléma, ami nem más, mint az öngyilkosság. A filozófia alapvető kérdésére adott válasszal ér fel annak megítélése, hogy érdemes-e élni vagy sem” – (Albert Camus, *The Myth of Sisyphus and Other Essays* [New York: Vintage Books, 1955], 3. old.).

A megfogalmazás tekintetében eltérő idézetek egyazon kérdést érintenek: Van értelme az ember életének? Gondoljunk csak a sok fájdalomra, szenvedésre és csalódásra. Egyszer úgyszólván meghalunk, akkor érdemes egyáltalán tovább küszködni?

Végső soron a válasz attól függ, ki hogyan vélekedik az élet értelméről. Az egyik nézet abból indul ki, hogy a halál az életünk lezárulása, tetőzése, ami után már más nem következik. Egészen eltérő megközelítéshez vezet, ha az életet csupán egy állomásnak tekinti az ember a jobb, örök élet felé vezető úton. Tehát sok szempontból éppen a halál kérdésével függ össze a válasz arra a kérdésre, hogy van-e értelme az életnek. A halál a vég, vagy csak a kezdet vége?

Van értelme az életnek? Válaszunkat támasszuk alá bibliaszövegekkel.

IRIGYSÉG

Igen nagy léptekkel halad itt Salamon. Kifejti, hogy gyakorlatilag sokkal jobb annak, aki meg sem született, mint annak, aki él, és mindenütt csak elnyomást lát „*a nap alatt*” (Préd 4:1). Majd egészen más témára, az irigységre tér rá (4–6. versek). Valóban érdemes a Biblia szemszögéből vizsgálni ezt a kérdést! A Tízparancsolat egyik pontja is kitér az irigységre, de Salamon más szinten veti fel a témát: Véleménye szerint minden fáradságos, mesteri munka mozgatórugója valójában az irigység. Elég keserű megközelítés, és bár van némi igazság benne, az irigység problémáját kisarkítva tárgyalja.

Az emberiség jellemző problémája az irigység, sőt túl is mutat rajta, hiszen lényegében ez volt az első bűn. „Sátán irigy, féltékeny volt Jézus Krisztusra. Amikor minden angyal meghajolt előtte, elismerve jogos uralmát, nagy tekintélyét és hatalmát, Sátán velük együtt meghajolt, ám szíve tele volt irigységgel és gyűlölettel” – (Ellen G. White: *The Spirit of Prophecy*, 1. köt. 18. old.). Amikor az emberen erőt vesz az irigység, a féltékenység, valójában Sátán jelleme ütközik ki rajta.

Keressünk három olyan bibliai történetet, amelyben nagy szerepet játszott az irigység. Írjuk le, hogy milyen rettenetes következményeket vont maga után ez a bűn. Mit tanulhatunk az irigység következményeiről?

1

2

3

Mi történik, amikor az ember szívében gyökeret ver az irigység és a féltékenység? Hogyan fékezhető meg ez a szörnyeteg? Gondoljunk Jézus életének a példájára! Hogyan mérhetünk rá végzetes csapást, mielőtt teljesen tönkretenné az életünket?

KIÉRT FÁRADOZZON AZ EMBER?

„Mindenestől megmutattam néktek, hogy ily módon munkálkodva kell az erőtelenekekről gondot viselni, és megemlékezni az Úr Jézus szavairól, mert ő mondá: Jobb adni, mint venni” (ApCsel 20:35).

Olvassuk el Préd 4:7–8 verseit. Miután Salamon kifejti, hogy minden munka és fáradság mozgatórugója az irigység, a 7–8. versekben más irányba tereli a gondolatot. Ugyan mi értelme a sok munkának? A magányos emberre gondol, akinek nincs gyereke, nincs, aki segítené, sem akinek örökül hagyhatná fáradozása gyümölcsét. Mindent csak önmagáért tesz? Akkor pedig mi haszna a sok igyekezetnek?

Az emberi élettel kapcsolatban igen fontos kérdést pendítenek meg ezek a versek. Általában a legönzőbb embernek a legrosszabb, aki csak önmagának él, és kizárólag önös érdekei hajtják. Lehet, hogy ideig-óráig örül az eredményeknek, de csakhamar rájön, milyen gyorsan elillan az élet, mennyire kevésbé számít „*a nap alatt*”, és nem talál igazi célt, értelmet az életének. Istennek nem az volt a terve, hogy az ember csak önmagának éljen. Ellenkezőleg! Jézus élete is példázta, hogy önzetlen szeretetre teremtett az Úr. Életünk célja legyen az, hogy segítjük az embereket. Kiteljesíti, örömet, célt ad életünknek, ha másoknak is adhatunk magunkból. Ezt korántsem csak azok tapasztalhatják, akik megházasodnak, és gyermekeik születnek. Amíg csak élnek körülöttünk emberek, mindig lesznek, akikért tehetünk valamit. Aki mások áldására szolgál, saját maga is áldásban részesül!

Keressük ki az alábbi bibliaszövegeket. Mit érintenek a mai részben felvetett kérdésekkel kapcsolatban? Mt 25:31–46; Mk 10:45; ApCsel 2:43–45; Zsid 13:1–3

Számunkra mi az igazán fontos az életben? Mennyi időt szentelünk kizárólag a saját dolgainkra, és mennyit másokéra? Feleljünk őszintén! Eleget tudunk-e tenni a bibliai elvárásnak, hogy ne csak önmagunkért, hanem elsősorban másokért éljünk?

KÖTELEK ÉS KÖZÖSSÉG

Préd 4:8–12 verseiben Salamon egy másik, logikailag kapcsolódó gondolatra tér rá. Az öncélú élet után a közösség áldásairól szól. Igen költői a hangvétele, példákkal támasztja alá, hogy miért is jobb kettőnek együtt, mint aki egyedül van. Érdekes a szakasz tanulsága: az ember élete a közösségben teljesedik ki. Isten közösségi életre teremtett. Természetünkből adódik, hogy szükségünk van másokra.

1998-ban Bonnban, Németországban a háziúr belépett Wolfgang Dircks lakása ajtaján, mert nem kapta meg a lakbért, amit Dircks bankszámlájáról szoktak átutalni neki. A tévé előtti karosszékekben egy csontvázat talált. A tévé ugyan nem működött jól, de még mindig be volt kapcsolva. A karácsonyfán még világítottak az égők. A szék mellett, a földön hevert egy újság, az 1993. december 5-i tévéműsor. A férfi aznap halhatott meg, de öt évig észre sem vette senki. Valóban szükségünk volna egymásra?

Olvassuk el 1Korinthus 12. fejezetét. Miről szól itt Pál, ami alapján véve megegyezik Salamonnak *A prédikátor könyvében* kifejtett gondolatával?

A keresztény hit teljesen értelmetlen, ha az embernek nincs személyes kapcsolata Istennel. Ez elengedhetetlen. Az Istennel való kapcsolatból fakad az ember kapcsolata a közösséggel, a gyülekezettel is.

Sokan mondják, hogy „Nem akarok szervezett egyházhoz tartozni”. Akkor vajon mit akarnak? Szervezetlen egyházat? Természetesen nem. Valójában kibúvót keresnek a kötelezettségek ill. a felelősség vállalása alól, esetleg a közösségben elvárható alkalmazkodást akarják elkerülni.

Milyen a kapcsolatunk gyülekezetünk közösségével? Hogyan vállalhatnánk még tevékenyebb részt a közösség életében, mások hasznára fordítva ajándékainkat? Szívesen kérünk segítséget a gyülekezettől, ha egyedül nem tudunk megbirkózni valamivel?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Kurt Vonnegut, az író mondta egyszer: „Mit kezdjenek ma a fiatalok az életükkel? Nyilván sok mindent tehetnek. De az a legmerészebb vállalkozás, ha olyan szilárd közösségeket hoznak létre, amelyek gyógyírként szolgálnak a magányosság rettenetes betegségére.”

A „koinonia” görög szó, és azt jelenti, hogy közösség. Isten emberi kapcsolatokra, közösségre teremtett. De nem mindegy, hogy milyen az a kapcsolat. Egy bárban vagy a futballpályán is lehet emberekkel találkozni, de a Biblia szerinti kapcsolat egészen másféle. Az Istent szerető emberek közösségében tapasztalható, azok között, akik elkötelezték magukat, hogy szeretik, segítik egymást, törődnek társaikkal. Azonos nézeteket valló, közös cél felé haladó emberek, akik valóban odafigyelnek egymásra, és kötelességüknek tartják, hogy az élet minden terén segítsék a másikat. Ilyen az igazi keresztény közösség.

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1. Hogy működik a gyülekezetünk közössége? Mennyire tesz eleget a tagok szükségleteinek? Vegyük számba erősségeinket és gyengeségeinket! Mivel járulhatnak hozzá szombatiskolai csoportunk tagjai, hogy gyülekezetünk valóban eleget tudjon tenni feladatának, úgy, mint ahogy az illik az Istent és a többi embert szerető hívők közösségéhez?**
- 2. Hogyan válaszoltunk az élet értelmét feszegető kérdésre? Beszélgesünk válaszainkról.**
- 3. Folytassuk a beszélgetést a hatalom és a hatalom gyakorlásának kérdésköréről. A hatalommal való visszaélésnek milyen burkolt formái lehetnek? Milyen problémákat okozhat, ha valaki nem él hatalmával?**

„Láthatatlan színház”

Pár éve találkoztunk először ezzel a programmal, aminek a lényege, hogy aki „belép” a színházba, nem lát semmit, mivel még kint, az ajtó előtt bekötik a szemét. Tapogatózva lép be a terembe minden látogató. A szemén kívül minden más érzékszervére hat valamilyen esemény. Kezébe tesznek „öt tálentumot”, Zákheus szerepében „felmászik egy fára” majd „leugrik” onnan. Hajóba száll a viharos tengeren, drága parfüm illatát érzi, amint Mária Magdaléna megkeni Jézus testét, azután hallja a kalapácsütéseket Jézus keresztfeszítésekor. Végül az Ároni áldást hallja, amint fejére tett kézzel valaki a fülébe olvassa az ige szavait. Ezzel a programmal több szombathelyi klubba is elmentünk, különböző korú és összetételű közönségnek mutattuk be.

Az egyik helyen – mivel mindig segítőhiányban szenvedünk – betanítottunk egy hölgyet úgy, hogy először ő is végigment a színház különböző állomásain, és csak ezután állt be segíteni. Azt mondta: Már először is mélyen érintette a szívét mindaz, amit átélt, de most, amikor másoknak segíthet abban, hogy ők is átéljék és megtapasztalják mindazt, ami Krisztussal történt, valahogy rá is sokkal de sokkal mélyebben hatott ez az egész program.

Egy másik helyen, amikor valaki más kilépett a „színházból” – pár pillanatig szinte megkövülten állt, látszott rajta, hogy gondolatban még mindig bent van, és egészen a szíve mélyéig megérintették a Jézussal kapcsolatos események. Később ő is a segítőnk lett. Az volt a feladata, hogy az egyik állomáson egy verset olvasott fel az éppen ottlévő vendégeknek. Miután már többször is felolvasta a verset, odajött hozzám és azt mondta: „Nem tudom tovább olvasni. Gombóc van a torkomban. Mindjárt elsírom magam. Sosem gondoltam még végig, hogy Jézus engem is ennyire szeret! Én eddig el- eljártam a templomba, de nem is tudom, minek. Most értettem meg igazán, hogy mi is a hit lényege. Jézus ennyire szeretett engem, ennyire fontos vagyok neki...”

Ma, amikor sok embertől a gondolkodás, az átélés perceit elveszi a TV, olyan jó egy kicsit „bekötött szemmel” átélni, és újra-gondolni mindazt, ami 2000 éve történt!

Gyürüs Istvánné

Gazdag ember, szegény ember

E HETI TANULMÁNYUNK: Prédikátor 5

„Aki szereti a pénzt, nem telik be pénzzel, és aki szereti a sokaságot, nem telik be a jövedelemmel” (Préd 5:10).

Lev Tolsztoj írt egy novellát „*Mennyi föld kell egy embernek?*” címmel. A történet egy parasztról, Pahomról szól, aki fogadkozott: „Ha elég nagy földem lenne, még az ördögtől sem félnék!” Pahom tudomást szerzett róla, hogy a bahkiroknál olcsón, nagy birtokra lehet szert tenni. Elutazott hát hozzájuk, és meghallgatta ajánlatukat: „Ezer rubel egy nap”. Ez meg mit jelent? „Naponként adjuk” – felelték. „Amekkora területet gyalogszerrel be tud járni egy nap alatt, az a magáé.” Csak egy feltételt szabtak. Ha még aznap nem ér vissza oda, ahonnan elindult, a pénze elvész. Pahom nagy vidáman útnak indult, ment, mendegélt... Ujjongott magában, amikor arra gondolt, hogy milyen sok földje lesz. Megállás nélkül haladt egész nap, amíg észbe nem kapott, hogy vissza kellene fordulnia, még mielőtt leszáll az est. De túl messze járt már. Igencsak szaporáznia kellett a lépteit, nehogy odavesszen a pénze. Sietett, ahogy csak a lába bírta. A távolból már megpillantotta a helyet, ahonnan elindult, de holtan rogyott össze, mielőtt visszaért volna.

A szolgálai ástak egy gödröt, és abba temették. Mennyi föld kell egy embernek? „Nem kellett több, csak alig 2 méter, abba tetőtől talpig belefért” – írta Tolsztoj.

A héten tovább követjük Salamon gondolatainak fonalát a gazdagságról és a szegénységről. Igen sokat mondott, és igyekszünk minél többet érinteni e témák közül.

ISTEN A MENNYBEN, AZ EMBER A FÖLDÖN

Olvassuk el Préd 5:1–7 verseit. Foglaljuk össze a szakasz mondanivalóját, még ha nem is értünk pontosan minden egyes kifejezést.

A prédikátor könyvében Salamon a gyakorlati életre és az erkölcsi útmutatásra helyezte a hangsúlyt, épp úgy, mint *A példabeszédek könyvében*. Tette mindezt úgy, hogy tisztában volt Isten valóságával, jelenlétével. Ezekben a részekben is ír Isten valóságáról, ugyanakkor közelségéről is. Utal rá, hogy az Úr számon tartja, ki hogyan közelít hozzá. Nem közömbös neki, hogyan szólítjuk meg; figyelni, hogy az ember megadja-e neki fogadását. Salamon Istene, a Biblia Istene más, mint a deizmus követői által festett istenkép, miszerint az Isten megteremtette, majd magára hagyta a világot. Ha így lenne, valóban volna okunk a kétségbeesésre!

Salamon ilyen összefüggésben tárgyalja az ember Istenhez való viszonyát.

Olvassuk el Mt 21:28–31 verseit. Hogyan kapcsolható ez a szakasz Salamon szavaihoz?

Egyértelmű. Ha fogadást teszünk az Úrnak, akkor álljuk is a szavunkat! Persze ezt könnyebb mondani, mint gyakorolni. Hányszor fogadkoztunk már Istennek, esküdöttünk, hogy soha többet nem tesszük ezt vagy azt, esetleg mindig ezt és ezt fogjuk tenni, mégsem sikerült. Biztosan komolyan gondoltuk akkor, és igyekeztünk is, mégis belebuktunk. Mit mondhatunk tehát a helyzetünkről?

Milyen reményét csillantanak fel előttünk Mt 18:21–23; Róm 2:4 és 1Jn 2:1 versei még kudarcaink ellenére is?

Előfordult már, hogy megfogadtunk valamit az Úrnak, de ígéretünket nem tudtuk betartani? Mit tehetünk ilyen helyzetben?

SZEGÉNY EMBER

„Mert a szegények mindenkor veletek lesznek” (Mt 26:11).

Salamon most visszatér az egész könyv egyik fő témájához, ami nem más, mint a pénz. Egyeseknek sok jutott belőle, másoknak pedig kevés.

Olvassuk el Préd 5:8-at. Ha jobban belegondolunk, elég furcsa, hiszen maga Salamon, vagy legalábbis kormányzata vetette ki a népre az adót. A prédikátor könyvében a király legalább megnevezett néhány problémát, amelyek az elnyomó rendszerben a szegényeket sújtják.

Milyen gondok jelentkeznek a jellemzően bürokratikus társadalmakban? Salamon nem kínál megoldást a problémára, csupán azt mondja, hogy nem szabad ezen meglepődnünk.

Olvassuk el a következő bibliaszövegeket. Hogyan kell tehát a szegényekkel bánni? Melyik gondolat bukkan fel mindegyikben?

2Móz 23:6 _____

3Móz 19:15 _____

3Móz 25:39–43 _____

5Móz 15:7, 11 _____

5Móz 24:14–15 _____

Az előző részében (Préd 4:1) Salamon „a nap alatt” tapasztalható elnyomás miatt kesergett. Szót ejtettünk arról is, hogy többféle elnyomás létezik. A történelem folyamán a gazdagok gyakran nyomorgatták a szegényeket. Az itt idézett igékből is láthatjuk, hogy az Úr szigorúan szabályozta a szegényekkel való bánásmódot. Isten előtt minden ember egyenlő, ennek ékes bizonyítékát adta a kereszt. Mégis milyen szomorú, hogy a gazdagok nyomorgatják a szegényeket! Az Ige ezt mélységesen elítéli.

Gazdag vagy szegény volt Jézus a földön? Ennek fényében tehát, hogyan viszonyuljunk azokhoz, akik – legalábbis anyagi téren – szegényebbek nálunk?

A KIRÁLY ÉS A SZÁNTÓFÖLD

„Az ország haszna pedig mindenekfelett a földművelést kedvelő király” (Préd 5:9).

Mire utalt ezzel a verssel Salamon? Milyen tanulságot vonjon le szavaiból mindenki, de különösen aki gazdag és nagy hatalommal bír? Lásd még 5Móz 10:14; Zsolt 8:6; 24:1; 115:16!

Szegények és gazdagok, hatalmasok és elnyomottak – mindannyian ezen a földön élünk. Mind a föld levegőjét szívjuk, vizét isszuk, a talaján termelt ételt fogyasztjuk. Van, aki jobb levegőt szívhat, tisztább vizet ihat, ízletesebb ételt ehet, de végeredményben mindannyian abból élünk, amit Istentől kaptunk.

Sajnos ez a felismerés nem elég az égbekiáltó igazságtalanságok felszámolásához, amelyek ma is éppen úgy megvannak a világban, mint Salamon korában.

Mit mondana Salamon a mai világról, arról, hogy egy ember közel 13 000 dollárt (kb. 2,7 millió Ft) költ egyetlen éjszaka Párizsban egy szállodai szobáért, miközben emberek millióinak nincs fedél a feje felett?

Milyennek tartaná Salamon világunkat, ahol van, aki 370 000 dollárt (kb. 77 millió Ft) ad egy Ferrariért, ugyanakkor másoknak még egy pár cipőre sem telik?

Mi lenne a véleménye, ha tudná, hogy néhány éve egy Kanadában tartott árverésen 85 000 dollárért (kb. 18 millió Ft) kelt el egy palack 1735-ös évjáratú német bor, miközben emberek milliárdjainak még friss ivóvize sincs?

Biztosan megdöbbenne. Az Úr bőségesen ellátta az emberiséget mindazzal, amire csak szükségünk van. Igaz, a szegénység kérdése, oka igen összetett, de kétségtelen, hogy a kapzsiság, a mohóság és a korrupció rendkívül sokat rontott a helyzeten.

Nem kérdéses, hogy aki mások kizsákmányolása árán gazdagszik meg, annak majd meg kell állnia a haragvó Isten előtt!

Olvassuk el Jak 5:1–8 verseit. Az üzenet egyértelmű. Milyen elvet fogalmaz meg ez a szakasz az emberekkel való bánásmódunkat illetően? Legyünk akár szegények, akár gazdagok, milyen tanulságot vonhatunk le belőle?

SOHA NEM ELÉG

„A pénz nem boldogít, de sokkal elviselhetőbbé teszi a gondokat!” – hirdette egy tábla.

A legtöbb ember egyetért ezzel. A *prédikátor könyve* bizonyítja, hogy a pénz és a gazdagság nem oldja meg minden gondunkat, nem biztosítja a felhőtlen boldogságot, sőt önmagában is problémákat vet fel.

Olvassuk el Préd 5:10-et. Mire világít rá ez a szöveg? Milyen elvet figyelhetünk meg itt, persze nem csupán a pénzre vonatkozóan? Lásd még Péld 27:20; Ézs 56:11–12!

Nincs olyan vágy, szenvedély vagy éppen törekvés, ami egykönnyen megelégedetté tesz, bármennyire bele is merüljön az ember. Különösen szembetűnő ez a probléma a kábítószer rabjai esetében. Folyamatosan emelniük kell az adagot, mert mindig több és több kell, mint amennyit addig használtak. Ugyanez vonatkozhat még számos dologra, beleértve a pénzt is.

Olvassuk el Lk 12:13–21 verseit. Mi a példázat tanulsága? Kifejezetten a gazdagság ellen foglalt állást Jézus, vagy inkább valami másról van szó? Ha igen, akkor miről?

Valószínűleg a 21. vers vége adja a példázat megértésének a kulcsát. Jézus figyelmeztet mindenkit, aki „*nem az Istenben gazdag*”. A magyarázat nem egyértelmű, de valószínűleg intés azoknak, akiknek az egész életét a gazdagság hajszolása tölti ki, és ezért feláldoznak mindent, Isten iránti kötelességüket is. Kicsit később így fogalmazott Jézus: „*Valakinek sokat adtak, sokat követelnek tőle*” (Lk 12:48). Aki vagyonnal rendelkezik, felelős bölcsen élni azzal. Általában mégis a gazdagok a legkapzsibbak, akinek pedig alig van valamilye, szívesen megosztja másokkal még a keveset is.

Őszintén nézzünk szembe önmagunkkal. Hogyan viszonyulunk a pénzhez? Hogyan változtathatunk az életünkön, ha jobban foglalkoztat a meggazdagodás vágya, mint az, hogy „*az Istenben*” legyünk gazdagok? Miért kell okvetlenül megváltozni?

CSUPASZON JÖTTÜNK A VILÁGRA

A *prédikátor könyve* az évszázadok során több ponton is alaposan próbára tette a Szentírás kutatóit, de Préd 5:15 üzenete teljesen egyértelmű. A gazdagság árnyoldalait, az általa kiváltott problémákat érintette Salamon. Valaki pl. szert tesz egy bizonyos összegre, majd el is veszíti, még mielőtt örökül hagyhatná utódainak (Préd 5:14).

„Amint kijött az ő anyjának méhéből, mezítelen megy ismét el, amint jött vala: és semmit nem vesz el munkájáért, amit kezében elvinne” (Préd 5:15). Nem kérdéses, hogy mit akart kifejezni Salamon. A gazdagok is meghalnak, mint bárki más, haláluk pillanatától kezdve pedig semmi hasznát nem látják vagyonuknak. De még másról is szó van itt. Mintha az egész könyvvel Salamon gondolkodásra akarna készíteni: *Tedd mérlegre az életed! Valójában miért élsz? Mi az, ami számít a „párával” teli életben?* Tehát mi az igazán fontos, amire valóban oda kell figyelni?

Olvassuk el Mt 16:24-26 verseit. Mire figyelmeztet itt Jézus?

Ugyan mit adhat az ember a lelkéért? Pénzt, hírnevet, hatalmat, szenvedélyt vagy talán szeretetet? Ezeknek megvan a maga helye, szerepe. Isten ajándékaiknak tekinthetők (Préd 5:18), de ugyanúgy lehetnek az ördög eszközei is, amelyekkel törbe csal. Amire csak szert tettünk a földi életben, az éppen olyan ideig-óráig tartó, olyan mulandó, mint mi magunk. Az ember meghal és vége – legalábbis a földi élet szempontjából nézve. Amikor legközelebb öntudatra ébredünk, az már az örök sorsunk része. Vagy ezt halljuk: „örököljétek ez országot, amely számotokra készítettett a világ megalapítása óta” (Mt 25:34), vagy pedig „sírás és fogak csikorgatása” (Lk 13:28), örök pusztulás vár ránk (2Thessz 1:9). Ugyan milyen mulandó, elillanó földi dologra mondanánk, hogy megérte, amikor „látjátok Ábrahámot, Izsákot és Jákóbot, és a prófétákat mind az Isten országában, magatokat pedig kirekesztve” (Lk 13:28)?

Mi az, amivel Sátán a világhoz láncol? Mi jelent nagy kísértést, aminek nehéz ellenállni? Milyen bibliai ígéretekre hivatkozva várhatunk segítséget a bűnnel, a csüggedéssel szemben, nehogy felhagyjunk minden reménnyel?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Olvassuk át *A prédikátor könyve* 5. fejezetét többször is. Azokra a részekre figyeljünk jobban, amelyeket nem érintettünk e heti tanulmányunkban.

Lk 12:13–21-hez fűzött magyarázatként a következőt írta Ellen White a gazdag emberről: „E gazdag ember figyelmét felhívták a szegények, árvák, özvegyek, szenvedők, fájó szívűek nehéz helyzetére... Ennek az embernek nem voltak a pusztulásnak kitett állatokénál magasabb rendű céljai. Úgy élt, mintha nem volna Isten, sem menny, sem örök élet. Mintha mindaz, ami nála volt, a sajátja lett volna, és nem tartozna semmivel sem Istennek, sem embernek” – (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*. Budapest, 1983, H. N. Adventista Egyház. 171-172. old.).

Amikor „átadjuk magunkat Istennek, természetesen mindazt fel kell adnunk, ami elválasztana Tőle bennünket. Azért mondotta a Megváltó: *'Ezenképpen azért valaki közületek búcsút nem vesz minden javaitól, nem lehet az én tanítványom'* (Lk 14:33). Mindazt el kell hagynunk és fel kell adnunk, ami szívünket elvonhatja Istentől. A gazdagság sok ember bálványa. A pénz szeretete, a vagyonszerzés vágya az az aranylánc, mely Sátánhoz köti őket. Gondtalan, kényelmes és felelősség nélküli élet, rang és méltóság szintén oly bálványok, melyeket sokan imádnak. Azonban szét kell törnünk a rabszolgaság eme bilincseit. Nem lehetünk félig Istené, félig pedig a világé. Nem vagyunk Isten gyermekei, ha nem vagyunk teljesen azok” – (Ellen G. White: *Jézushoz vezető út*. 17. kiad. Budapest, 1992, Advent Kiadó. 37. old.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1. Társadalmunkban az elnyomás milyen formáival találkozhatunk a szegények és a gazdagok vonatkozásában? Hogyan segíthet egyházunk a szegényeken?**
- 2. Milyen téren fordulhat elő még keresztények között is hasonló elnyomás, mások kihasználása?**
- 3. Salamon sokat foglalkozott a gazdagság kérdésével. A keresztények számára is az egyik nagy megpróbáltatást az anyagi természetű dolgok jelentik. Hogyan mondhatjuk, hogy „idegenek és vándorok” (Zsid 11:13) vagyunk a földön, ugyanakkor kincseket gyűjtünk magunknak? Persze valahogy meg kell élnünk, ki kell fizetnünk a számlákat, ennünk is kell, és mindennek ára van. Mennyi elég az embernek? Egyáltalán van, ami már elég? Beszéljessünk a csoportban e nehéz témával kapcsolatos kérdésekről.**

Keresztury Dezső: Beszélgetés

A költő önmagához:

Ha kiszáradtál, telj meg,
ne sötétel, mint a vermek,
ne unalommal, szesszel,
van életed, ne veszd el,
vár még törődés, munka,
cselekedj rá nem unva,
magadhoz-méltón a földön,
hazád hazád, nem börtön,
hát ne csak mint a gyermek:
felnőttek örülj az örömnél,
fogadd el, ami hiány van,
ne higgy az örök halálban,
ne érh rá csak arra figyelni,
hogy a legnagyobb jó is semmi:
örök körök emelnek,
lépj rájuk, egyre feljebb!

A világ felel:

Ha befogadsz magadba
s kívánod hogy betöltselek,
egyazon törvény hatalma
parancsol velem, s veled.

A lélek gyötrelme

E HETI TANULMÁNYUNK: Prédikátor 6

„Az embernek minden munkája szájáért van; mindazáltal az ő kívánsága be nem telik” (Préd 6:7).

Nem szükséges túlságosan jól képzettnek lenni, hogy belássuk: a földön nem létezik igazi és tartós megelégedettség, minden örömünk valójában hiábavalóság, bajainknak viszont se vége, se hossza. Ráadásul állandóan leselkedik ránk a halál, és néhány éven belül feltétlen szembesít a félelmetes, egyben elkerülhetetlen helyzettel, hogy vagy örök pusztulásra, vagy örök boldogságra jutunk.

„Nincs, ami ennél valóságosabb, ennél rettenetesebb lenne. Bármilyen nagy hős is legyen az ember, ily végre jut még a legnemesebb is. Gondolkodjunk hát el ezen, majd pedig mondjuk ki: Vajon nem igaz, méghozzá minden kétséget kizáróan, hogy semmi jó nincs az életben, csak az eljövendő élet reménységében?! Csupán annyira lehetünk boldogok, amennyire közel kerülünk ahhoz. Keserű bánat nem terheli többé azt, aki tökéletes bizonyosságot nyert az örökkévalóságról, és nem lehet boldog, aki nem tekint előre az örökkévalóságra” – (Blaise Pascal, *Pensees*).

Pascal a XVII. században a maga módján fejtett ki néhány olyan gondolatot, amiről már Salamon is írt *A prédikátor könyvében*. A hét során tovább hallgatjuk Salamon kesergését, vagy inkább tűnődését a bűnbe süllyedt világ életét terhelő, zavaró dolgokról, egyenlőtlenségekről és igazságtalanságokról.

A LEGBIZTOSABB HELY A FÖLDÖN?

„És hazugsággal gyógyítgatják az én népem leányának romlását, mondván: Békesség, békesség, és nincs békesség” (Jer 6:14)!

Az 1930-as években a föld legbiztonságosabb helyét akarták megtalálni a világ legnevesebb gondolkodói, akik aggodalommal tekintettek a jövőre. Pontosabban azt kutatták, hogy bolygónkon hol a legkisebb a valószínűsége a háború fenyegetésének. E kiváló koponyák a legjobb erőforrások, a legpontosabb adatok felhasználásával, a legalaposabb elemzés után megnevezték az ideális helyszínt, amit az 1930-as években a legbiztonságosabb helynek tartottak: egy sziget a Csendes-óceán területén. A neve? Okinawa.

Jól tudjuk, hogy bűnös világban élünk. Bűn, halál és szenvedés hatja át az egész bolygót. Mai állapotában földünk korántsem olyan, mint amilyennek Isten eredetileg tervezte. Nincs semmi „*a nap alatt*”, amire teljes biztonsággal hagyatkozhatnánk, még a talajra sem a talpunk alatt, mint ahogy tapasztalta, aki már legalább egy földrengést átélt.

Persze bizonyos értelemben ez lehet jó is. Miért? Azért, mert mai formájában a föld nem az otthonunk. Bolygónkra pusztulás vár (2Pt 3:10–13), itt minden elmúlik (Lk 21:33; Jel 21:1). A ránk leselkedő egyik legnagyobb veszély, hogy elfeledkezünk erről, mert úgy belemerülünk a világ dolgaiba, vagy annyira szeretjük a világot, és végül azzal együtt pusztulunk el.

Olvassuk el Zsolt 115:1–7; Ézs 44:9–17; 45:20–22 verseit. Milyen üzenetet találunk ezekben az oly rég megfogalmazott igeszakaszokban? Milyen veszélyre figyelmeztet az Úr, amire szintén oda kell figyelnünk?

Az Ószövetségben számtalan helyen figyelmezteti népét az Úr, hogy szakadjanak el a világ szokásaitól, tanításaitól és bálványaitól, olyan dolgoktól, amelyek végeredményben nem menthetnek meg. Sőt, nemcsak, hogy nem menthetnek meg, de megelégedettséget sem adnak.

Mi minden nehezíti a földi életet? Milyen tekintetben válhatnak e nehézségek áldássá, azaz milyen módon emlékeztetnek arra, hogy ez a világ nem az igazi otthonunk?

AZ ARANY MEGKÖPIK

1929 októberében kezdődött a nagy gazdasági világválság, az amerikai tőzsdén drámai árzuhanás következett be. Befektetők ezrei hatalmas összegeket veszítettek, rengeteg ember vagyona elúszott, sokan teljesen tönkrementek úgy a gazdagok, mint a szegények közül. Egy vagyonos üzletembernek három háza is volt, mégis szempillantás alatt az utcára került a családjával együtt. Majdnem két évig egy híd alatt húzták meg magukat, és abból jutottak némi betevő falathoz, hogy megmaradt ruhadarabjaikból, apróságaikból adogattak el, amit csak tudtak. Ez a család alig két évvel korábban hosszú hajóutat tett, Európában vakációztak.

Olvassuk el Préd 6:1–2 verseit. Mire utalt Salamon? Hogyan mutatkozik meg ez az elv a világban, más dolgokban is? Mi a legfőbb üzenete ennek a résznek?

Hallottunk már olyan történeteket, hogy valaki nagy vagyonra tett szert, majd így vagy úgy el is veszítette azt. Salamon mindenkinél jobban tudta, hogy pénzen sem boldogságot, sem lelki békét nem vehetünk, még akkor sem, ha nem vész oda az ember vagyona – valójában ez a tény a helyzetet még csak nehezíti. Az pedig igazán nagy fájdalommal jár, ha tulajdonunk mások birtokába kerül.

Nem csupán a gazdagságról van itt szó. Hány ember hoz óriási áldozatot, pl. azért, hogy hatalomra, tekintélyre, névre tegyen szert, majd mindent elveszít! Ez is figyelmeztethet, hogy jól gondoljuk meg, mennyire láncol magához a világ szeretete, mert egy nap örökre elvész a világban szinte minden.

Olvassuk el Mt 6:19–20 verseit (lásd még Lk 12:33). Az értjük, hogy nem kell földi kincseket gyűjteni, de hogyan gyűjthetünk kincset a mennyben? Válaszoljunk erre a kérdésre, majd fogalmazzuk meg azt is, hogyan gyűjtünk kincset a mennyben személyesen mi.

CSALÁDI ÜGYEK

Isten a családot áldásul szánta. Az egymást szerető szülők gyengéd érzelmelemmel, gondoskodással veszik körül gyermekeiket. Az emberek egyik legnagyobb öröme mindig is a családi szeretet, összetartozás, meghittség volt. Természetesen Sátán és a bűn is valóság. Ebből következően ugyan igazi öröm forrásául szolgál a család, de áraszthat hihetetlen fájdalmat és szenvedést is.

Milyen családi gondokról olvasunk az idézett versekben?

1Móz 4:1–8 _____

1Móz 37:19–36 _____

2Sám 11:1–4 _____

2Sám 13:1–14 _____

Mt 10:35–37 _____

1Kor 5:1 _____

A felsorolt esetek többsége szélsőséges. Salamon viszont az ideális helyzetről ír Préd 6:3–ban. Még ha az ember hosszú ideig él, és sok gyermeke születik is, akkor sem lesz teljesen megelégedett. Olyan belső vágyódás él bennünk a teremtés óta, amit ezen a világon maradéktalanul semmi, még a nagy, szerető család sem olthat ki.

„Az emberek, sőt az állatok is olyan vágyakkal jönnek a világra, amelyeket ki lehet elégíteni. Az újszülött éhes – a megoldás az enivaló. A kiskacsa úszni akar, és van is, amiben úszhat: a víz. A szexuális vágyakat a nemi élet elégíti ki. Ha pedig olyan vágyódás él bennem, amit a földön semmi nem csillapíthat, akkor erre az a legvalószínűbb magyarázat, hogy Isten nem erre a világra teremtett” – (C. S. Lewis: *Mere Christianity* [New York: Simon and Schuster, 1996], 121. old.).

Mivel járulhatunk hozzá családi kötelékeink erősödéséhez? Tegyük és imádkozzunk is azért, hogy még önmegtágadás árán is többet adhasunk önmagunkból családuknak!

HOSSZÚ ÉLET?

Játszaduzzunk el egy kitalált történettel. Tegyük fel, hogy egy másik világ két lakója beszélget egymással. Így szól az egyik: „Azon tűnődöm, mi is az élet értelme. Itt vagyok pl. én, már megöregedtem. Jó életem volt, de hamarosan véget ér. Hányan éltek már előttem, és hányan jönnek még utánam! Egy darabig itt vagyunk, azután eltűnünk a színről. Az élet gyorsan tovaszáll. Most leszek 5 000 éves, pedig mintha csak tegnap lett volna a 4 000. születésnapom! Van valami értelme az egésznek?”

Éppen arra utal ez a fantázia szülötte példa is, mint amit Préd 6:1–7-ben fogalmazott meg Salamon. Az élet igazságtalanságán és egyenlőtlen viszonyain keseregve egy újabb példát hoz: a halva született gyermek (új protestáns fordítás). Vö. Préd 4:1–3, ahol azt fejtegeti, hogy jobb így meghalni, mint az élet céltalanságát és szenvedését látni. Nem túl derűs kép, de ha a mostani valójában gondolunk a világra, amin túl nem lenne mit várni, akkor nehezen cáfolhatnánk Salamon érvelését. Ugyan mi célja az értelmetlen életnek?

Olvassuk el Préd 6:6-ot. Mi a lényege ennek a versnek?

Az élet csakugyan hamar tovaröppen, de talán így is van ez jól a bűn világában. Ugyan ki szeretne, mondjuk 5 000 évig élni fájdalmak és szenvedés közepette? Iszonyodunk a haláltól, pedig a halottaknak megváltás, csak a hátramaradottaknak nem!

Mit árulnak el a halál problémájáról a következő szövegek? Minek a reményét villantják fel? Jn 5:28–29; 6:54; 10:28; 2Tim 1:10; Zsid 2:14; Jel 21:4

Soroljuk fel az örök életre vonatkozó legkedvesebb bibliaszövegeinket. Felhasználhatjuk az előbbi igéket, de kereshetünk másokat is. Olvassuk fel, amit összegyűjtöttünk, majd imádkozzunk, kérjük Isten ígéreteit! Beszélgessünk ezeknek a bibliaszövegeknek az üzenetéről szombatiskolai csoportunkban.

TOVÁBBI KESERGÉS

A *prédikátor könyve* 6. fejezetének utolsó 6 versében Salamon tovább kesereg az emberiség sorsáról gondolkodva. Más oldalról megközelítve fejezte ki a 7. versben, amiről az eddigiekben is szólt, mégpedig azt, hogy a földi életben nem létezik igazi, tartós boldogság. Természetesen ez igaz, mindannyian jól tudjuk.

Miért van ez így? Miért nem adhatnak igazi meglegedettséget e világ dolgai? Lásd még 1Móz 3:19; Zsolt 104:29; Ézs 57:12–13; Jn 8:34; Róm 7:5; Ef 2:12!

Alexander Pope, angol költő arról írt, hogy „az élvezetek mindig a kezünk ügyében, a szemünk előtt vannak”, mégis amikor megteesszük, amire vágytunk, nincs meg az előre elképzelt öröm. Csak a várakozás idején, csak „előre tekintve” tűnik minden olyan nagyszerűnek, a valóságban nem kapjuk meg azt, amire vártunk.

Préd 6:8–12 ismét elég nehéz szakasz, szintén az élet általános hiábavalóságáról szól. Nem elégszünk meg azzal, amink van. Ugyan mit számít, hogy bölcs vagy balga az ember? Nem állhatunk meg a küzdelemben az erősebbekkel szemben. Olyan sokszor előfordul, hogy hiábavaló minden szavunk. A sort pedig így zárja: Ugyan ki tudja, hogyan töltsük rövid életünket? Ismét csak gondoljunk arra, hogy Salamon itt az Istentől elfordult ember életéről ír, akkor nagyon is helyénvalónak találjuk szavait.

Nem tudjuk pontosan, mire célzott Salamon a kérdéssel, mégis, milyen tekintetben jobb a bölcsnek, mint a balgának? A *példabeszédek könyvében* Salamon megadta a feleletet erre a kérdésre is. Lásd Péld 1:5–7; 3:35; 10:1, 14; 12:15; 14:1, 3; 15:7; 17:10–12; 21:20!

Jézus milyen példákkal mutatott rá a bölcsék és a balgák közötti különbségre? Mt 7:24–27; 25:1–13

Az eddig olvasottakra gondolva, hogyan ítéljük meg tetteinket az elmúlt 24 óra során? Bölcsen vagy inkább balgán cselekedtünk? Min kellene változtatnunk?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Krisztus példázatai*. Budapest, 1983, H. N. Adventista Egyház. 149-150, és 260-261. old.

„A világ nagy igyekezettel tanulmányozza, hogy lehet mulandó anyagi haszonra szert tenni, miközben a lelki dolgokat elhanyagolják. Ugyanígy tesz sok gyülekezeti tag is. Amikor végső számadásra szólítja őket Isten, szégyenkezniük kell, de meg is döbbennek majd, hogy nem ismerték fel az igazi gazdagságot, és nem gyűjtöttek kincset a mennyben. Ajándékaikat és adományaikat az igazság ellenségeinek adták. Arra számítottak, hogy eljön majd az idő az életben, amikor befektetésük megtérül” – (Ellen G. White: *Selected Messages*, 2. köt. 134. old.).

„Minden család egy-egy gyülekezet, ahol a szülők a vezetők. A szülők számára az legyen a legfontosabb, hogy mindent megtegyenek gyermekeik üdvösségéért. Jó befolyás árad az otthonban, ha az apa és az anya, mint a család papja és tanítója, megingathatatlanul kitart Krisztus oldalán. Az ilyen megszentelt hatás érezhető lesz a gyülekezetben, minden hívő felismeri. Isten művét sok akadály hátráltatja, mert annyira hiányzik az igazi istenfélelem és megszentelődés a családban. Az ember nem áraszthat olyan befolyást maga körül, ami nem jellemzi otthonában és munkahelyi magatartásában” – (Ellen G. White: *Child Guidance*, 549. old.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1. Olvassuk fel a csütörtöki rész végén összegyűjtött bibliaszövegeket. Beszéljünk ezekről a gondolatokról.**
- 2. Ki mit tapasztalt a világ mulandó és csalóka dolgaival kapcsolatban? Milyen tanulságot szűrhetünk le a csoportban elhangzó példákból?**
- 3. Keresztényként jól tudjuk, a földön minden csak ideig-óráig tart, mégis olyan könnyen magával ragadhat a világi élet, hogy még örök életünket is veszélyeztetjük miatta. Mi a megoldás erre a problémára?**

Weöres Sándor: Zsoltár

Kínok árnyékából,
kínok árnyékából
szólok hozzád Istenem.
Kín mar, sújt, temet,
józan eszemet
vak veszélyben,
láncos mélyben
ne hagyd elveszítenem.

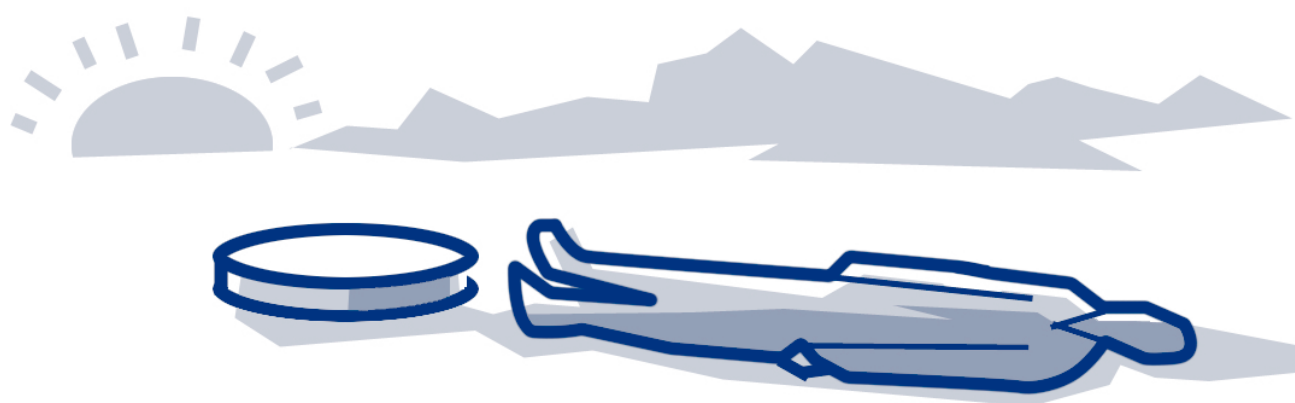
Senki sem tör káromra,
senki sem tör káromra,
bensőm fordul ellenem.
Örök vihar ront,
nincs egy biztos pont
se mögöttem,
se fölöttem,
dög pusztít a lelkemen.

Törd meg kevélységemet,
törd meg kevélységemet,
mély megbánást adj nekem.
Nyársat nyeltem én,
derekam kemény:
mért nem szabad
súlyod alatt
meghajolnom, Istenem?

Száraz zokogás tipor,
száraz zokogás tipor
és a szemem könnytelen.
Utam hajlatán
ördög les reám,
vár nehezen:
a két kezem
tőrrel indul ellenem.

Legyen meg akaratod,
legyen meg akaratod,
ha vesznem kell, jól legyen:
tán kárhozásom
áldás lesz másom -
de ha énrám
kincset bízál,
ments meg immár, Istenem!

Mi történt a tökéletes teremtés után?

E HETI TANULMÁNYUNK: Prédikátor 7

„Hanem lásd, ezt találtam, hogy az Isten teremtette az embert igaznak; ők, pedig kerestek sok kigondolást” (Préd 7:29).

A költő Rainer Rilke írta a madaraknak „megrágott, ázott” kenyérdarabkákat szóró párizsi nőkről: „Jó érzés tölti el őket, ha arra gondolnak, hogy nyáluk talán eljut a világba; a madárkák csőrükben annak ízével reppennek fel, még ha természetükből adódóan egy szempillantás alatt meg is feledkeznek róla.”

Milyen szomorú példája ez annak, amikor az ember nem jó helyen keresi az élet értelmét! Emberi létünkben fakad, hogy tudni akarjuk életünk célját, és néha bizony igencsak furcsa módon! Világunkban oly sok minden változhat, annyi lehetőség kínálkozik, számtalan utat választhatunk. Hogyan dönthetjük el, melyik a jó?

A héten *A prédikátor könyve* 7. fejezetét fontolgatjuk. Az első 14 vers olyan, mintha *A példabeszédek könyvét* olvasnánk. Rövid, velős mondások az erkölcsről, az életről, az egyenlőtlenségekről, az igazságtalanságról, a bölcsességről és így tovább. A fejezet hátralevő része azonban már *A prédikátor könyvében* megszokottakhoz, a megkeseredett Salamon szavaihoz hasonlít. Azért még szorongásai közepette is rengeteg bölcsességet mondott!

A Biblia egészének fényében vizsgálva *A prédikátor könyve* 7. fejezete is azt mutatja, hogy a helyes válaszokat csak Istentől várhatjuk, hiszen Ő teremtett, Ő váltott meg, tehát Ő az, aki igazi célt és értelmet adott az életünknek – amit sokan olyan hiábavaló és igazi megelégedést nem nyújtó helyen keresnek.

A JÓ HÍR

„Jobb a jó hír a drága kenetnél; és a halálnak napja jobb az ő születésének napjánál” (Préd 7:1).

A héber szövegben itt egy szójáték van. A „*hírnév*”-nek fordítható héber szó (sm) közel áll a „kenet” vagy olaj szó héber megfelelőjéhez: (smn). Az eredeti szövegben ez is olyan nyelvi és költői fordulat, ami, ha nem is rejtett, mély mondanivalóval teljes, de igen kifejezővé, széppé teszi a verset. Sajnos ez a fordításban mindenképpen elvész.

Első pillantásra ez a vers – és különösen a második fele – megint csak Salamon borúlátását tükrözi. Préd 7:1 viszont mintha másról szólna. A megoldást a vers első felében találjuk.

Mi a fő mondanivalója Préd 7:1 első felének? Lásd még Péld 22:1; Dán 6:5; 1Tim 3:2, 10!

A jó hírnév érték. Nagyszerűen illeszkedik ehhez a gondolathoz a szövegben ezután következő rész. Jean-Paul Sartre azt fejtegette, hogy valójában az ember életét a halála határozza meg. Olyan szempontból igaz ez, hogy a halál vet véget az életnek. Nincs több változás, lehetőség, nincs további fejlődés. Az ember nem nőhet túl azon, amilyen halála pillanatában volt.

Bizonyos értelemben ez így igaz. Amikor meghalunk, lezárul a lehetőség, hogy jó hírnevet, nemes jellemet szerezzünk, jótékonyan hassunk a világra, Isten országáért bármit is tegyünk. A jellemünk életünk idején formálódik, nem a sírban. Most nyerhetjük el az üdvösséget, nem halálunk után.

Bizonyos értelemben véve tehát ez a vers a fontossági sorrendről szól. A jó hírnév maradandó, a rossz, gonosz ember azonban tovatűnik, mint ahogy elillan a kenet illata. Milyen fontos tehát, hogy jól gazdálkodjunk az időnkkel, és helyes sorrendet tartva cselekedjünk! Tetteinknek maradandó, sőt talán örökérvényű jó hatása lesz, vagy pillanatok alatt a feledés homályába merülnek? Erről feltétlenül érdemes elgondolkodni!

Hogy gazdálkodunk az időnkkel? Mit mondanánk, ha Isten elé kellene állnunk, hogy számot adjunk az elmúlt 24 óráról?

ÜNNEPLÉS VAGY SIRALOM

Baptistáktól hallottam a megfogalmazást: „Csak éppen annyira vallásos, amennyi elég ahhoz, hogy boldogtalan legyen”. Bizonyára mindenki találkozott már olyan emberrel, akire illik ez leírás. Talán ilyen hívőkre utalhatott Jézus is Mt 6:16-ban, akik komor tekintetükkel akarták kidomborítani nagy szentségüket.

Préd 7:2–6 verseinek felületes olvasása azt a képzetet keltheti az emberben, hogy valóban ez a vallás lényege: jobb gyászolni, mint vigadozni, jobb szomorodni, mint nevetgélni, és még folytathatnánk. Ugyan hogyan egyeztethető ez össze az Úrban való öröm, a Krisztusban való örvendezés gondolatkörével (3Móz 23:40; Zsolt 5:12; 149:2; Fil 4:4; 1Thessz 5:16)?

Ha figyelmesen olvassuk *A prédikátor könyve* 7. fejezetének verseit, felfedezhetünk valamit, ami megfelelő megvilágításba helyezi a gondolatot.

Olvassuk el a 2. verset, és különösen az utolsó néhány kifejezést. Mire utal itt Salamon, ami magyarázattal szolgál a 2-6. versekig terjedő szakasz jelentésére?

Bizonyos szempontból nézve Salamon visszatér az előző napi tanulmányban érintett gondolathoz. Lakomázhatunk, ünnepelhetünk amennyit csak akarunk, végül mégis gyászba fordul a nevetés, hiszen mindannyian meghalunk. A bölcs tisztában van ezzel, az emberi élet súlyos helyzetével. Az ünneplésnek és vidámságnak is megvan a maga helye, szerepe, de nem szabad elválasztani a lét végességének gondolatától. Az ember élete nem ünnepléssel, hanem gyászal végződik; nem nevetéssel, hanem szomorúsággal fejeződik be. A balgák mit sem törődnek ezzel, ügyet sem vetnek rá, hogy milyen vég vár rájuk. Majd egy nap a nevetést felváltja a „*sírás és fogaknak csikorgatása*”.

Olvassuk el Lk 12:41–48 szakaszát. Milyen szempontból mondhatjuk, hogy *A prédikátor könyvének* itt vizsgált részéhez hasonló üzenetet közvetít?

Keresztényként hogyan tarthatjuk meg a kellő egyensúlyt? A nagy küzdelem valóban igen komoly dolog. Nem is csak létkérdés, örök életünk múlik rajta! Hogyan kapcsolhatjuk össze e fontos igazságot azzal, hogy valóban öröm van az Úrban? Vagy talán nem is állnak ellentétben egymással ezek a gondolatok? Beszéljessünk erről a szombatiskolai csoportunkban!

TÜRELEM ÉS BÜSZKESÉG

A *prédikátor könyve* 7. fejezetének első 6 versét már tanulmányoztuk, ma pedig az első szakasz végéig eljutunk, amelyben lényegében rövid, a Példabeszédekre emlékeztető mondásokat találunk.

Olvassuk el Préd 7:7–14 verseit. Milyen kérdéseket vet fel ez a szakasz? Mely gondolatok állnak hozzánk egyénileg a legközelebb, melyek érintenek a legérzékenyebben?

Sok bölcsességet sűrített itt össze Salamon. A 7. vers pl. a szívet megrontó ajándékról (értsd: megvesztegetés) szólva fontos lelki kérdést vet fel: ha csak egy engedményt is tesz az ember, azzal kaput nyit a következőnek. Nem azt olvassuk, hogy a rossz ember megvesztegethető. Az ajándék rontja meg a szívet! Milyen komoly figyelmeztetés ez a bűn hatásával kapcsolatban!

Olvassuk el a 9. verset. Mi a lényege? Mondanivalóját mivel gazdagítják a következő szövegek? Mt 5:22; 18:21–22; Róm 12:19–21

Figyeljük meg a 12. verset. Miért védelem a bölcsesség? Hogyan tartja meg az ember életét a bölcsesség? Lásd még Péld 1:7; 9:10; Kol 1:28; Jak 3:13–18!

Mit jelent a 14. vers? Lásd Fil 4:11-13!

Mit mutathatunk fel ezeken a területeken? Mi az, amin változtatni kell az életünkben? Hogy állunk a haraggal, a rosszal szembeni túlzott engedékenységgel, a bizalmatlansággal? Milyen fontos térdre borulni az Úr előtt, és úgy kérni tőle, amit Jézus által ingyen felajánl!

A BŰNÖS EMBERI TERMÉSZET (1. rész)

Olvassuk el Préd 7:15–21 verseit. Az alábbiakban feltüntetett három vers közül melyik egyezik legjobban üzenetének a lényegével?

(a) 1Kor 13:13

(b) Gal 6:2

(c) Róm 3:10

A XVII. századi Európában a felvilágosodás kora elején új ismeretek özönlöttek el az emberiséget. A világgal kapcsolatos felfedezésekkel együtt jelentkezett az ember tökéletesedésének reménye is. Sokan úgy képzeltek, hogy a világ addig valóban rossz volt, az emberek pedig szánalmasak, attól kezdve azonban az új fedezések révén jobban megértjük a világ dolgait. Leszámolhatunk a tudatlansággal. Az emberiség mindig csak jobb lesz, biztos léptekkel halad az erkölcsi tökéletesség felé.

A XX. század elejére olyan nagyarányú lett a fejlődés, hogy sokan úgy képzeltek, a tudományos felfedezések és az új technológia segítségével az emberiség csakhamar legyőzhet mindent, ami addig problémát jelentett. Gépeinkkel, szerkezeteinkkel és találmányainkkal felülkerekedhetünk minden betegségen, természeti csapáson, határt szabhatunk a gyűlöletnek és a háborúnak.

Gondoljunk a múlt század eseményeire! Mennyire váltotta valóra az emberek reményeit a tudomány? Lásd még Máté 24!

Jól tudjuk, hogy nem éppen a várakozásnak megfelelően alakult a helyzet. Valóban szert tettünk új ismeretekre, de bűnös természetünk beárnyékolja lényünk nagy részét, így az elsajátított tudásból és új erőből is oly sok rossz és szenvedés fakadt. A hatalom és a tudás nem feltétlenül jó vagy rossz, hanem az, ami vé az ember teszi. Egy erős ország vezetője tekintélyes hatalommal bír. Hatalmát fordíthatja házak építésére, de azok lebombázására is. Nem új ismeretre és még nagyobb hatalomra van igazán szükségünk, mint inkább arra, hogy szívünk Isten képére és hasonlatosságára formálódjon, különben tudásunkat és hatalmunkat rosszra fordíthatjuk.

Minden ember rendelkezik bizonyos ismeretekkel és hatalommal. A kérdés: hogyan élünk vele? Jól, Isten dicsőségére használjuk, ami a birtokunkban van, vagy pedig helytelenül, kétesnek mondható célokat kergetve? Őszintén válaszoljunk, még ha fájdalmas is a szembesülés!

A BŰNÖS EMBERI TERMÉSZET (2. rész)

Préd 7:15–27-ben Salamon az emberi élet bajainak hosszú sora miatt bánkódik.

Olvassuk el a 15. verset. Miről panaszkodik itt Salamon? Igaza van?

Nem itt említi először ezt a kérdést. Olvassuk el Préd 3:16–17 verseit, mert témájában ez a szakasz is ide kapcsolódik. Mi az, amiből következtethetünk a jelentésére?

Talán Préd 7:20 szavai a legszomorúbbak. A vers üzenete hasonlít ahhoz, amit Róm 3:10-ben fogalmazott meg Pál: „*nincsen csak egy igaz is*”; vagy amit János mondott: „*Ha azt mondjuk, hogy nem vétkeztünk, hazuggá tesszük őt, és az ő igéje nincsen bennünk*” (1Jn 1:10). A keresztényeket gyakran vádolják azzal, hogy túlságosan sötéten látják ezt a kérdést, de csak gondoljunk a történelemre és a jelenlegi állapotokra, máris igazolva látjuk az emberiség bűnösségét bemutató tanítást. A kereszténység általános üzenetének elfogadásához sok szempontból hitre van szükség, de az ember bűnösségének gondolata kivétel ez alól!

Olvassuk el a 26. verset. Milyen tapasztalatok után mondhatta ki ezt Salamon? 1Kir 11:1–4

Nyilvánvaló, hogy milyen nőkre utal Salamon (vö. Péld 18:22), ezzel együtt a szöveg tartalma túlmutat a női nem egy részén. Azt tanácsolja, hogy óvakodjunk azoktól az emberektől, akik által az ördög csapdába ejthet, akik arra is rávehetnek, hogy elforduljunk az Úrtól.

Talán mégis a fejezet utolsó verse, a 29. vers a legérdekesebb. Milyen egyszerűen bemutatja az emberek állapotát! Isten szentnek teremtette az embert, mi pedig gyorsan kiléptünk a szentség állapotából. Tulajdonképpen Salamon élete is erre példa. Igaz, nem volt büntelen, de jó úton haladt. Az „*igaz*”-nak fordított héber szót általában „*egyenes*” vagy „*helyes*” értelemben fordítjuk. A szó gyakran az emberek tevékenységére vonatkozik (5Móz 6:18; 1Kir 22:43; 2Kir 18:3; Jób 1:1, 8). Salamon fiatalon valóban „*igaz*” volt, de később tévútra tért.

Olvassuk el 2Kor 13:5 versét. Valóban hitben járunk? Mivel igazolhatjuk ezt?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Az igazi nevelés nem becsüli le a tudományos ismeretet vagy az irodalmi műveltséget, de a tájékozottságnál többre értékeli az erőt, az erőnél a jóságot; a szellemi ismeretnél a nemes jellemet. A világnak nem annyira nagy eszű, mint inkább nemes jellemű emberekre van szüksége. Olyan férfiakra van szüksége, akiknek képességeit szilárd elvek kormányozzák!

'A bölcsesség kezdete ez: szerezz bölcsességet...' (Péld 4:7). 'A bölcsnek nyelve beszél jó tudományt...' (Péld15:2). Az igazi nevelés ezt a bölcsességet közli. Megtanít nemcsak egyetlen, hanem minden erőnk és képességünk helyes felhasználására: így betölti kötelezettségeink egész körét önmagunk, a világ és Isten iránt.

A jellem fejlesztése a legfontosabb feladat, amelyet valaha is emberre bízta, és sohasem volt égetőbb igény, szükség erre, mint most! Egyetlen korábbi generáció sem állt olyan fontos feladatok előtt, fiatal férfiaknak és nőknek sohasem kellett szembenézniük oly nagy veszélyekkel, mint ma” – (Ellen G. White: *Előtted az élet, Nevelés*. Budapest, 1992, Advent Kiadó. 225. old.)!

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Beszéljük meg a csoportban a hétfői rész kérdéseire adott válaszainkat.
2. Gondolkodjunk el az előbbi White-idézeten. Figyeljük meg jól az első bekezdést. Hogyan kapcsolódik a héten vizsgált kérdésekhez? Miért olyan fontos a jellem, különösen a nagy hatalommal bíró emberek életében?
3. Tanulmányunk érinti az ember hatásának kérdését. Példaként említhetjük, hogy Salamont feleségei vitték tévútra. Különösen a fiatalok esetében igen veszélyes lehet a környezet, társaik hatása, sokakat éppen a rossz társaság sodor bajba. Mit tehet a gyülekezet, hogy segítsen fiataljainknak tartózkodni attól, aminek hatása veszéllyel jár? Mit tehet a gyülekezetünk, hogy fiataljainknak jobb választási lehetősége legyen?
4. Beszélgessünk a szombati részben található Rilke-idézetéről. Az embernek szüksége van arra, hogy célt, értelmet lásson az életében. Ezzel kapcsolatban mit fejez ki ez a gondolat? A hit megelégedetté tehet ezen a téren? Hogyan segíthet a hit azoknak, akik elkeseredetten kutatják életük értelmét?

Mi is romlott el pontosan?

A teremtés tökéletes volt, ezt tudjuk a Bibliából, még most is lehet egyértelmű nyomait látni. A természet tökéletessége, mint egy tükör, összetört, és csak kisebb-nagyobb darabokban, néha szilánkokban csillan fel. Az Istenről és önmagunkról alkotott képünk is darabokra hullott. A bűn megrontotta természetes gondolkodásunkat is. Milyen volt az első emberpár **képe Istenről és önmagáról**, ameddig nem találkozott Luciferrel? Négy lényeges, természetes alapeleme volt világképünknek:

- Isten a **Teremtő**, aki független mindentől, amit megteremtett;
- Isten **örökkévaló**, tehát nem függ az időtől;
- Isten a **szeretet**, mindent teremtményeiért és nem önmagáért tesz;
- Az ember Isten teremtménye, tehát a Teremtőtől **függ**.

1Móz 3:1–6 verseiben találjuk a történet leírását. Isten szeretetét és az ember függőségét kérdőjelezte meg a gonosz. Addig a pillanatig az ember gondolatait nem is érintette a kétely Isten jóságát, szavainak igazságát illetően. Sátán azt sugallta, hogy ne bízzanak az Úr szavában, ne higgyék el, hogy tőle elszakadva a biztonságtól, az élettől fordulnak el.

A hazugság atyja (Jn 8: 44) a széttört helyett más világképet nem adott. Ezzel felkínálta, hogy saját tetszésük szerint alakítsanak ki valami mást az Istentől kapott helyett. Éva szinte megszedült a hirtelen változástól, és vágyaira, érzéseire hagyatkozott. „*Meglátta*” a gyümölcsöt, hogy „*jó... eledelre s hogy kedves a szemnek, és kíváncsús... a bölcsességért*”. Nem kényszerítette semmi, hogy megvonja a bizalmat Istentől. A változóban lévő világkép hatására másként nézett Istenre, nem a szeretetet látta benne, hanem azt képzelte róla, hogy meg akarja fosztani valamitől. Nem barát, gondviselő Atyának, hanem ellenségnek tekintette. Magáról pedig hirtelen azt képzelte, hogy nincs többé szüksége Istenre.

Isten már akkor elkezdte a széttört világképet összerakosgatni (1Móz 3:15), és bemutatni, hogy a vádak ellenére Ő valóban a szeretet Istene, aki még önmagát is kész feláldozni. Nélküle nem lehetünk boldogok, életben sem maradhatnánk.

Salamon akkor tartott mindent hiábavalónak, amikor Istenben nem a szerető, gondoskodó Urat látta. Volt, amikor egyedül is elég erősnek képzelte magát, azt hitte, megállhat a Mindenható nélkül, máskor pedig éppen az ellenkezője történt, az elhagyatottság érzése kerítette hatalmába. Akkor szólt bölcsen, amikor elismerte, hogy szüksége van Istenre. „*Én pedig kicsiny gyermek vagyok, nem tudok kimenni és bejönni.*” „*Adj azért a te szolgálódnak értelmes szívet... és tudjon választást tenni a jó és gonosz között*” (1Kir 3:7, 9).

– Zarka Péter

Borúlátás

E HETI TANULMÁNYUNK: Prédikátor 8:1-9:2*

„Bár meghosszabbítja életét a bűnös, aki százszor is vétkezik; mégis tudom én, hogy az istenfélőknek léssen jó dolgok, akik az ő orcáját félik” (Préd 8:12).

A *prédikátor könyve* 8. fejezetében Salamon tovább kutatja azokat a kérdéseket, amelyekkel korábban is foglalkozott. Talán csak a panaszokat, a keserűséget halljuk ki szavaiból, ami érthető, hiszen nem nehéz elkeseredni az élet miatt „*a nap alatt*”.

Mindazonáltal mély, lelki tartalmú mondások gyöngyszemeire bukkanhatunk a kissé bonyolult szónoki fordulatok között is, mint e fejezetek legtöbbszörében. Minden bizonnyal ezért is sorolta Isten a Biblia könyvei közé *A prédikátor könyvét*.

Nézzük meg pl. az alapigét. Milyen nagyszerű ígéret, a földi életen túlmutató reménység található benne! Salamon szavaiból tükröződik: jól tudja, hogy lesz utolsó ítélet, végső igazságszolgáltatás, még ha most, a nagy küzdelem hevében olyan rosszul is állnak a világ dolgai (Jel 12:12). Ehhez nem fér kétség, még ha várnunk is kell. Talán éppen ezért olvashatunk a szentek „*békességes túrésé*”-ről (Jel 13:10; 14:12).

A héten tovább vizsgáljuk a bűnös emberiség gyarlóságának, félelmeinek és reményeinek kérdését, méghozzá Salamon király szemszögéből nézve.

* Ebben a részben is eltér a Károli fordítás és az új protestáns bibliafordítás számozása!

A KIRÁLY PARANCSAINAK BETARTÁSA

Keresztényként állandóan szembesülünk azzal a feszültséggel, hogy ebben a világban élünk, de egy másik ország polgárai vagyunk. Augustinus az Isten Városa és az ember városa közötti különbséggel fejezte ezt ki.

Olvassuk el Zsid 11:13–16 verseit. Mi tudhatunk meg ebből a szakaszból a két világról, aminek feszültségében élünk?

A keresztények számára az egyik lehetséges feszültség természetesen abból adódik, hogyan viszonyulunk az államhatalomhoz. Mindenki a hatalmat gyakorló állam fennhatósága alatt él, amely az adott országban törvényeket bocsát ki, és be is tartatja azokat. A Bibliában több helyen olvashatjuk, hogy a keresztényeknek kötelessége betartani a törvényeket, azaz jó állampolgárként élni.

Olvassuk el Préd 8:1–5 verseit. Mit fogalmazott itt meg Salamon? Mennyire illeszkednek szavai ahhoz, amit Róm 13:1–4; Tit 3:1; 1Pt 2:13–17 verseiben találunk?

Nem meglepő, hogy Salamon így vélekedett, végtére is király volt. Persze nemcsak ezzel indokolhatjuk tanácsait, hiszen a keresztények számára fontos elvet érint az állampolgársággal kapcsolatosan. Bárhol éljen az ember, kötelessége betartani országa törvényeit, még ha vannak is olyan rendelkezések, amelyekkel személy szerint nem ért egyet. A *személy szerint* szavak hangsúlyosak, mivel egészen mást jelent betartani egy olyan törvényt, amivel személy szerint nem értünk egyet, mint eleget tenni az Isten parancsolatait nyíltan áthágó törvényeknek (lásd a holnapi részt). A döntő szempont, hogy tőlünk Isten a világnál magasabb erkölcsi szintet vár el, nekünk tehát „*a királynak parancsolatját meg kell őrizni*”.

Mi lenne, ha mindenki csak azokat a törvényeket tartaná be, amelyekhez személy szerint kedve van? Miért teremtene ez képtelen helyzetet? Adventistaként miért tekintünk különös érzékenységgel a törvény fontosságára?

„A KIRÁLYNAK PARANCSOLATJÁT MEG KELL ŐRIZNI”?

Úgy, mint Sadrak, Mésak és Abédnegó (Dániel 3), vagy mint Dániel (Dániel 6)? Amint az előzőekben is megállapítottuk, nem könnyű úgy élni egy országban, hogy szívünk mélyén egy másik hazába vágyódunk (Mt 6:21–22). Mit tegyen a jó állampolgár, aki keresztény?

Soroljunk fel bibliai példákat, amikor keresztények arra kényszerültek, hogy szembeforduljanak a politikai hatalmat birtoklókkal.

A Bibliában számtalan olyan emberről olvashatunk, akik összeütközésbe kerültek a földi uralkodókkal, ezért üldözték, fenyegették, bebörtönözték őket, vagy halálbüntetést szabtak ki rájuk. A helyzetet tovább bonyolítja, hogy e földi hatalmasságok közül több éppen Isten választott népének vezetője volt.

A *jelenések könyvét* tanulmányozva tudjuk azt is, hogy az utolsó időkben Isten népe nem engedelmeskedik a földi vezetőknek, ha valóban hűségesek akarnak maradni az Úrhoz (Jel 13:12–16; 14). Tehát be kell tartanunk a király parancsolatait, amíg azok a Király parancsolatainak nem mondanak ellent (Jn 19:19)!

Ez már azonban igen súlyos dolog! Csak azután szánhatja el magát ilyen lépésre valaki, ha az Úr dolgaiban járatos, bölcs emberek tanácsát tudakolta, és természetesen csak azt követően, hogy Isten vezetését kérte, aki Igéje által tanácsol.

„Minden szinten előfordul, hogy az ország törvényei időnként ellentmondanak Isten valamelyik parancsolatának. A törvényért az előljárók felelősek, az állampolgárnak pedig számot kell majd adnia döntéseiről Istennek. Ilyen esetekben a keresztények beszéljenek meggyőződésükről, és hivatkozzanak a lelkiismereti szabadságra, ami – mivel Isten a saját képére teremtett – minden ember Istentől kapott jogai közé tartozik. Ha kérését elutasítják, előfordulhat, hogy először büntetést szabnak ki rá, üldözik, börtönbe vetik, vagy egyéb áldozatra kényszerítik az Istenhez való hűsége miatt, amint ez az elmúlt évszázadok során sok kereszténnyel megtörtént” – (*Handbook of Seventh-day Adventist Theology*, 12. köt. 701. old.).

Mi lenne, ha mindenki csak azokat a törvényeket tartaná be, amelyekhez személy szerint kedve van? Miért teremtene ez képtelen helyzetet? Adventistaként miért tekintsünk különös érzékenységgel a törvény fontosságára?

BIZALOM A BIZONYTALANSÁG IDEJÉN

Itt Salamon témát vált. Az 5. vers utolsó részétől kezdve („*a bölcsnek elméje megért mind időt, mind ítéletet*”) egészen a 9. versig a kissé nehezen érthető szövegben az életet jellemző bizonytalanságról van szó. Bizonyos dolgok megtörténnek, még ha nem is értjük, hogy miért. Bármilyen bölcs legyen is az ember, akármennyire képes megérteni „*mind időt, mind ítéletet*”, van, aminek az értelmét egyszerűen nem tudjuk felfogni, amiről még a legbölcsebb embernek sincs elképzelése sem.

Jó hír viszont, hogy bízhatunk Istenben még akkor is, ha nem értjük a kibontakozó eseményeket. A bizalom természetesen nem alakul ki magától. Az egész életében hitetlen emberben valószínűleg nem ébred hit egyik pillanatról a másikra. Úgy tanulhatunk meg bízni Istenben, ha olvassuk a Bibliát, kérjük az Urat, váltsa be ígéreteit, és hittel, engedelmesen élünk. Ha eközben nem ragaszkodunk makacsul a saját akaratunkhoz, hanem elfogadjuk Isten akaratát, megtanulunk minden helyzetben bízni benne.

A következő igék az Istenbe vetett hittel, bizalommal kapcsolatosak. Gondolkozzunk el arról, hogy mit jelentenek nekünk, hogyan tapasztaltuk már az ígérek valóságát. Gyűjthetünk még más bibliaszövegeket a felsoroláson kívül, amelyek szintén fontosak.

Zsolt 118:8–9 _____

Zsolt 34:9 _____

Péld 3:5–6 _____

Ézs 12:2 _____

Róm 8:28 _____

Jak 2:22 _____

BIZALOM ÉS IGAZSÁG

Olvassuk el Préd 8:11–13 verseit. Mit akart Salamon kiemelni?

11. vers _____

12. vers _____

13. vers _____

Salamon továbbra sem szakad el az élet igazságtalanságának fájdalmas kérdéséről (lásd még 14. vers). Megjegyzi, a gonoszok gyakran valóban bármit megtehetnek, még hozzá anélkül, hogy tetteikért közvetlenül megkapnák a büntetést. Néha persze tanúi lehetünk a gonoszok szenvedésének is bűneik következtében. Rendben van, ez időnként megtörténik. Az már viszont egy másik kérdéshez vezet, hogy miért nincs ez mindig így? Miért nincs igazság a földön?

Salamon nem adja meg a választ, ehelyett igen nyomatékos figyelmeztetést fogalmaz meg: *Ne törődj a gonoszokkal, csak bízz Istenben. Ő majd megadja jutalmadat.*

Salamon tehát arra bátorít, hogy hittel, bizalommal éljük az életünket. Tagadhatatlan, hogy sok az igazságtalanság, mindannyian jól tudjuk. Isten látja leginkább, de nem adott magyarázatot mindenre. Mégis arra kér, higgyünk, engedelmeskedjünk és bízzunk Jézus Krisztus érdemében, mert ez üdvösségünk reménysége. Olvassuk el Jn 14:9; Gal 3:21–22; Zsid 1:1–2; 1Jn 5:3 verseit. Ezek a részek fejezik ki az igazságot, amit Isten már kinyilatkoztatott, még ha nem is nevezte meg „*a nap alatt*” történő sok rossz dolog okát.

Az előző részhez hasonlóan ennek a szakasznak is az a lényege, hogy ne abban bízzunk, amit látunk és értünk, hanem Isten ígéreteiben, aki Jézus, a keresztet vállaló Jézus által kinyilatkoztatta önmagát, bemutatta szeretetét.

Nagyon zavar a világban tapasztalható sok igazságtalanság? Akkor gondoljunk a kereszti igazságtalanságára, az egész világmindenség legnagyobb jogtalanságára! Krisztus azért vált áldozattá, hogy mi üdvösségre juthassunk. Miért tudunk jobban bízni Isten jóságában a minden oldalról szorongató hamisság ellenére is, ha erre gondolunk?

FÖLDI ESEMÉNYEK

Olvassuk el Préd 9:1–2 verseit. Mi a lényege Salamon szavainak? Hogyan illeszkedik ez a rész a 8. fejezethez? Miért olyan fontos ez a kérdés?

Az elmúlt években szinte robbanásszerűen fejlődött a tudás. Sokkal többet tudunk világunkról ma, mint a korábbi korokban. A tudósok minden területen naponta új felfedezésre jutnak, különösen a természettudományok terén. És mégis, minél több ismeretet halmozunk fel, annál világosabban látjuk, mennyire tudatlanok is vagyunk valójában. A „legegyszerűbb” dolgok is olyan titokzatosnak bizonyulnak, hogy képtelenség magyarázatot találni rájuk. Minden szint alatt meghúzódik még valami, amihez nem tudunk hozzáférni. Alig ismerjük Istennek még a természetben megmutatkozó munkáját és hatalmát is. Az Úr művei közt pedig természetesen a megváltási terv a legnagyobb, ami tagadhatatlanul „titoknak” bizonyul (1Kor 2:7; Ef 3:9; Kol 2:2).

Valószínűleg *Jób könyvén* keresztül pillanthatunk be leginkább annak a kérdésébe, hogyan is viszonyuljunk a számunkra felfoghatatlan dolgokhoz. Rettenetes nehézségek, tragédiák szakadnak Jóbra, ám amikor Isten megjelenik a pátriárkának a könyv végén, mégsem ad magyarázatot az életét romba döntő eseményekre.

Olvassuk át *Jób könyve* 38–42. fejezeteit. Mi Isten válaszána a lényege, amit Jób megpróbáltatásaival kapcsolatban mondott?

Bizonyára feltűnt, hogy az Úr egy szóval sem említette Sátán vádaskodását (Jób 1:9), sem arra adott válaszát (Jób 2:6). Egyáltalán nem kínált magyarázatot a csapásokra, ehelyett költői kérdések sorát záporozta Jóbra, amelyek az Úr teremtői hatalmával, erejével állították szembe a halandó gyengeségét. A meggyötört pátriárkának elég volt ez a kép Istenről ahhoz, hogy meggyőződjön róla: meghalt gyermekei, megromlott egészsége és javainak elvesztése miatt keseregve, tudatlanságból mondott ki dolgokat, amelyek „*csodadolgok... nekem, és fel nem foghatom*” (Jób 42:3).

Jób elnémult, amikor felvillant előtte a Teremtő Isten hatalmának képe. Mit mondhatnánk mi, akik nem csupán a Teremtő Istent, de a Megváltót is ismerhetjük? Miért bízhatunk az Úrban még a legrosszabb körülmények között is? Milyen tanulság rejlik a kereszten adott isteni kinyilatkoztatásban?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 1985, H. N. Adventista Egyház. 184-187. old.; *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó. 506-507. old.

„Isteni intézkedésnek kell elismernünk az emberi kormányzatot, az iránta való engedelmesség a törvényes határon belül szent kötelességünk. De ha követelményei ütköznek Isten követelményeivel, akkor Istennek kell inkább engedelmeskednünk, mintsem az embernek. Isten szavát minden emberi törvényhozás felettinek kell elismernünk. Az 'így szól az Úr' nem állhat mögötte annak, hogy 'így szól az egyház', vagy 'így szól az állam'. Krisztus koronájának a földi uralkodók koronái fölött kell ragyognia” – (Ellen G. White: *Az apostolok története*. 4. kiad. Budapest, 2001, Advent Kiadó. 45-46. old.).

„Véges elme nem képes teljesen felfogni a Végtelen jellemvonásait és munkáit. Kutatás által nem találhatjuk meg Istent. A legnagyobb és legműveltebb elemének ugyanúgy, mint a leggyengébbnek és legtudatlanabbnak is titoktól övezett marad az Ő szent lény. 'Felhő és homályosság van körülte; igazság és jogosság az ő székének erőssége' (Zsolt 97:2). A velünk való bánásmódját csak annyira tudjuk megérteni, amennyire felismerjük határtalan kegyelmének egyesülését végtelen hatalmával. Szándékaiból annyit érthetünk meg, amennyit emberi elménk fel tud fogni. Ezen túlmenően is bízhatunk a mindenható kézben, és abban a szívben, amely telve van szeretettel” – (Ellen G. White: *Előtted az élet, Nevelés*. Budapest, 1992, Advent Kiadó. 169. old.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

„A tapasztalatokból nyert tudás értéke úgy tűnik, még a legjobb esetben is csak korlátozott lehet”
– T. S. Eliot: *East Coker*.

1. Gondolkodjunk el ezen az idézeten, méghozzá Préd 9:1-2 verseivel összefüggésben, miszerint teljességgel hiábavaló Isten útjait fürkészni. Hol van tehát a határa annak, amit megtudhatunk Istenről azon túl, amit az Igében már kinyilatkoztatott?
2. Beszéljük meg a keddi részre adott válaszokat. Mit tanulhatunk egymás feleleteiből?

Dsida Jenő: Krisztus

Krisztusom,
én leveszem képedet falamról. Torz
hamisítványnak érzem vonalait, színeit, sohase
tudlak ilyennek elképzelni, amilyen itt vagy.
Ilyen ragyogó kékszeműnek, ilyen jóllakottan
derűsnek, ilyen kitelt arcúnak, ilyen
enyhe pirosnak, mint a tejbeesett rózsa.
Én sok éjszaka láttalak már, hallgattalak is
számtalanszor, én tudom, hogy te egyszerű
voltál, szürke, fáradt és hozzánk hasonló.
Álmatlanul csavarogtad a számkivetettek
útját, a nyomor, az éhség siralomvölgyeit,
a gyötrő aggodalmaid horizontján már az eget
nyaldosták pusztuló Jeruzsálemed lángjai.
Hangod fájó hullámokat kavart, mikor
a sok beszéd után rekedten újra
szólani kezdtél. Megtépett és színehagyott
ruhádon vastagon ült a nagy út pora,
sovány, széltől-naptól cserzett arcodon
bronzvörösre gyúlt a sárgaság, s két
parázsló szemedből sisteregve hullottak
borzas szakálladra az Isten könnyei –

„Valamit hatalmadban van cselekedni”

E HETI TANULMÁNYUNK: Prédikátor 9:3-20*

„Valamit hatalmadban van cselekedni erőd szerint, azt cselekedjed; mert semmi cselekedet, okoskodás, tudomány és bölcsesség nincs a Seolban, ahová menendő vagy” (Préd 9:12).

2004-ben meghalt egy 70 éves olasz férfi. Ez még önmagában nem rendkívüli, inkább halála körülménye az. Aldo Busatoval, a nyugdíjas földművessel egy első világháborús bomba, saját gyűjteményének egy darabja végzett. Busato éppen a barátainak mutatta be a gyűjteményét a kertben, amikor a szerkezet felrobbant. A robbanás következtében a férfi meghalt, mellette álló barátja pedig súlyosan megsebesült.

Hogyan lehet feldolgozni egy ilyen szörnyű esetet, hogyan lehet megbirkózni a miértekkel? Az előző részben eljutottunk odáig, hogy a földi életben nem tudhatjuk meg mindennek az okát. Meg kell tanulnunk bízni Isten jóságában még annak ellenére is, hogy sok kérdésre nem kapjuk meg a választ.

A héten vizsgált részben Salamon újból tárgyalja ezt a kérdést is, bár figyelmét leginkább *A prédikátor könyvében* már többször érintett témára, a halálra összpontosítja. A Bibliát olvasva ne feledjük, hogy Salamon helyenként a „világi” ember szemszögéből fogalmazott, rávilágított az Isten nélküli élet értelmetlenségére és hiábavalóságára. Igazságot, feleletet és örök életet pedig csak Isten ígér. Miközben Salamon a halálról ír, szót ejt az életről is, és arról, hogyan éljünk most.

* Ebben a részben is eltér a Károli fordítás és az új protestáns bibliafordítás számozása!

ISTEN KEZÉBEN

„Mindezt megfigyeltem, mert tisztán akartam látni mindezt, hogy az igazak és a bölcsek minden munkájukkal együtt Isten kezében vannak. Az ember azt sem tudja, hogy szeretet, vagy gyűlölet vár-e rá: minden előtte van” (Préd 9:1, új prot. ford.; a Károli fordításban a 3. vers!).

A Károli fordítás szerint a 9. fejezet 3. verse szorosan kapcsolódik az előző két vershez, ahol Salamon azt fejtegette, hogy az ember nem értheti meg Isten útjait. Mintha a király ezt mondaná: *Képtelenek vagyunk megérteni Isten dolgait, ám biztosak lehetünk benne, hogy az Úr le nem veszi szemét arról, aki hűségessé hozzá.*

Mennyire helytálló Salamon következtetése? Mit jelent az, hogy „az igazak... Isten kezében vannak”?

Isten kezében lenni természetesen nem jelenti azt, hogy az életünket messze elkerüli minden fájdalom, szenvedés és tragédia. A leghűségesebb keresztény sem tudja előre, mi vár rá „a nap alatt”. Talán erre utalt Salamon a kifejezéssel. Isten kezében vagyunk, ám ez nem jelenti azt, hogy nem tudjuk meg, mi a szenvedés. Keresztényként azonban még a tragédiák közepette is bízhatunk Isten jóságában, kegyelmében. Képzeljük csak el, hogyan éreznénk magunkat a különböző nehéz helyzetekben, ha nem hinnénk a szerető, gondviselő Istenben, aki megígérte, hogy egy nap „eltöröl... az ő szemeikről minden könnyet” (Jel 7:17)!

Gondoljunk bele, milyen lehetett azoknak a bibliai hősöknek, akik igen nehéz helyzetbe kerültek, mégis Isten kezében tudták az életüket! Gondoljunk pl. Józsefre és Keresztelő Jánosra a börtönben. Beszélhetünk Jóbról is, aki tulajdon életén kívül szinte mindent elveszített, úgy ült a hamuban. Megemlíthetjük Dánielt az oroszánok vermében. Válasszunk ki valakit, és képzeljük el, hogy kétségbeejtő helyzetében milyen könnyen kételkedhetett volna az Úr szeretetében és gondviselésében. Mi a tanulság ebből, ami segítségünkre lehet kísértéseink és kétségeink idején?

MINDENKI UGYANARRA A SORSRA JUT?

Préd 9:4 nagyszerű példa arra, hogy mennyire fontos az egész Bibliával összefüggésben olvasni *A prédikátor könyvét*. Itt is érdemes megemlíteni az Adventista Bibliakommentárban olvasható figyelmeztetést: „Az ilyen szakaszokat nem szabad erőszakosan a szövegösszefüggéssel ellentétes értelemben magyarázni, hogy mindenképpen valamilyen, általunk feltételezett igazságot próbáljunk meg kihozni azokból, amikor nem egyeznek a Szentlélek által ihletett tanítással” – (*The SDA Bible Commentary*, 3. köt. 1060. old.).

Ha tehát Salamon szavait a megfelelő szövegösszefüggésben nézzük, nagyon is igaza van. Végezetül mindenkire halál vár. A halál erősebb a természetnél, legalábbis az általunk ismert természetnél. Van, aki azt feleli erre, hogy a halál a természet része, hiszen minden élő meghal. Tudjuk, a halál nem tesz különbséget jók és rosszak között.

Mégis, ha azt állítanánk, hogy ugyanaz a sors (a halál) vár mindenkire, akár-hogy él, ezzel mintha azt mondanánk: ugyanarra a sorsra jut mindenki, aki iszik – akár vizet, akár arzént enged le a torkán. Rövidtávon nézve valóban mindenki meghal, de nem elég rövidtávon gondolkodni. Ha Beethoven 9. szimfóniájának csak az első néhány ütemét hallgatjuk meg, az még nem ér fel az egész szimfóniával! Csak a teljes Bibliát olvasva figyelhetjük a világ eseményeit hosszú távú szemlélettel.

Keressük ki a következő szövegeket: Dán 12:2; Mt 25:32–41; Jn 3:16; 5:29; Jel 20:6–15. Mi az emberiség végső sorsa tehát?

A Bibliában egyértelműen azt találjuk, hogy végső soron *nem* egy sors vár minden emberre, hanem vagy örök élet, vagy örök halál. Középút nem létezik. Vagy örök életre jutunk, vagy örökre meghalunk.

Jézus Krisztus által mindenki esélyt kapott az örök élet elnyerésére. Krisztus minden ember helyett vállalta a halált, egyetlen ember sem kivétel. Egyforma lehetőséget biztosít az Úr. Mi lesz a sorsunk végül? Csak a mi döntésünkön múlik!

Vegyük számba döntéseinket, de ne csak a kiemelkedően fontosakat, hanem a mindennapi, kisebb dolgainkkal kapcsolatosakat is. Melyik vég felé haladunk tehát?

HOLTAK

**„Hadd haljak meg inkább most, hisz' világra hozni valakit,
ki mást nem tehet: éveken át csak gyötrődik, míg végül meghal,
az nem egyéb - úgy vélem én -, mintha a halált hirdetném,
a gyilkosságok számát szaporítanám.”**

– Lord Byron

„Amikor az ember rádöbben, hogy a halállal mindennek vége” – írta Tolsztoj –, „akkor már az élet is elviselhetetlenné válik.”

Borús gondolat, mindamellett helytálló. Valóban nehéz azzal a tudattal élni, hogy életünk halállal végződik, és a halállal mindennek vége.

Olvassuk el Préd 9:5–8 verseit, és közben próbáljuk elképzelni az Istenben és a túlvilágban nem hívó ember gondolkodását, azét, aki szerint a halál mindennek véget vet. Mi adhat célt az életének? Hit nélkül miben találhatja meg a lét értelmét, akire annak tudata nehezedik, hogy egy nap meg kell halnia, amint meghalnak gyermekei, unokái is?

Olvassuk el ismét a verseket, most azonban a hívó ember szemszögéből nézve. Hisszük, hogy Krisztus áldozata révén a halál csupán mély álom, aminek az Úr megjelenése vet véget. A halottak számára ez egy szempillantás, majd a megváltottak örök életre támadnak fel, amit az újjáteremtett földön és a mennyben töltenek. Mennyire kap más színezetet a szöveg, ha ebből a szempontból vizsgáljuk?

Hálával tölt el, ha arra gondolunk, mit kapunk Krisztustól halála és feltámadása árán. Enélkül az előző részből sugárzó reménytelenség lenne az osztályrészünk. Felbecsülhetetlen kincs a hit, életbevágóan fontos őrizni és védeni! Valóban élet-halál kérdés!

ITT AZ ÜDVÖSSÉG NAPJA

Gyakran utalunk Préd 9:7–8 verseire, hogy alátámasszuk a holtak állapotára vonatkozó tanításunkat. Ez nagyon is helyénvaló, hiszen a halottak valóban „*semmit nem tudnak... és többé semmi részök nincs semmi dologban, amely a nap alatt történik*”, legalábbis Jézus visszajöveteléig. Salamon azonban nem annyira a holtak állapotára vonatkozó teológiai állásfoglalást kívánt tenni, mint az élettel kapcsolatban kifejtteni valamit. E szövegek valóban érintik a halál gondolatát, de az élettel összefüggésben – hogyan is éljünk.

Olvassuk el Préd 9:7–12 verseit. Mire utalt Salamon az élettel kapcsolatban? Mit tanácsol, hogyan éljünk? Hogyan alkalmazhatjuk szavait keresztényi életünkben?

Csak egy életünk van – legalábbis ezen a világon. A föld ugyan eltűnik minden rajta lévővel együtt (2Pt 3:10–12), mulandó létünk (Jób 8:9) mégis az örökkévalóságra kiható következményekkel jár, hiszen az dönti el, milyen sorsra jutunk. Röpké életünk idején, talán másodpercek alatt meghozott döntéseink határozzák meg örök sorsunkat. Rendkívül fontos tehát, hogy komolyan vegyük ezt a próbaidőt, éberren, tudatosan éljünk, törődjünk lelki életünkkel. Messzeható következményekkel kell számolni, balgaság lenne tehát másként tenni!

Olvassuk el az alábbi bibliaszövegeket. Hogyan támasztják alá ezek is az előző bekezdésben kifejtett gondolatot?

Mk 14:38 _____

Róm 14:12 _____

2Kor 6:2 _____

2Pt 3:10–14 _____

Döntéseink fontosak, de az a legfontosabb, hogy Krisztus mellett döntünk; hogy a Szentlélek készítésére meg tudjunk halni az ének, és csak Krisztusért éljünk. Ebben a kérdésben döntöttünk már? Ha járunk is a gyülekezetbe és hiszünk Jézusban, ez még nem jelenti minden esetben azt, hogy meghoztuk az örök sorsunkat meghatározó döntést!

AZ IDŐ ÉS A KÖRÜLMÉNYEK

Mindannyian hallottunk, láttunk, sőt, saját magunk is elszenvedhettünk olyan igazságtalanságokat, amelyeket nem feltétlenül mások okoztak. Előfordul, hogy az idő és a körülmények hatására következik be valami, ami igazságtalan, aminek nem úgy kellene alakulnia.

Egy élete virágjában lévő fiatal nőt súlyos betegség dönt le a lábáról; egy fiatal férfit anyagi okok miatt elbocsátanak; egy kiváló atléta megcsúszik, leesik a lépcsőn, ezzel pályafutásának vége. A listát még folytathatnánk.

Olvassuk el Préd 9:13–20 verseit. Mi az, amit Salamon ki akart emelni? Egyetértünk vele?

Emberi szemszögből nézve megint csak úgy látszik, hogy az idő és a körülmények határozzák meg az életünket. A Bibliában azonban az áll, hogy van Isten, aki nemcsak mindent lát (Zsolt 11:4; Péld 5:21), de sok szálon bele is kapcsolódik az emberek dolgaiba (Péld 16:9; Dán 2:21; Mt 6:25–31), még ha ezt időnként nehéz is észrevenni. Ezért az a legfontosabb, hogy keresztényként személyesen megismerjük Istent; ismerjük és szeressük annyira, hogy tudjunk akkor is hittel, engedelmesen belé kapaszkodni, amikor az idő és a körülmények látszólag igazságtalanul bánnak velünk.

Nézzük meg Préd 9:15-18 verseit. Milyen kérdést érintett itt Salamon?

Többféleképpen is értelmezhetnénk ezeket a verseket, ám a szövegösszefüggés fényében leszögezhetjük, hogy Salamon tovább sorolja az igazságtalanságokat. Megemlíti egy példát: valaki nagy dolgot hajt végre, de miért, miért nem (ebben az esetben azért, mert az illető szegény), nem köszönik meg neki, tettéről meg is feledkeznek. Az emberek között ez sokszor előfordul. Még szerencse, hogy nem az emberi elismerés a legfontosabb! Isten ítélete számít igazán, aki semmit nem felejt, sőt jutalmat is ígér (Lk 6:35; Kol 3:24; Zsid 10:36; Jel 22:12).

Mit mondhatunk annak, aki súlyos csapást szenvedett el az idő és a körülmények következtében? Hogyan erősíthetjük meg abban, hogy Isten valóban szereti és törődik vele, még ha szenvednie kell is?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 1985, H. N. Adventista Egyház. 588. old.

„Krisztus meg akarta értetni hallgatóival, hogy az ember nem tudja halála után üdvösségét biztosítani. *'Fiam – válaszolta a példázatban Ábrahám – emlékezzél meg róla, hogy te javaidat elvetted a te életedben, hasonlóképpen Lázár is az ő bajait: most pedig ez vigasztaltatik, te pedig gyötrettetel. És mindenekfelett, mi köztünk és tiköztetek nagy közbevetés van, úgyhogy akik akarnának innét tihozzátok általmenni, nem mehetnek, sem azok onnét hozzánk át nem jöhetnek.'* Így ábrázolta Krisztus, hogy milyen reménytelen második próbaidőre várni. Az ember csak ebben az életben készülhet fel az örökkévalóságra” – (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*. Budapest, 1983, H. N. Adventista Egyház. 176. old.).

„Az emberek minden korban kapnak világosságot, különböző kegyelmi ajándékokat és kegyelmi időt, hogy megbékélhessenek Istennel. Ennek a kegyelemnek azonban határa van. A kegyelem évekig kérlelhet, amit talán lebecsülnek, visszautasítanak, de eljön az idő, amikor utoljára kér. A szív annyira megkeményedik, hogy már nem válaszol Isten Lelkének. Ekkor az édes, megnyerő hang nem könyörög többé a bűnösnek, s megszűnnek a feddések, figyelmeztetések” – (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó. 492. old.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1. Ismerünk valakit, aki valóban az idő és a körülmények áldozata lett? Hogyan érzékeltetheti szombatiskolai csoportunk Isten szeretetének valóságát azzal, akit nagy fájdalom ért?**
- 2. Hogyan segíthetünk gyülekezetünk tagjai közül azoknak, akik még nem fogadták el teljesen az Urat? Rávezethetjük őket, hogy fontos halogatás nélkül dönteni? Hogyan?**
- 3. Beszéljünk olyan alkalmakról, amikor közvetlenül tapasztaltuk, éreztük Isten közelségét. Mit tanulhatunk egymástól?**
- 4. Beszéljünk az idézetben szereplő gondolatról, az örökkévalóságra való felkészülés fontosságáról. Mit jelent ez pontosan? Hogyan kell felkészülnünk?**

„Aki mást felüdít, maga is üdül”

(Példabeszédek 11:25)

Október az idősek hónapja. Az egyik kőszegi szociális otthon vezetői megkerestek minket, hogy menjünk el hozzájuk, és adjunk egy kis programot az otthonban élő idős embereknek. Már többször voltunk ebben az otthonban, és mindig nagyon jól éreztük magunkat. Éreztük Isten különleges áldását, amikor ott voltunk. Azonban ebben az évben valahogy megfogyatkozott a „hangunk”. Tavasz óta többször is próbáltunk énekeket, hogy majd előadjuk náluk, de mindig csak halasztottuk, mondván: nem vagyunk mi olyan profik!

Ez a konkrét kérés azonban ismét szárnyakat adott. Bár nem volt sok időnk a próbákra, igent mondtunk. Két nappal később egy másik kőszegi szociális otthon vezetője felhívott minket. Itt is voltunk már korábban néhányszor.

- Hallottuk, hogy egy programmal mennek a másik szociális otthonba. Hozzánk nem jönnének el?
- Hát – nem vagyunk mi olyan jók...
- De csak jöjjenek, várjuk magukat, feltétlenül jöjjenek el hozzánk is!

Így aztán a megbeszélte időpontban, szombat délután előbb az egyik, majd a másik otthonba mentünk. Mindkét helyen éreztük, hogy komoly segítségünk érkezett. Mintha angyalok segítettek volna. Mindannyian kimondottan boldogok voltunk, amikor láttuk a szemekben a fényt és a meghatottság könnyeit. Valóban ott voltak az angyalok!!!

(GyP)

Gondolatok, szavak és tettek

E HETI TANULMÁNYUNK: Prédikátor 9:21–10:17*

„A döglődő legyek a kenetkészítőnek egész csésze olaját tönkre teszik; csöppnyi balgaság súlyosabban esik a latba, mint a bölcsesség és a dicsőség” (Préd 10:1, Szent István Társulat fordítása; a Károli fordításban 9:21).

A *prédikátor könyvét* tanulmányozva mostanra már világosan láthatjuk, hogy nem jellemző rá az egységes gondolatvezetés. Nem mintha a könyvben szereplő témák nem képeznének egységet, csak nem könnyű ezt felismerni. Nincsenek rendszerbe foglalva, az egymást követő gondolatok nem az előzőek folytatásainak érezhetők.

Nagyon is fontos elemeket tartalmaz *A prédikátor könyvének* ez a része, amelyeket érdemes tanulmányozni, különösen a Szentírás többi részével összevetve.

E heti tanulmányunk címe: Gondolatok, szavak és tettek, mert ez a három szó foglalja össze a fejezet témáját. Salamon kitér gondolatainkra, szavainkra és tetteinkre, bár nem éppen ebben a sorrendben. Természetesen, ha szót ejtünk a gondolatokról, a szavakról és a tettekről, akkor már szinte mindent érintettünk.

Megkapó költői stílusával Salamon további kérdéseket vet fel. Helyenként meg kell küzdenünk a fejezet mondanivalójának a megértéséért, de utána tapasztalni fogjuk, hogy ez a rész is tele gyakorlati bölcsességgel, amit jól teszünk, ha megszívlelünk!

* Ebben a részben is eltér a Károli fordítás és az új protestáns bibliafordítás számozása!

DÖGLÖTT LEGYEK

Préd 9:21 versét valójában az előző verssel, pontosabban annak utolsó tagmondatával együtt kell olvasni. Nem teljesen ugyanarról van szó, mégis Préd 9:20 segítségével világosabban láthatjuk a 21. versben megfogalmazott elvet: tehet az ember bármilyen sok jót, de egyetlen buta hibával mindent elronthat.

A múlt héten érintettük azt a kérdést is, hogy földi életünk idején kell az örök sorsunkat meghatározó döntéseket meghoznunk. Választásaink azonban közvetlen következményekkel is járnak. Megeshet, hogy az ember egy óvatlan pillanatban, amikor meggyengül, egyetlen tétével hirtelen igen fájdalmas következményeket zúdít magára. Az ilyen esetek közül talán az a legtragikusabb, amikor éppen az úgynevezett „jó”, hűséges, tiszteletreméltó emberek vétének, ha ők is megcsúsznak, elesnek. Ez pedig bárkivel előfordulhat. Bizonyos értelemben tehát minél nagyobb tisztelet, megbecsülés övez valakit, minél magasabb pozíciót tölt be, annál nagyobb a felelőssége, hogy különös körültekintéssel fontolja meg lépéseit.

Az alábbiakban jó emberek rossz döntéseinek bibliai példáit találjuk. Mi okozta botlásukat? Milyen következményekkel járt tettük?

1Móz 3:6 _____

2Móz 32:1–4 _____

2Sám 11:1–4 _____

Valaki hosszú éveken át hűségesen szolgálja az Urat, majd egy gyenge pillanatában megbotlik, talán erkölcsi téren, és ezzel hirtelen véget vet szolgálatának, vagy foltot ejt rajta. Akár tetszik, akár nem, számolni kell az ilyen komoly következmények valóságával. Éppen ezért, betöltött tisztüktől függetlenül, mindannyiunknak körültekintően kell eljárunk, jól meg kell fontolnunk minden léptünket! Az iménti példák mindegyikében megbocsátott az érintetteknek az Úr, és nekünk is meg kell bocsátanunk azoknak, akik visszaéltek bizalmunkkal. A bűnbocsánat mégsem jelenti egyben azt is, hogy biztosan megszabadulunk a kellemetlen következményektől. A legtöbb esetben viselnünk kell a következményeket. Néhány döglött légy hamar megbüdösít egy egész korsó illatos olajat!

Gondolkozzunk el azon, hogy milyen szörnyű következményekkel járna, ha visszaélnénk valakinek a bizalmával! Sose cselekedjünk elhamarkodottan! Vigyázzunk és imádkozzunk!

A BOLONDNAK SZÍVE

Préd 9:22 költői képpel érzékelteti a különbséget a bölcs és a balga szíve (érteleme) között. A bal és a jobb oldal képe többször is megjelenik a Bibliában. A jobb oldal utal a megtiszteltetésre, a hatalomra, a kedvező ítéletre. Jézus is szólt arról, hogy amikor visszajön, „*az Istennek hatalmas jobbán*” ül majd (Mt 26:64; lásd még Mt 25:31–34; ApCsel 7:55). Ezzel szemben a bal oldalt rossznak, szerencsétlennek tartották. Még ma is vannak országok, ahol többek között ezért is, jobb kezük használatára kényszerítik a balkezes gyerekeket.

Mindezeket figyelembe véve tehát, mire utalt Salamon Préd 9:22-ben?

Abban az időben úgy gondolták, hogy a szívből indulnak ki a gondolatok, érzelmek és tervek (1Móz 6:5; 2Móz 25:2; 1Sám 16:7). Salamon egyszerűen azt fejtette ki, hogy a bölcs ember vigyáz a gondolataira, érzéseire, szándékaira, a bolond pedig nem. Ez a vers is azt emeli ki, hogy mennyire fontos uralkodni azon, ami bennünk zajlik, hiszen annak előbb-utóbb külső jelei is mutatkoznak.

Préd 9:23 is az előbbi gondolatot vezeti tovább. Mi az, amivel az eddigieket kiegészíti?

A 23. vers tökéletesen illeszkedik a 22. vershez. Végül lelepleződik a balga „bölcsessége”, ami „*balkezénél*” van. Ezt úgy is mondhatnánk, hogy előbb-utóbb mások is észreveszik, ha valakinek a szíve nem tiszta, mert egyszer csak enged vágyainak. Rendkívül fontos tehát kordában tartanunk a szívünket! Ha képesek vagyunk uralkodni szívünkön, testünk egésze engedelmeskedik.

Milyen bátorító üzenetet talál 5Móz 30:6-ban az, aki pl. helytelen gondolatokkal küzd? Milyen gyakorlati tanáccsal szolgálnak Fil 4:6–8 versei? Hogyan váltható valóra az ígéret?

TOVÁBBI ROSSZ DOLGOK

Salamon tovább fűzi a mondások sorát. Préd 10:1–4 kissé nehezen érthető. Ez a szakasz a könyvben már korábban is érintett kérdéssel, az igazságtalanságok témájával foglalkozik.

Milyen igazságtalanságokat, jogtalanságokat említ meg Salamon a kérdéses versekben? Még milyen példákkal szélesíthetnénk a kört?

„Salamon korában csak a kivételesen jó helyzetben lévők jártak lovon vagy öszvéren (2Sám 18:9; 1Kir 1:38; 2Krón 25:28; Eszt 6:8; Jer 17:25), az alacsonyabb sorú emberek szamarháton közlekedtek. Izrael népe történelmének korábbi szakaszában még a királyok és hercegek is szamarakat, öszvéreket ültek meg (Bír 5:10; 10:4; 1Kir 1:33)” – (*The SDA Bible Commentary*, 3. köt. 1098. old.).

Megesik, hogy néhány gazdag ember alacsony sorsra jut. Itt valójában arról van szó, hogy nem mindig az elvárások szerint alakulnak a dolgok. Előfordul, hogy valaki bolond létére nagy méltóságra tesz szert, a másik meg noha gazdag volt, alacsony sorsra jut. Olvashatunk hűséges emberekről, akik szenvednek, míg a gonoszok virulnak, és még folytathatnánk a sort. Minden bizonnyal azért kerül elő ez a kérdéskör *A prédikátor könyvében* is, mert a probléma annyira elterjedt. Nem engedhetjük, hogy ilyen dolgok aláássák Istenbe vetett hitünket, bizalmunkat! Ez is része annak, hogy bűnös világban élünk.

Hogyan enyhíthetjük az igazságtalanságokat és egyenlőtlenségeket, amelyeknek tanúi vagyunk? Elég, ha azt mondjuk, hogy ez is a bűnös világ velejárója, vagy pedig tennünk is kell valamit az igazságért, egyenlőségért, tisztaságért? Ha igen, hogyan? Erőfeszítéseink mennyiben különböznek a világtól? Lásd Ézs 58:6–7; Mt 26:52; Jn 18:36; 2Kor 10:4; Jel 13:10!

A KÍGYÓBŰVÖLŐ

Préd 10:5–8 verseiben rövid mondások sorát találjuk, amelyek az élet különböző területeit érintik. Milyen következtetést vonhatunk le ezekből?

Elég nehezen érthető ez a szakasz. A különböző kommentátorok más és más értelmet látnak benne. Az alábbi gondolatokat az Adventista Bibliakommentár nyomán közöljük.

Az 5. vers a bosszúszomjas lelkületről szól, arról, amikor valaki gonoszt forral a másik ellen. Aki másnak ás vermet, a végén maga esik bele (Zsolt 7:16; 57:7; Péld 26:27; lásd még Eszt 9:23, 25). A vers második fele is hasonló gondolatot fejez ki: ha valaki lerontja szomszédja „gyepű”-jét (új prot. ford.: *kőkerítés*), megmarhatja az alatta megbúvó kígyó.

A 6. vers pontos jelentését vitatják. Salamon talán egyszerűen azt akarta kifejezni, hogy még ha jót is tesz az ember, esetenként akkor is érheti valami rossz miatta. Ez a magyarázat jól illik Salamon jellemzően borúsabb szemléletéhez.

A 7. vers egyértelmű. Sokkal nehezebb tompa késsel vágni, jobban járunk, ha használat előtt megélezzük a pengéjét. Hasonlóképpen hasznos a bölcsesség, azaz ha alaposan felkészülünk, mielőtt belevágnánk valamibe. „A jellemépítés mesterségénél a keresztyén keresse meg a legkifinomultabb lelki eszközöket, és használja is azokat! Az erőfeszítés önmagában kevés. Szükség van a tudásra és a buzgalomra, lelkesedésre is (lásd Róm 10:2)” – (*The SDA Bible Commentary*, 3. köt. 1098. old.).

A 8. vers lényegében azt fejezi ki, hogy értelmetlen volna a kígyómarás után kígyóbűvöléssel próbálkozni (hiszen pl. a vipera marása halálos).

Tekintsük át a mai gondolatokat. Személy szerint melyik áll hozzánk a legközelebb, melyik mondja a legtöbbet nekünk? Milyen tanulságot vonhatunk le, amit a saját életünkben is alkalmazhatunk? Hajlamosak vagyunk a bosszúállásra? Mennyi időt szánunk a naponkénti lelki felkészülésre, hogy készen álljunk, akármilyen megpróbáltatásokkal is kell szembenéznünk?

AZ OSTOBA BESZÉDE

A *prédikátor könyve* 10. fejezetének második fele több témát is érint. Ma leginkább a 9-11. és a 17. versekre figyelünk. Ebben a szakaszban beszédünkre kerül a hangsúly. Igen jól meg kell fontolnunk minden szavunkat!

Hasonlítsuk össze a bölcs és a balga beszédét a 9. vers alapján. Mi ennek a lényege? Lásd még Zsolt 45:3; Péld 22:11; Lk 4:22!

A „*kedvesség*”-nek fordított szó ugyanaz, amit máshol „*kegyelem*”-nek fordít a Szentírás, pl. „*Noé kegyelmet talála az Úr előtt*” (1Móz 6:8). A kegyelem meg nem érdemelt jóindulat, amikor a megérdemelt büntetést nem kapjuk meg. Ez az üdvösség lényege. Nem kapjuk meg a büntetést, amit érdemelnénk, mert Jézus magára vállalta azt. A balga vesztét viszont éppen saját szavai okozzák. Az „*elnyelik*” szó gyakran előfordul a Szentírásban, a bűnös bűnhődésére utal (2Móz 15:12; 4Móz 16:32; Jer 51:34; JSir 2:5).

Olvassuk el Préd 10:10 versét. Hogyan emeli ki az előző rész végén elhangzottakat?

Gyakran előfordul, hogy azt mondjuk valakire: „Beszélni tud, de cselekedni már nem!” Általában persze az elhangzott szó tettekhez vezet, mivel szavaink hozzák felszínre, mi van szívünk mélyén. A balga esetében az is éppen elég rossz, ha csak a száját jártatja, mást nem tesz, de cselekedeteivel még csak tetézi a bajt. Nem csoda hát, hogy a Szentírásban Isten újból és újból figyelmeztet: ügyeljünk szavainkra!

Figyeljük meg a 17. verset. Milyen bölcs tanácsot találunk itt?

Ennek az a lényege, hogy a bölcs ember jól meggondolja, mit mond, a bolond szavai viszont ilyen vagy olyan módon szükségtelen fájdalmat, szomorúságot okoznak.

Gondoljunk egy olyan alkalomra, amikor kimondtunk valamit, pedig nem kellett volna, és baj lett belőle. Mit tanultunk az esetből? Mit tanácsolhatunk annak, aki nem érzi, hogy fontos volna megválogatni szavait?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó. 265-266. old.; *Krisztus példázatai*. Budapest, 1983, H. N. Adventista Egyház. 230-233. old.

„A természet törvényéből következik, hogy kimondott szavaink elmélyítik, megerősítik gondolatainkat és érzéseinket. Míg a szavak gondolatokat fejeznek ki, az is igaz, hogy a szavakat gondolatok követik. Ha többet beszélünk hitünkről, ha jobban örülnénk a nyilvánvalóan elnyert áldásoknak, azaz Isten nagy kegyelmének és szeretetének, akkor hitünk csak erősödne, és boldogabbak lennénk. Emberi nyelv képtelen kifejezni, véges elme nem tudja felfogni, hogy milyen áldások származnak abból, ha igazán értékeljük Isten jóságát és szeretetét. Már itt a földön is soha ki nem apadó forráshoz hasonlíthatna örömünk, mert az a folyam táplálja, amely közvetlenül Isten trónjától ered” – (Ellen G. White: *A Nagy Orvos lábnyomán*. 2. kiad. Budapest, 2001, Advent Kiadó. 175. old.; [a szerk. fordítása]).

„Ma kimondott szavaink még akkor is visszhangzanak majd, amikor idő többé nem lesz. Tetteinket megörökítik a mennyei könyvek, éppen úgy, mint ahogy az arcvonásokat megörökíti a fényképész lemeze. Ezek határozzák meg, mi lesz örök sorsunk: mennyei boldogság vagy örök veszedelem, kínzó fájdalom” – (Ellen G. White: *Testimonies to Ministers*. 429-430. old.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1. Mit válthatnak ki szavaink: felemelő vagy romboló a hatásuk? Hogyan segíthetünk egymásnak még jobban megérteni a beszédben is megnyilvánuló megfontoltság értékét? Érdemes megemlíteni a szavak súlyával kapcsolatos személyes tapasztalatokat. Soroljunk fel egyszerű, de alapvetően fontos elveket, amelyek iránymutatóak lehetnek.**
- 2. Gondolataink hatása igen messze vezet! Erre való tekintettel, hogyan segíthet szombatiskolai csoportunk a gyülekezet fiataljainak eldönteni, hogy mit olvasnak el, ill. néznek meg? Miért kell jól meggondolni, milyen gondolatoknak adunk teret?**
- 3. Mi a helyzet azzal, ha valaki súlyosan visszaél a közösség bizalmával? Mit tesz a gyülekezet ilyen esetben? Milyen elvek szabályozzák lépéseinket? Tetteinkben hogyan nyilvánulhat meg egyrészt a vétkes iránti kegyelem és irgalom, másrészt a közösség védelme?**

Juhász Gyula: Imádság a gyűlölőkért

Én Jézusom, te nem gyűlölted őket,
A gyűlölőket és a köpködőket.

Szeretted ezt a szomorú világot
S az embert, ezt a nyomorú virágot.

Te tudtad, hogy mily nagy kereszt az élet,
És hogy fölöttünk csak az Úr ítélhet.

Szelíd szíved volt, ó, pedig hatalmad
Nagyobb volt, mint mit földi birtok adhat.

A megbocsájtást gyakoroltad egyre,
Míg égbe szállni fölmentél a hegyre.

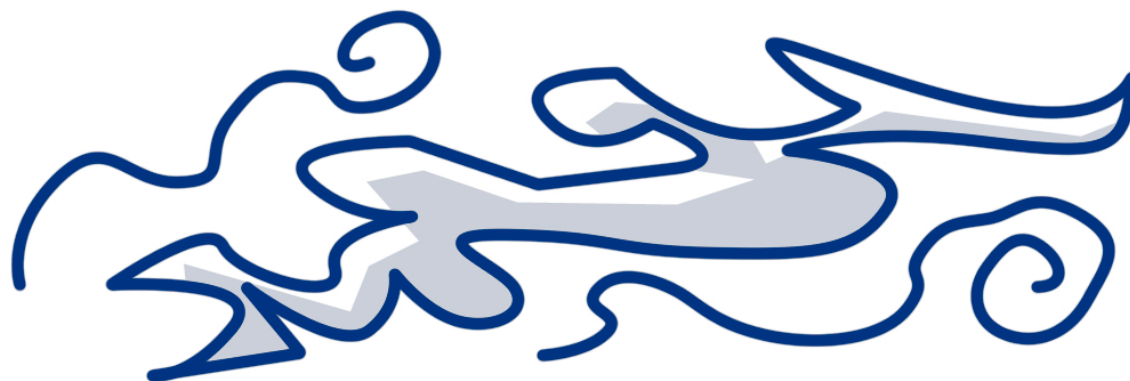
Ma is elégszer hallod a magasban
A gyűlölet hangját, amely égbe harsan.

A gyilkos ember hangját, aki részeg,
S a szeretet szavát feszítené meg.

Én Jézusom, most is csak szánd meg őket,
A gyűlölőket, a köpködőket.

Most is bocsáss meg nekik, mert lehet,
Hogy nem tudják tán, mit cselekszenek.

„A szélnek útja”

E HETI TANULMÁNYUNK: Prédikátor 11:1–12:2*

„Miképpen hogy nem tudod, melyik a szélnek útja, és miképpen vannak a csontok a terhes asszony méhében; azonképpen nem tudod az Istennek dolgát, aki mindeneket cselekszik” (Préd 11:5).

Az ókori görögök hittek a végzetben, abban, hogy az ember sorsát előre eldöntik az istenek, és azon nincs mód változtatni. Ezt a gondolatot fogalmazta meg Homéros is *Ilias* című művében, amikor Hektór, a vitéz trójai harcos a feleségéhez szól (aki könyörgött neki, ne menjen vissza a csatába, mert féltette, hogy odavész). „Sorson felül engem más Hádésra sosem vett; csak hogy a végzet elől, azt mondom, senkise futhat, jótól vagy rossztól” – (Homéros: *Ilias*. Budapest, 1952, Szépirodalmi Könyvkiadó. 125. old.).

A Bibliában azonban mást találunk. Nem vagyunk a végzet játékszerei. Sorsunk nincs előre meghatározva azon túl, hogy Isten azt szeretné: örök életre jussunk Jézus Krisztussal (Ef 1:1–11). Isten azt akarta, hogy mindannyian üdvösségre leljünk Jézusban. Ezért halt meg az Úr az egész világért, kivétel nélkül mindenkiért.

Mégsem jutunk mind üdvösségre. Éppen ez bizonyítja, hogy sorsunk nincs előre megpecsételve, jövőnk nyitott. Meg kell hoznunk saját döntéseinket, amelyek végül meghatározzák sorsunkat. A héten tovább kutatjuk Salamon bölcs mondásait a választásokkal kapcsolatban. Nekünk, szabad akarattal rendelkező lényeknek kell határoznunk, még ha időnként magukkal is sodornak az erőnket felülmúló események. Meglehet, az események nem tőlünk függenek, tetteink azonban már igen!

* Ebben a részben is eltér a Károli fordítás és az új protestáns bibliafordítás számozása!

„VESD A TE KENYEREDET...”

Préd 11:1 az évszázadok során igen sok fejtörést okozott a kutatóknak. Vajon mit jelenthet az, hogy „*Vesd a te kenyeredet a víz színére*”? Különféle magyarázatok születtek. A hagyományos értelmezés szerint a kifejezés a jótékonyagra utal. „*Az irgalmas szemű ember megáldatik, mert adott az ő kenyereből a szegénynek*” (Péld 22:9). „*Nem az-é, hogy az éhezőknek megszegd kenyeredet, és a szegény bujdosókat házadba bevigyed, ha meztelent látsz, felruházzad, és tested előtt el ne rejtsd magadat*” (Ézs 58:7)? Valóban logikusnak tűnik ez a magyarázat, különös tekintettel arra, hogy az Ószövetség idejében milyen fontosnak tartották a szegényeknek és a rászorulóknak nyújtott segítséget. Furcsa is lenne, ha a gyakorlati bölcsességgel foglalkozó könyv egyetlen szót sem ejtene e fontos tanításról.

Olvassuk el 5Móz 15:7–11 verseit. Milyen üzenetet találunk ebben a szakaszban? Mely ponton találkozik ez a tanítás Préd 11:1 gondolatával?

Sok kérdést felvet Préd 11:2 magyarázata is. Ugyan mit jelenthet a két szám? Ha az előző verssel összefüggésben vizsgáljuk, és feltételezzük, hogy a jótékonyaságról szól, akkor valószínűleg a nagylelkű adakozás gondolatát érthetjük alatta. A világban nagy az ínség, a szükség, képességeinkhez mérten nekünk is ki kell vennünk a részünket csillapításából, hiszen ki tudja, még milyen bajok előtt állunk! Ki mondhatná meg előre, milyen csapások, szenvedések zúdulnak még ránk? Készséggel nyújtsunk segítséget, amikor csak alkalom adódik rá!

Ha nem is értjük pontosan e kifejezések jelentését, annyit biztosan megállapíthatunk, hogy egy keresztény elvre utalnak. Fontos az önfeláldozó segítség, amikor a földi gonoszság szenvedést vált ki. A Biblia arra bátorít, hogy segítsünk, különösen azoknak, akik segítséget látnak.

Hogy viszonyulunk azokhoz, akik nehezebb helyzetben vannak? Szívesen adunk, ha nekünk sincs sok?

FELHŐK, ESŐ ÉS A SORS

Préd 11:3-4 verseivel kapcsolatban legalább annyi magyarázat született, mint ahányan értelmezték a szakaszt. Egyszeri olvasásra úgy tűnik, hogy Salamon a természeti erőkről ejt szót. Ha a sűrű fellegek megtelnek, elered az eső, és amikor egy fa kidől, ott marad, ahová leesett. Mit jelent ez?

Mit találunk a 4. versben, ami utal a 3. vers jelentésére?

A 3. versben az esőről olvasunk. Nagy eső idején előfordul, hogy a szél kidönti a fákat. A természet erői az embernél sokkal hatalmasabbak, könnyen játszószerűkké válhatunk még ma is, mennyivel inkább így volt ez akkor! Salamon talán arra célozott, hogyan viszonyulunk azokhoz a dolgokhoz és eseményekhez, amelyeket nem tudunk befolyásolni, mint pl. a természet erőit. Mit teszünk, ha ezekkel kerülünk szembe? Csak állunk és nézünk, engedjük, hogy a hatalmukba kerítsenek, vagy pedig Istenben és szeretetében bízva igyekszünk hűségesen végezni feladatainkat, kötelességünket, még ha olyan dolgok történnek is, amelyeket nem befolyásolhatunk?

Mi előtt állunk tehetetlenül, mi minden haladja meg az erőnket?

Léteznek nálunk hatalmasabb erők, Istennél azonban semmi nem nagyobb, hiszen Ő az, aki ereje által fenntartja a világot (Zsid 1:3). Bármit neveztünk is meg az iménti kérdésre adott válaszunkban, Isten erejét biztosan nem haladja meg. Ebből következően bármi legyen is az, ami hatalmasabb nálunk, ne feledjük, hogy afelett és azon túl ott van a Teremtő Isten, aki szeret és törődik velünk. Nem hagyott magunkra a vak véletlen és a könyörtelen sors játékszerként. Meglehet, hogy lecsap a vihar és süvít a szél; előfordulhat, hogy nem tehetünk semmit ellene. Ezzel együtt minden körülmények között hűségesek maradhatunk Istenhez.

Olvassuk el Mt 6:25–34 verseit. Mit mondott itt Jézus, ami igencsak illeszkedik a mai tanulmányunkhoz? Mi az, amiből reményt meríthetünk, hogy minden helyzetben bizvást számíthatunk Isten szeretetére és gondviselésére?

A SZÉLNEK ÚTJA

„Miképpen hogy nem tudod, melyik a szélnek útja, és miképpen vannak a csontok a terhes asszony méhében; azonképpen nem tudod az Istennek dolgát, aki mindeneket cselekszik” (Préd 11:5).

Az előző két versre (Préd 11:3–4) adott magyarázatot figyelembe véve elmondhatjuk, hogy igen jól illik ide az 5. vers. Az ember annyi mindent nem tud. Számptalan csodálatra méltó és titokzatos dolog van, a szél útjától kezdve (a *szél* és a *Lélek* ugyanaz a szó a héberben, ami egészen új megvilágításba helyezheti a szöveget) a fizikai világ néhány alapvető vonatkozásáig, beleértve a magzat fejlődését az anyaméhben. Az embrió fejlődésével kapcsolatos ismereteink dacára még ma sem tudjuk mindenre a magyarázatot.

Másik fontos pont: ha olyan sok kérdés meghaladja ismereteinket Istennek a fizikai világban látható tetteivel kapcsolatban, mennyivel inkább így van ez az üdvösséget és a megváltást illetően! Az Úr teremtő hatalmának és zsenialitásának mélységeit szemlélhetjük a természetben. A legegyszerűbb dolgok is hihetetlenül titokzatosak, a tudomány nem tud mindenre magyarázattal szolgálni. Csoda lenne, hogy a megváltás művének is vannak bizonyos vonatkozásai, amelyeket képtelenek vagyunk teljesen megérteni (lásd Róm 11:33–36)?

Olvassuk el Ézs 55:6–13 verseit. Mi a szakasz üzenete? Minek a reményét találjuk benne? Hogyan kapcsolódik ez a gondolat Préd 11:5-höz?

Isten útjai nem a mi útjaink és az Ő gondolatai nem a mi gondolataink, abban azonban biztosak lehetünk, hogy ami ránk vonatkozik, *„békességnek és nem háborúságnak gondolata, hogy kívánatos véget adjak néktek”* (Jer 29:11). Ez a kívánatos vég az örök élet az új földön, ahol nem lesz Sátán, nem lesz szenvedés, sem veszteség, sem halál. Ez a kívánatos vég, a megígért vég, amit Jézus kereszthalálával biztosított mindenkinek, aki elfogadja.

Hányféleképpen éreztük már, hogy Isten valóban békességet és nem háborúságot készít? Dicsérjük ezért is az Urat, adjunk hálát neki!

VILÁGOSSÁG ÉS SÖTÉTSÉG

A Biblián végigvonul a sötétség és a világosság ellentéte. A sötét a rosszat, a fény pedig a jót jelképezi.

Keressük ki a következő igehelyeket. Mit olvasunk ezekben a sötétség és a világosság között meglévő ellentétről? Ézs 5:20; Lk 11:34; ApCsel 26:18; Róm 13:12; Ef 5:8; 1Thessz 5:5; 1Pt 2:9; 1Jn 1:5

A sötétet leginkább a fény hiányával jellemezhetjük. Ha a koromsötét szobában valaki megkérdezné, mit látunk, azt felelnénk, hogy semmit, vagy csak a sötétet. A kettő ugyanaz.

Olvassuk el Préd 11:7–8 verseit, és közben gondoljunk az előző részre. Hogyan foglalhatjuk össze Salamon szavait?

Istentől ered a világosság, az igazság, a jóság, az öröm és a remény. A sötétség jellemzi mindezek hiányát. A sötétet hozzuk kapcsolatba a hazugságot, a gonoszságot, a szenvedést és a kétségbeesést, amelyek előtt senki sem menekülhet. Salamon talán arra kívánt célozni, hogy bármilyen áldást nyerjen is Istentől az ember, mindenkinek az életében jönnek napok, amelyekre a sötétség, a fájdalom, a szenvedés és a kétségbeesés nyomja rá a bélyegét. Nincs, akinek az élete minden rossztól mentes lenne. Talán egyszerűen figyelmeztetni akar Salamon, hogy ne bízzuk el magunkat. Lehet, hogy ma minden jól megy, de ki tudja, mit hoz a holnap? Nem mintha aggódnunk kellene, de ne is vegyük teljesen természetesnek Istentől kapott áldásainkat. Inkább dicsérjük Istent, hálás szívvel köszönjük meg a sok jót, amivel elhalmoz, hiszen ki tudja, milyen baj csaphat még le!

Saját tapasztalatunk szerint miben különböznek a világosság napjai a sötétség napjaitól? Mi nyomja rá a sötétség bélyegét bizonyos napokra? Mit tehetünk, hogy jobban éljünk az Istentől jövő világosságban?

A TE IFJÚSÁGODNAK IDEJE

Olvassuk el Préd 12:1-2 verseit. Mire gondolt Salamon? Milyen feszültséget, ellentétet látunk ezekben a versekben?

Isten az egyik kezével ad, a másikkal pedig elvesz? Arra célozna ezzel Salamon, hogy „érezd jól magad, de ne feledd, Isten végül majd ítéletre hív”? „Mintha azt mondanánk egy gyereknek: 'Csak rosszkodj nyugodtan, mert úgylis mindenért megkapod a büntetést!'” – fogalmazott egy rabbi régen ezt a verset magyarázva.

A rabbi természetesen tisztában volt vele, hogy nem ez a szöveg lényege. Inkább úgy tűnik, Salamon azt akarta kiemelni, hogy az élet ajándék Istentől, és éppen ezért jó! Isten azért teremtett, hogy élvezzük az életet, jól érezzük magunkat a bőrünkben, örömmel vegyük mindazt, amit Isten megteremtett. Különösen fiatal korban örülünk az életnek, amikor még feszül bennünk az energia, az erő, tele vagyunk célokkal, reményekkel.

Az „élvezetnek” azonban többféle módja is lehetséges. Élvezhetjük „*a bűnnek ideig-óráig való gyönyörűségét*” (Zsid 11:25), de örülhetünk az Úrban is. Ez utóbbi azt jelenti, hogy élvezzük Istentől kapott ajándékainkat, méghozzá Isten akarata szerint. Az energiától duzzadó, szenvedéllyel teli fiatalok könnyen belesnek a hibába, hogy éppen Istentől kapott ajándékaikkal ártanak saját maguknak (lásd Példabeszédek 7). Azt is meg kell említenünk, hogy az ítélet idején számot kell majd adnunk tetteinkről Istennek!

Hogyan helyezi megfelelő megvilágításba Préd 12:2 az 1. versben olvasottakat?

Ismét csak azt mondhatjuk, hogy a Szentírás egészének az üzenetét kell figyelembe vennünk. Salamon arra utal, hogy jó, ha örülünk Istentől kapott ajándékainknak, áldásként élvezve azokat, nem pedig a bűn és a gonoszság útjára térvé. Figyeljünk a helyes megközelítésre, hiszen egy nap elmúlik gyermekkorunk, ifjúságunk, sőt az életünk is, akkor pedig számot kell adnunk minden tetteinkről.

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Ne felejtse el, hogy magasabb szintet nem érsz el annál, mint amit magad elé tűzöl. Ezért tűzd magasra a célt, és lépésről lépésre, még önmegtagadás, áldozat és keserves erőfeszítés árán is juss el a fejlődés létráján a legfelső fokra! Ne engedj, hogy bármi is utadba álljon! A sors egyetlen ember köré sem szőtt olyan vastag hálót, amelyet tehetetlenül és bizonytalankodva el kellene túrnie. A mostoha körülmények váltsák ki belőled azt a szilárd elhatározást, hogy leküzdöd a nehézségeket! Egyetlen akadály ledöntése képességet és bátorságot ad újabb akadályok ledöntésére. Céltudatosan menj előre a helyes irányba, és a körülmények segíteni fognak, nem gátolni” – (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*. Budapest, 1983, H. N. Adventista Egyház. 227-228. old.)!

„Van, akiből hiányzik az erős jellem. Olyan, mint a gyurma, bármilyen formára nyomható. Nincs határozott alakja, jellege, és nincs gyakorlati haszna a világban. Feltétlenül fontos legyőzni az efféle gyengeséget, határozatlanságot és eredménytelenséget. Az igazi keresztény jellemet a vasakat jellemzi. A nehéz körülmények mitsem változtatnak rajta, nem törik meg. Fontos, hogy az embernek gerince, erkölcsi tartása legyen, hűsége ne változzon még a hízelkedés, megvesztegetés vagy megfélemlítés hatására sem” – (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. 5. köt. 297. old.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1. Hogy segít a gyülekezetünk azoknak, akik nagy nehézségekkel küzdenek? Még mit tehetnénk egyénileg?**
- 2. Beszéljünk olyan általános eseményekről, dolgokról, amelyek mindenkire hatnak, de semmit nem tehetünk ellenük. Mit teszünk ilyenkor? Mit tesz a gyülekezet? Hogyan segíthetünk másoknak is jobban elviselni azokat a dolgokat, amelyeket nincs módunk befolyásolni?**
- 3. George Bernard Shaw-tól származik a csípős megjegyzés: „Az élet a fiatalokra pazarolja az ifjúságot”. Mivel segíthet szombatiskolai csoportunk életerős, energikus, szenvedéllyel teli ifjainknak, nehogy olyan rossz döntéseket hozzanak, amelyek egész életükre kihatnának? Mi az, amivel a helyes irányba vezethetjük őket?**

Elfogták a rablókat

„Rendkívüli eseményt éltem át egy szombaton... Az állomás felől hazafelé jövet a Magyar utcán egy pillanat alatt elkapták a válltászkámat. Olyan hirtelen történt mindez, hogy mire már kapcsoltam, hogy nincs a táskám, az elkövető már messze járt. Segítségért kiáltottam, hátranéztem és láttam egy kocsit, ami lassan jött, mellette két fiú futott. Intettem nekik, hogy ott szabad a rabló, fogják el. Akkor még nem tudtam, hogy ők az elkövetővel együtt dolgoznak... Ám felülről az isteni segítség nem késett, egy kedves asszonytársam, akit látásból jól ismerek, hirtelen kerékpáron a segítségemre jött. A rendőrszolgálat a gyár előtti körforgónál találta, a rendőrök pedig gyorsan utolérték a rablók kocsiját. Mire már én odaértem, a négy tagból álló tolvajbandát bilincsbe verve találtam. Az elrabolt táskában még benne volt a pénzem, és az irataim is meglettek. Az elkövetők talán már örültek a zsákmánynak, de hála a jó Istennek, nem sokáig örülhettek. Arra nem gondoltak, hogy fentről jövő isteni segítség is létezik, amely a gyors emberi segítséggel együttműködve hatalmas munkát tud végezni, amely ezen a szombat délutánon is bebizonyosodott...” – Olvasható Hidegkúti Lászlóné cikkében, amit a Szerencsi Hírek című lapban közzétett.

Hidegkúti Lászlóné a cikk mellett küldött kiegészítésben még bővebben beszámolt az eset körülményeiről. Leírta, hogy táskájában az iratain kívül egy nagyobb összeg is volt. Már a rablók után eredt, amikor eszébe jutott, hogy a táska egy rekeszében vitte „az Úrnak járó részt, a tizedet is”. Kérte Istent, hogy a tizeddel együtt őrizze meg az ő pénzét is. Amikor visszakapta táskáját, hiánytalanul megtalált benne mindent.

A történet másik érdekessége, amint a rendőrök később elmondták, hogy eredetileg egész másfelé indultak el, de valahogy a gyár elé érkeztek, ahol utolérték a rablókat. 15 perc alatt lezajlott minden. Kiderült, hogy egy hat hete körözött banda követte el ezt a támadást is. Isten hatalma, védelme mutatkozott meg a gyors megoldásban. *Szerencsi Hírek*

„A dolognak summája”

E HETI TANULMÁNYUNK: Prédikátor 12:3–16*

„A dolognak summája, mindezeket hallván, ez: az Istent féljed, és az ő parancsolatit megtartsad; mert ez az embernek fődolga!” (Préd 12:15)

Andrej Bitov, orosz író így fogalmazott élete egyik sorsdöntő pillanatáról: „27 éves koromban történt, amikor éppen a leningrádi metrón utaztam, hogy hirtelen rettenetes elkeseredés tört rám. Kilátástalannak, értelmetlennek éreztem az életem. Majd váratlanul megfogalmazódott bennem egy gondolat: Isten nélkül semmi értelme az életnek. Döbbenet egyre csak ismétелgettem ezt a mondatot, és haladtam rajta felfelé, mint a mozgólépcsőn, a metróból kilépve azután Isten világosságába értem, és folytattam az életem” – (Ravi Zacharias: *Can Man Live Without God?* [Nashville, Ten.: Word Publishing, 1994.] 59. old.).

Bizonyos értelemben *A prédikátor könyve* egészét így foglalhatnánk össze: „Isten nélkül az élet értelmetlen”. Ezt azonban kétféleképpen is vehetjük. Nem csak úgy, hogy ha nincs Isten, az életnek semmi értelme. Azt is elmondhatjuk, hogy ha Isten nélkül élünk, ha nem ismerjük el, nem fogadjuk el sem Őt, sem törvényét, akkor az élet értelmetlen. Azért is igaz ez, mert állandóan körülöttünk ólálkodik a halál, hogy a feledés leplét borítsa ránk. Nem találunk feleletet az élet kérdésére anélkül, hogy a halál kérdését megoldanánk. Választ egyedül Jézus ad, aki diadalt aratott a halál felett, és győzelme által azt kínálja fel, amihez másutt nem juthatunk hozzá. „Nálam nélkül semmit sem cselekedhettek” (Jn 15:5) – mondta Jézus, ami természetesen vonatkozik életünk értelmének megtalálására is.

A héten *A prédikátor könyve* tanulmányozásának végére érünk. A Szentírás ezzel a különleges könyvvel is e fontos kérdésre hívja fel a figyelmünket, amiről sajnos az emberek könnyen megfeledkeznek.

* Ebben a részben is eltér a Károli fordítás és az új protestáns bibliafordítás számozása!

„EMLÉKEZZÉL MEG A TE TEREMTŐDRŐL”

Salamon ott folytatja, ahol az előző szakaszban abbahagyta. További tanácsokkal szolgál a fiataloknak, figyelmeztet „*a veszedelemnek napjai*” közeledtére. Az elmúlt heti részben különféle gondokra vonatkoztattuk a figyelmeztetést, itt azonban inkább az idős korra értendő. Feltételezhetjük, hogy Salamon „*a veszedelemnek napjai*” kifejezéssel az idős kort jellemezte.

Préd 12:3-ban mi tükrözi az előző versek gondolatát? Mi a lényege Salamon üzenetének?

A „Teremtő” szó a héberben a „*teremteni*” igéből származik, ami 1Móz 1:1-ben is előfordul. A héber *bara* ige Isten tevékenységét jelöli (Ézs 65:17; Ám 4:13; Mal 2:10), emberi cselekedetre nem vonatkozik. Salamon tehát a Biblia egészével egyezően teremtőként mutatja be Istent. Az Úr az Isten, mert Ő teremtett.

Az is érdekes, hogy a héberben a „Teremtő” és 1Móz 1:1-ben az „Isten” szavak többes számban állnak. Az évszázadok során számos magyarázat született erre vonatkozóan, amit sok keresztény a Szentháromság bizonyítékának tekint (1Móz 1:26; 3:22; 11:7).

Salamon eltékozolta élete virágát, fiatalságát, ezért óva int attól, hogy példáját kövessük. Jó, ha akár fiatalon, akár idősen elfogadhatjuk az Urat, mégis minél előbb tesszük meg, annál jobb. Salamon kétség kívül arra akart figyelmeztetni, hogy ne forduljunk el Istentől ifjúságunk idején.

Miért jobb, ha az ember már fiatalon elfogadja az Urat, mintha idős koráig várna? Mi az előnye a fiatalon meghozott döntésnek? Beszélgesünk erről szombatiskolai csoportunkban! Mit tanulhatunk egymástól? Lásd még 5Móz 10:13; Lk 13:4–5; Fil 3:13–14!

AMIKOR MEGÁLLNAK AZ ÓRLÓ LEÁNYOK

Az öregedés folyamatának gyönyörű, költői ábrázolását találjuk Préd 12:4–9 verseiben. Számos bibliamagyarázó egyetért abban, hogy az elme idős kori meghomályosodására utal a kifejezés: „*amíg a nap meg nem setétedik, a világgossággal, a holddal és csillagokkal egybe; és a sűrű felhők ismét visszatérnek az eső után*” (Préd 12:4). „*A háznak őrizői*” (5. vers) kifejezés talán a karokra utal, amelyek egykor erősek, egészségesek voltak, de később meggyengülnek, reszketőssé válnak.

Olvassuk el Préd 12:3–9 verseit. Próbáljuk megérteni Salamon képeit. Vajon miért foglalkozik a király olyan hosszasan az idős korról? Mire akarta felhívni a figyelmet?

Az idős Salamon az ember halandóságára figyelmeztet. Újból és újból érinti ezt a kérdést könyve különböző részein. Nem is csoda, hiszen minden ember meghal egyszer, bármilyen hosszú is legyen az élete. Ez az élet kikerülhetetlen valósága.

Keresztény fiatalok pólóján láttam ezt a feliratot: „Nem az a legrosszabb, hogy rövid az élet – a halál túl hosszú! Jn 3:16” Az idős Salamon élete alkonyán figyelmeztetni akart mindenkit, főként a fiatalokat, hogy egyszer minden élet elér az a nap. A szerencsésebbek természetesen hosszú ideig élnek, viszont nem kerülhetik el az idős kort, „*a veszedelemnek napjai*”-t, aminek a végén következik a halál. A másik lehetőség, ha az ember fiatalon hal meg.

Röviden összefoglalva tehát, *A prédikátor könyve* ismét halandóságunkra, életünk rövidségére emlékeztet, amikor életünket a párához hasonlítja. Fontos, hogy ne veszítsük szem elől az örökkévalóság, az örök élet panorámáját, amit Isten Jézus Krisztus halála árán kínál fel minden embernek.

Olvassuk el Jelenések 21–22. fejezetét az Isten által tervezett világról. Mi az, amit a legnagyobb szerűbbnek tartunk? Mi érintette a szívünket leginkább? Próbáljuk meg elképzelni, milyen is lesz majd ott, az egész örökkévalóságon át! Ezt a reménységet kínálja Isten Krisztus által. Ugyan mi számít még ezen kívül? Komolyan vesszük ezt az ígéretet?

SOK BÖLCS MONDÁS

Préd 12:11–14 verseiben Salamon a bölcsességről, a tudásról szól, és utal rá, hogy mindig is igyekezett tanítani az embereket. A szövegből nem derül ki egyértelműen, hogy írásainak összességére gondolt, vagy csak erre a könyvre. A lényeg azonban, hogy nem csupán az igazság megismerésére törekedett, hanem tovább is akarta azt adni.

Nézzük meg a 12. verset. Salamon kereste a „*kívánatos*” beszédet. Azt jelentené ez, hogy igyekezett a hallgatók kedvére tenni, és csak olyan dolgokról beszélni, amit hallani akartak? Nem valószínű, ha figyelembe vesszük, hogy mi is volt szavainak üzenete *A prédikátor könyvében*. A megoldás kulcsa valószínűleg a vers második felében rejlik. Valóban kívánatos módon akart szólni, csak hogy „*igaz írás*” és „*igaz beszédek*” által! Szavai sosem voltak annyira kívánatosak, hogy ne lettek volna igazak. Végző soron az igazság kívánatos, még hozzá abban az értelemben, hogy az igazság (a bűneinkért meghalt Jézus) kívánatos, szeretetre méltó azoknak, akik ismerik és elfogadják.

Olvassuk el a 13. verset. Mi a lényege ennek a szakasznak?

Az itt említett „*ösztoke*”, vagy „*tüske*” (11. vers, új prot. ford.) hegyes bot lehetett, amivel terelték a jószágot. A „*szegek*” hasonlatával együtt arra utal, hogy a bölcs ember beszédének kettős hatása legyen: egyrészt cselekvésre készítsen, ugyanakkor fontos, hogy tanácsa az emberek emlékezetébe vésődjön. Több bibliamagyarázó szerint az „*egy pásztor*” kifejezés Istenre utal (Zsolt 23:1; Jer 31:10; Jn 10:11–14), így lényegében a bölcs szavai Istentől erednek. Röviden tehát, Salamon itt az isteni ihletésre utal. Ő is „*a Szentlélektől indítatva*” szólt, mint a többi bölcs és a próféták (2Pt 1:21).

Mi a 14. versben foglalt intés lényege?

Érdekes, hogy közvetlenül az ihletés kérdése után Salamon a könyvekkel kapcsolatos figyelmeztetéssel folytatja, pontosabban azoktól a könyvektől int, amelyekből nem tanul jót az ember. Hányan rohannak örök veszükbe úgy, hogy csak tanulnak! Ma, amikor az információ áradata vesz körül, különösen fontos, hogy jól meggondoljuk, mi az, amit meg akarunk tanulni!

A „tudás”-nak mely ágai vihetnek könnyen tévútra, ha nem próbáljuk meg a Szentírás által, az „egy pásztor” tanításával? Miért nem mindegy, hogy milyen ismeretre teszünk szert?

HIT, TÖRVÉNY ÉS ÍTÉLET

Az étellel, halállal és Istennel kapcsolatos gondolatok hosszú füzére után Salamon két verssel zárja könyvét (Préd 12:15–16). Hogyan foglalhatnánk össze e szakasz lényegét?

Itt találjuk *A prédikátor könyvében* írottak summáját, ami egy kissé hasonlít a Jelenések 14. fejezetében, a hármass angyali üzenetben kifejtett gondolatokhoz.

Olvassuk el Jel 14:6–12 verseit. Milyen elemeket fedezünk fel a szakaszban, amelyek hasonlóságot mutatnak Salamon zárszavával?

Salamon arra figyelmeztet, hogy tartsuk meg Isten parancsolatait – ez része a harmadik angyal üzenetének (Jel 14:12). Szól az ítéletről, amiről az első angyal üzenetében is hallunk (Jel 14:7). „*Az Istent féljed*” – a Biblia ezzel a kifejezéssel utal arra, hogy mit jelent hinni, bízni Istenben, imádni őt. Mindez részét képezi a hármass angyali üzenetnek (Jel 14:7–12). Isten félelme és tisztelete elválaszthatatlan egymástól. „*Hajoljatok meg az Úr előtt szent ékességben; rettegjen előtte az egész föld!*” (Zsolt 96:9). „*Én pedig a te kegyelmed sokaságából házadba mehetek; leborulok szent templomodban a félelmedben*” (Zsolt 5:8). Nem csoda hát, hogy az Isten tiszteletére felszólító első angyal üzenete int, mint ahogy Salamon is tette: „*féljétek az Istent*”.

Salamon zárszavának három fő gondolata kiemelkedően fontos része a jelenvaló igazságnak. Azt jelentené ez, hogy az ihletés hatására Salamon kifejezetten a mi korunkra gondolva írta meg ezt a részt? Természetesen nem. Inkább valami más, szintén igen fontos kérdésre világít rá ez a gondolat. Nincs benne semmi újdonság. Kezdetől fogva így hangzik az üzenet az Isten engesztelő áldozatába vetett hitről, ami az Úr parancsolatai iránti engedelmisségben mutatkozik meg, természetesen az ítélet kérdésével összefüggésben. Nem az adventisták találták ki, de Isten bennünket hívott el, hogy hirdessük a világnak.

Mit mondanánk, ha el kellene magyaráznunk, hogy mit jelent Istent félni és a parancsolatait megtartani?

A DOLOGNAK SUMMÁJA

Elérkeztünk *A prédikátor könyve* tanulmányozásának, egyben a tanulságok levonásának a végéhez is. Mi az üzenete e különös könyvnek, ami annyira elüt a Biblia szinte minden más iratától? Mit szűrhetünk le magunknak belőle?

Fussuk át ismét *A prédikátor könyvét*. Miközben újból áttekintjük, imádkozzunk. Nevezzük meg, mit tartottunk a legfontosabbnak. Mit üzent Isten személy szerint nekünk e könyv által? Mi az, amit megjegyeztünk, ami igazi segítség keresztényi életünkben? Beszélgessünk erről a szombatiskolai csoportunkban!

Igazi élmény lesz meghallgatni egymás gondolatait! Az is egészen biztos, hogy Isten ezzel a könyvvel is figyelmeztetni akar, nehogy túlságosan felvegyük a világi szokásokat. Természetesen Isten teremtett ilyennek, amilyenek vagyunk, Ő alkotott meg úgy, hogy fizikai dolgok – Isten ajándékai – gyönyörrel töltsenek el, mindennek megvan a maga szerepe. A fizikai örömök köre azonban nem lehet az élet végcélja, hiszen a földi gyönyör is olyan, mint a pára. Az öregedés folyamatával az ember egyre kevésbé tudja élvezni, amit az élet kínál, a halálunk pillanatában pedig mind tovaszáll.

Úgy is fogalmazhatnánk, hogy *A prédikátor könyve* gondolkodásra készítet: kik vagyunk, miért élünk, hogyan kerültünk ide. A legfontosabb azonban, hogy mi lesz velünk, ha véget ér rövid életünk, ami nem más, mint felszálló pára. Isten ajándékokkal vett körül, de ezek az ajándékok nem tartósak, mint ahogy a földön semmi sem az.

Prédikátor 12 azt mondja el, amit Jézus egyetlen versben fejezett ki: „*Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall? Avagy micsoda váltságot adhat az ember az ő lelkéért*” (Mt 16:26)? Milyen szomorú, hogy amiért oly sok ember feláldozza az életét, az csak elillanó pára. Tragikus, de leginkább azért, mert Isten nagy árat fizetett értünk, Jézus drága vére árán váltott meg, hogy kiszabadulhassunk „*a nap alatt*” zajló boldogságok és hiábavalóságok fogságából.

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Az ember ereje lényegében gyengeség, bölcsessége balgaság. Sikerünk nem talentumainkon és nem is képzettségünkön múlik, hanem az Istennel való élő kapcsolaton. Amikor olyanok hirdetik az igazságot, akik saját képességeiket és tanultságukat akarják fitogtatni, megnyirbálják az igazság erejét. Elárulják, hogy vajmi kevésbé ismerik a hitet a gyakorlatban, szívükben és életünkben nem szenteltettek meg, hiúak és önteltek. Nem Jézustól tanulnak. Nem tudják bemutatni a Megváltót, hiszen ők maguk sem ismerik. Nem él bennük élénken annak a roppant nagy áldozatnak a képe, amit Krisztus hozott a vesztükbe rohanó emberek megmentéséért; szívüket nem lágyította meg, nem készítette elfogadásra” – (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. 5. köt. 158–159. old.).

„Nem kell a föld végső határáig elmennünk bölcsességért, mert Isten közel van. Nem a képességeid tesznek eredményessé – ha meg is növeled őket –, hanem az, amit az Úr tesz érted. Sokkal kevésbé bízunk abban, amit az ember tud tenni, és sokkal inkább abban, amit Isten tehet minden hívő lélekért! Az Úr szeretné, ha hittel hozzá fordulnál. Szeretné, ha nagyszerű dolgokat várnál tőle. Szeretné megértetni veled mind a földi, mind a lelki dolgokat. Ő fogékonyabbá tehet. Meg tud áldani tapintattal és ügyességgel. Képességeiddel szolgálj, és bölcsességet Istentől kérj! Ő adni fog” – (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*. Budapest, 1983, H. N. Adventista Egyház. 96–97. old.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1. Beszéljessünk a csütörtöki rész végén található kérdésről a csoportban! Ki milyen választ adott?**
- 2. Amennyiben alkalom adódik rá, beszéljessenek el az idősek és a fiatalok az öregedés folyamatáról. Mit tanulunk az életről, Istentről, miközben korosodunk? Az idősebbek mire taníthatják meg a fiatalabbakat?**
- 3. Milyen társadalmi hatásokra vezethető vissza, hogy az ember túlságosan belebonyolódik a világ dolgaiba? Hogyan segíthetünk egymásnak elkerülni a buktatókat?**
- 4. Segíthet-e a gyülekezet a tagoknak különbséget tenni az örökérvényű és az ideig-óraig való dolgok között? Előfordulhat, hogy az arany és a salak közötti határvonalat elmosva, burkoltan ugyan, de mi is olyan dolgokat tüntetünk fel kívánatosnak, mint pl. a gazdagság, a hatalom, a tekintély, a befolyás és a tudás?**

„*Sátán mindig arra törekszik, hogy elkésérítsen, Isten azonban hittel és reménységgel akarja körülvenni az embert*” – (Ellen G. White: *Desire of Ages*, 249. old.).

„Az örökkévalóság trónusán ül, aki az emberi faj testvére lett. Mindenkire rátekint, aki arcát a Megváltó felé fordítja. Tapasztalatból tudja, milyen gyengeségekkel küzdenek az emberek, mire van szükségünk, és miben rejlik a minket érő kísértések ereje... Ő vigyáz rád, Isten reszkető gyermeke! Kísértések között hányódsz? Az Úr megszabadít! Gyengének érzed magad? Ő megerősít! Úgy érzed, nem tudsz még eleget? Az Úr világosságot áraszt rád! Megsebeztek? Ő majd meggyógyít! Az Úr *'elrendeli a csillagok számát, és mindnyájokat nevééről nevezi'* (Zsolt 147:4), ugyanakkor Ő az, aki *'meggyógyítja a megtört szívűeket, és bekötözi sebeiket'* (Zsolt 147:3).

Bármilyen legyen is az, ami felizgat, ami próbára tesz, bátran tárjuk ügyünket az Úr elé! Lelkünket körülveszi, kitartást ad. Megnyílik az út előtted, hogy kiszabadulj a szégyen vagy a nehézségek hálójából. Minél gyengébbnek érzed magad, minél reménytelenebbnek látod helyzetet, annál erősebb leszel az Úr erejével. Minél nehezebb a teher, amit hordoznod kell, annál nagyobb áldásnak érzed, hogy Isten kezébe teheted le azt.

A körülmények elszakíthatják egymástól a barátokat, a hullámzó óceán habjait vetve közéjük, de nincs olyan körülmény, ami elválaszthat az Üdvözítőtől. Bárhol is legyünk, Ő mindig jobb kezünk felől áll, hogy támogasson, megtartsa, erősítsen és felvidítsa. Krisztus szeretete a megváltottak iránt erősebb annál, ahogy az édesanya szereti gyermekét. Kiváltságunk megpihenni az Úr szeretetében. Bízvást szólhatunk így: 'Bízom benne, hiszen az életét adta értem!'

Az emberi szeretet megváltozhat, ám Krisztus szeretete változatlan! Ha segítségért kiáltunk hozzá, kinyújtja kezét, hogy megmentse.

Jézus szeretné, ha tudnánk, hogy visszatért a mennybe, mint idősebb testvérünk, ahol Isten korlátlan hatalommal ruházta fel. Általa a mi rendelkezésünkre is áll ez az erő!” – Ellen G. White: *My Life Today*. 297. old.

„Te tanítasz engem az élet ösvényére...” (Zsolt 16:11)

dec. 31.	V.	Jel 22:17	Hívó szó
1.	H.	Jn 14:9	Aki látta Jézust, látta az Atyát
2.	K.	Jn 3:16	Isten szeretete
3.	Sz.	1Móz 18:25	Istené az ítélet
4.	Cs.	Róm 8:32	Mindent megad az Úr
5.	P.	Lk 23:34	Bocsásd meg nekik
6.	Sz.	2Pt 3:9	Nem késik az ígérettel
		Naplemente: 16:10	
7.	V.	Zsolt 1:3	A boldog ember
8.	H.	Róm 8:38, 39	Semmi nem szakíthat el Istentől
9.	K.	Lk 13:8, 9	Még adj egy kis időt, Uram!
10.	Sz.	Zsid 11:8	Hit által
11.	Cs.	Zsolt 103:13	Könyörülő az Úr
12.	P.	Lk 19:10	Megkeresni és megtartani
13.	Sz.	Zsid 11:6	Hit nélkül lehetetlen
		Naplemente: 16:19	
14.	V.	Mt 19:16	Mit tegyek az örök életért?
15.	H.	Róm 2:4	Isten jósága megtérésre indít
16.	K.	Mt 8:2	Jézus megszabadít
17.	Sz.	Róm 3:11	Istentől elfordult világ
18.	Cs.	Jer 29:13	Aki keresi az Urat
19.	P.*	Lk 15:18	Bűnbánat
20.	Sz.	Mt 11:28	Mind, aki fáradt
		Naplemente: 16:29	
21.	V.	Jn 6:37	Jézus megtart
22.	H.	Jób 22:21	Bízd rá magad
23.	K.	Lk 10:42	A jobb rész
24.	Sz.	Róm 4:5	A hit tulajdoníttatik igazságul
25.	Cs.	Mt 26:13	Az egész világ meghallja
26.	P.	1Pt 5:7	Gondjainkat kézbe veszi
27.	Sz.	Zsolt 113:5	Az Úr a magasban
		Naplemente: 16:39	
28.	V.	Jn 11:26	Hit és az örök élet
29.	H.	Jn 11:35	Jézus is sírt
30.	K.	Ézs 53:3	Fájdalmak férfia
31.	Sz.	Ézs 53:4	Betegségeinket viselte

„Én vagyok az út, az igazság és az élet...” (Jn 14:6)

1.	Cs.	Jn 1:9	A világ világossága
2.	P.	Ézs 55:2	Hallgass az Úrra!
3.	Sz.	2Tim 2:15	Hűségesen munkálkodj!
		Naplemente: 16:50	
4.	V.	Jn 5:39,40	Jézus üdvözít
5.	H.	Mt 9:12,13	A bűnösök megtérése
6.	K.	Ez 33:11	Térj meg és élj!
7.	Sz.	Jn 16:8, 9	A Lélek munkája
8.	Cs.	Fil 3:7, 8	Megváltozott értékrend
9.	P.	Lk 18:13	Irgalmazz, Istenem!
10.	Sz.	2Kor 3:18	Szemtől-szemben az Úrral
		Naplemente: 17:01	
11.	V.	Jn 15:5	Aki énbennem marad...
12.	H.	2Krón 20:17	Csak állj és figyelj!
13.	K.	Róm 10:4	Krisztus az igazság
14.	Sz.	2Kor 12:10	Hála a próbákért
15.	Cs.	1Tim 6:12	A hit harca
16.	P.*	Jn 3:3	Újjászületés
17.	Sz.	Lk 19:5	Zákeus
		Naplemente: 17:12	
18.	V.	Ézs 57:15	Az Úr szemmel tartja gyermekét
19.	H.	Lk 19:9	A megtérés öröme
20.	K.	1Móz 28:17	Isten félelme
21.	Sz.	1Móz 28:16	Itt van Isten
22.	Cs.	1Móz 32:27	Mi a neved?
23.	P.	1Móz 32:31	Az Úrral való küzdelem jele
24.	Sz.	1Móz 32:25	Tusakodás az Úrral
		Naplemente: 17:23	
25.	V.	Mt 21:44	Krisztus hatalma
26.	H.	Róm 4:4	A munkálkodó jutalma
27.	K.	Mt 10:39	Élni Krisztusért
28.	Sz.	Mt 26:39	Atyám! ha lehetséges...

„Térjete meg azért és éljete!” (Ez 18:32)

1.	Cs.	Mt 10:34	Nem marad el a küzdelem
2.	P.	Ézs 40:4	Út készül az Úrnak
3.	Sz.	Zsolt 145:14	Az Úr segít
		Naplemente: 17:33	
4.	V.	Mt 7:13	A szoros kapu
5.	H.	Tit 2:11	Mindenkit vár a kegyelem
6.	K.	Ézs 40:8	Isten örök szava
7.	Sz.	1Kor 1:21	Isten bölcsessége
8.	Cs.	Zsolt 90:12	Taníts bölcsességre
9.	P.*	Kol 1:9	Ismerjük meg Isten akaratát
10.	Sz.	Jn 8:8, 9	Elmentek a vádolók
		Naplemente: 17:43	
11.	V.	Péld 13:15	Bölcsesség és kedvesség
12.	H.	Ézs 30:21	Szavával irányít az Úr
13.	K.	Róm 8:31	Nincs mitől félnünk!
14.	Sz.	Mt 7:14	Szoros kapu, keskeny út
15.	Cs.	Jak 2:19	Egy az Isten
16.	P.*	Ef 2:8	Isten ajándéka
17.	Sz.	Ef 4:7	Kegyelem – mérték szerint
		Naplemente: 17:54	
18.	V.	Mt 11:29	A lélek nyugalma
19.	H.	1Tim 6:12	A hit harca és az örök élet
20.	K.	Lk 9:23	Az önmegtágadás szerepe
21.	Sz.	Lk 12:15	Óvás a telhetetlenségtől
22.	Cs.	2Kor 5:21	Megigazulásunk ára
23.	P.	Jn 6:40	Aki hisz a Fiúban
24.	Sz.	Mt 5:6	Boldog, aki vágyódik az igazság után
		Naplemente: 18:04	
25.	V.	Róm 3:10	A bűn térhódítása
26.	H.	Dán 9:7	Orcánk pirulása
27.	K.	1Kor 1:9	Hű az Isten
28.	Sz.	Fil 3:10	Megismerni Krisztust
29.	Cs.	1Pt 1:18, 19	A Bárány vére árán
30.	P.	Jn 14:27	Ne félj!
31.	Sz.	1Kor 1:30	Mindent Krisztustól kapunk
		Naplemente: 18:13	

* Adventista félóra a Kossuth rádióban 13.30-kor